శ్రీమద్గురవేనమః

శక్తిద్వయనిరాసకంబైన

శుద్ధనిర్గుణతత్వకండార్థానేకసదృష్టాంతప్రకాశిక.

సభావిజ్ఞాపనంబను

ప్రథమసంచిక

శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశికప్రభువరులచే.

రచియింపబడి

గుండాభూమయ్యగుప్తకార్యదర్శిగారిచే.

సికింద్రాబాద్ దక్కన్.

డి॥ ౨౬-అగష్టు ౧౯౨౩ సం॥

మొదటికూర్పు ౧౦౦౦ ప్రతులు

శ్రీమద్గురవేనమః

వేదవేదాంతాతీత ద్వైతాద్వైతరహిత పరమతత్వమనందగు,
శక్తిద్వయనిరాసకంబైన

శుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థానేకసదృష్టాంత ప్రకాశిక.

సభావిజ్ఞాపనంబను

ప్రథమసంచిక

ఇది.

శ్రీగోలకొండ యనంబరగు దక్కన్ హైద్రాబాద రాజధానియందు
పెద్దమహారాజుగంజు నివాసులైన,

శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశిక ప్రభువరులచే.

రచియింపబడి

సహాయకార్యదర్శుల ప్రోత్సాహముచే
రాజవర్గము వారలయొక్కయు, పోషకుల యొక్కయు, అభిమానుల
యొక్కయు, చందా దారులయొక్కయు, ద్రవ్యసహాయముచే
గౌరాపర్ఝుల రామకృష్ణసచ్చిదానందసద్గురుస్వామివారి ప్రియశిష్యుండగు

గుండాభూమయ్యగుప్తకార్యదర్శిగారిచే.

గుండాభూమన్న అండ్ బ్రదర్ వారి
శ్రీహరిహర ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపించి ప్రచురింపఁబడియె.
శికింద్రాబాద్ దక్కన్.

రుధిరోద్గారి నామసం॥ శ్రావణ శు॥ ౧౫ భానువారము
డి॥ ౨౬-అగష్టు ౧౯౨౩ సం॥
మొదటికూర్పు ౧౦౦౦ ప్రతులు

శ్రీ మద్గురవే నమః

వేదవేదాంతాతీత ద్వైతాద్వైతరహిత పరమతత్వమునగు,

శక్తిత్రయ నిరాసకంబైన

శుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థానేకసదృష్టాంతప్రకాశిక.

[illegible]

ప్రథమసంచిక

ఇది.

శ్రీగోలకొండ యనంబరగు దక్కను హైదరాబాదు రాజధానియందు

[illegible] మహానుభావులైన,

శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశికప్రభువరులచే.

రచియింపఁబడి

సహాయకార్యదర్శుల ప్రోత్సాహముచే

రాజవర్గము వారలయొక్కయు, పోలీసుల యొక్కయు, అభిమానులయొక్కయు, చందాదారులయొక్కయు, ద్రవ్యసహాయముచే

గౌరవార్హుల రామకృష్ణసచ్చిదానందస్వామివారి ప్రియశిష్యుండగు

గుండా భూమయ్యగుప్తకార్యదర్శిగారిచే.

గుండాభూమయ్య అండ్ బ్రదర్ వారి

శ్రీహరిహర ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపించి ప్రకటింపఁబడియె.

సికింద్రాబాద్ దక్కన్.

సర్వధారి నామసం॥ శ్రావణ శు॥ ౧౫ భానువారము

ది॥ ౨౨-అగష్టు ౧౯౪౮ సం॥

మొదటికూర్పు ౧౦౦౦ ప్రతులు

ఇది తమ మిత్రులకు జూపుడు'

ప్రకటన.

సద్గురుపుత్రులారా?

యీ ప్రథమసంచిక నేటికి సంపూర్తియై వెలువడినది. తిరిగి రెండవసంచిక ప్రారంభమై సకాలమునకు వెల్లడించ ప్రయత్నించుచున్నారము. గాన, రాజవర్గమువారలు, పోషకులు, అభిమానులు, చందాదారులు, త్వరలో చేరుటకుప్రార్థితులు.

ఇట్లు బుధజనవిధేయుడు.

గుండా భూమయ్య గుప్త కార్యదర్శి

NOTICE.

యిందువలన సకలజనులకు తెలియజేయడం యేమనగా:—
ఈగ్రంథము మ॥రా॥రా॥శ్రీ ఘనతవహించిన నైజాం గవర్నమెంటువారి శాసనమును బట్టిరిజిష్టరు చేయబడి యున్నదిగనుక,

గీ॥ అదిగాపునవితరులు యీ।
సదమలగ్రంథంబునచ్చు సల్పగదగదా।
విధిమీరియచ్చునిడత।
ప్పదు తగు నష్టంబటంచు భావింపుడికన్॥

ఈగ్రంథమును వలయువారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

ఇట్లు

గుండా భూమన్న యీశ్వరయ్య సూత్ ద
జనరల్ బజారు శికిందాబాద్

మ॥ తమకార్యంబుపరిత్యజించియుపరార్థప్రాపకుల్ సజ్జనుల్।
తమకార్యంబుఘటించుచుఁ బరహితార్థప్రాపకుల్ మధ్యముల్।
తమకై యన్య హితార్థఘాతకజనుల్ దైత్యుల్ వృథాన్యార్థఁ।
భంగముగావించెడువారలెవ్వరో యెఱుంగఁ శక్యమే యేరికిన్॥

ఇదితమమిత్రులకుజూపుము,　　**విజ్ఞాపన.**　　ఇదితమమిత్రులకుజూపుము,

శ్రీ సద్గురవే నమః

శ్రీ శ్రీధర స్వాములవారి ప్రియశిష్యుండును శ్రీమద్బృహద్వాశిష్ఠ సిద్ధాంత సిద్ధారణులును శ్రీమదచలబోధ ప్రతిష్ఠాపనాచార్యులునగు శ్రీమద్రామునగు శ్రీశివరామ దీక్షితాచల పరిపూర్ణస్వాముల వారల ప్రభావ, కీర్తి, యనుభవాదులెల్లరకు తెల్లంబేకదా? ఏతత్స్వాములవారు తమయనుభవమును, సూరి, భక్త, పామరబృందంబుల కస్తామలక మగునటుల సమస్తపామరకోటికడతేర్చు మార్గప్రదర్శకముగా.

శ్రీ శివరామదీక్షితీయ బృహద్వాశిష్ఠం

బను నామముతో యచలబోధననేక ప్రకరణములుగా వేదవేదాంతాతీతమును సర్వజనోపయుక్తముగా నాంధ్రంబున వచన రూపకముగా రచియించి తమ్మాశ్రయించిన ప్రియశిష్యులగు కంబాలూరిఅప్పరావుమంత్రిగారికి బోధపరచి సంశయముల నివర్తింపజేశి పరిపూర్ణులగానొనర్చిరి, తదనంతరము తమప్రియశిష్యులగు పరశురామ సీతారామస్వాములకును పరశురామ నృసింహ్వదాస స్వాములకును బోధించిరి. ఇట్టి శిష్యపరంపరలో పరశురామ నృసింహ్వదాసస్వాములవారలు తాము తమయనుభవమును భద్రాద్రిరామశతకములముగానున్న పరశురామసీతారామశతకములముగానున్న వెల్లడిజేశిరి, యందు పరశురామ సీతారామస్వాములవారుతమముఖ్యశిష్యులగు శ్రీమద్భాగవతుల కృష్ణదేశిక స్వాములవారికి బోధింప వారిబోధను, తమ ముఖ్యశిష్యులగు పీఠ్లాన లక్ష్మణ ప్రభుశంకరప్రభువులవార్లకు

శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన, శుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థదయపుల,

గాబోధపరచి యంతటతనివి జెందక యందలి ప్రతికందార్థ దర్శనకనేక శృతిస్మృతేతిహాస ప్రమాణాద్యనేక గ్రంధాభిప్రాయముల యనుభవ ద్రష్టమగునటుల భాష్య మనదగిన ఏతద్గ్రంధ బాహుళ్యమును రచియించి తమ ప్రియశిష్యులగు మంగోలు వెంకటనరసయాచారిగారికి ప్రసాదించిరి వారలు నిర్హేతుక జాయమాన కటాక్షులై పూజ్యపూజనీయకుల కెల్లరకును సుబోధ్యంబగునటుల ముద్రింపనున్నుద్యక్తునిగా జేశినందున ఈ యమూల్యగ్రంథమును సులభక్రయమునకు సర్వులకందింప

జేయఁగోరి చందాలమూలముగా పరిపూర్తి జేయనెంచిన నామనోరథంబును సద్గురు పుత్రులెల్లరు కృపామయులై యేతద్గ్రంథముద్రణమును సాంగోపాంగముగా కొనసాగింపుదురుగాక.

—(ఏతద్గ్రంథరాజమునకు. శక్తిద్వయ నిరాసకంబైన,)—

శుద్ధనిర్గుణతత్త్వకందార్థానేక సదృష్టాంత ప్రకాశిక.

యనునామంబిడి ఈగ్రంథమును 10 సంచికలుగా నేర్పరచి ప్రతి మాసమునకొక సంచికగా ముద్రింపనగుచున్నది. అభిమానులు గ్రంథసమాప్తికై యొకేసారి 10 రూప్యములనివ్వవలయును. చందాదారులు మాసమునకొకరూపాయి వంతున యివ్వవలయును. అందు ప్రతి మాసమున సంచిక జెందునపుడొక టొకటిగానున్న చందాదారులుగా జేరినతోడనే ప్రవేశ చందా రూపాయియు యివ్వవలయును చందాదారులవద్దపదియవ సంచిక జెంద జేయునపుడు ప్రవేశ చందారూపాయిని మినహాయింపు జేసికొని యాసంచిక యూరక యొయివ్వబడును యిందు **రాజవర్గము** తమ యనుగ్రహమునుబట్టియు **పోషకులు** రెండింతల చందా ద్రవ్యమిచ్చియు. **అభిమానులు** గ్రంథమూల్యమును మొదలే చెల్లించియు, **చందాదారులు** మాసమాసమునకు చందాలిచ్చియు యీగ్రంథముద్రణమును నెరవేర్చుదురుగాక, యీగ్రంథమునుఅభిలాషించువారలు కార్యదర్శిగారికి తమతమవిలాసములనుపూర్తిగా తెలుపవలెను.

రాజవర్గమువారలయొక్కయు, పోషకులయొక్కయు, అభిమానులయొక్కయు
చందాదారులయొక్కయు, నామధేయములీగ్రంథమున ముద్రింపబడును.

ఇట్లు
బుధజనవిధేయుడు,

గుండాభూమయ్య గుప్త కార్యదర్శి
జనరల్ బజార్ శికింద్రాబాద్ దక్కన్.

(* సహాయకార్యదర్శులు *)

౧ పాలేపల్లి మల్లయ్యగారు శ్రేష్ఠి యూసామియ్యా బజారు హైద్రాబాద్
౨ వాసుదేవుజనార్దనం గారు హకీం గాలిగూడెం హైదాబాద్.
3 ధారాశివన్నగారు నల్లగుట్ట శికింద్రాబాద్
౪ బి. రుద్రమూర్తినాయుడుగారు వుప్పరిగుడెం శికింద్రాబాద్
౫ రాపుల చెన్నయ్యగారు అబ్కారికంట్రాక్టరు బెజవాడ

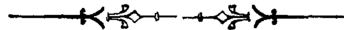
క॥ గుడిగూలును నుయిబూడును*వడినీళ్లకు చెరువుదెగును*వనములుఖిలమౌ
చెడనిది గ్రంథంబొక్కటి*కుడియడమనుజూడకన్న*గువ్వలచన్న॥

గౌరవకార్యదర్శులు.

౧ ఆదిరాజు తిరుమలరావుశర్మగారు దేశపాండ్య పండితు ఛావుని బొల్లారం
౨ వారణాశి రామయ్యశర్మగారు హరిదాసు కేవర్లీ కంశేరిబజారు.
౩ గుండెల్లి లక్ష్మినారాయణ శ్రేష్ఠిగారు బొంబాయి.
౪ చీకోటి వీరన్న శ్రేష్ఠిగారు శికిందరాబాద.
౫ సముద్రాల రాఘవులు శ్రేష్ఠిగారు పీల్ఖాన హైద్రాబాద.
౬ మగోలు వెంకటనరసయాచారిగారు బాగు అంబారిపేట హైద్రాబాద.
౭ సచ్చిదానంద వేంకటేశ్వరస్వామివారు (అవధూత) చిత్తూరు

ఉపకార్యదర్శులు.

౧ చేతనభొట్ల రామచంద్ర శర్మశాస్త్రిగారురంగశాయిపేట వరంగల్
౨ చిప్రకుల బసవయ్యగారి కొమారుడు యీశ్వరయ్యశర్మగారు
అన్నంగ్గిపెద్దమల్లవరం వంగవోలు తాలుక
౩ హకీం. అనంతరామయ్యశర్మగారు హల్యాబాద్ దర్వాజ హైదాబ్రాద
౪ పీల్ఖాన రాంరావుశర్మగారు పటువారి బేగంపేట
౫ పోలవరం వెంకటరంగయ్యశర్మగారు కలాసిగూడెం శికింద్రాబాద.
౬ నారం అనంతస్వామిగారు ఘూసాఖాన్ బజారు శికింద్రాబాద.
౭ బి. రాంశింగుగారు (నిశ్చలానంద) బెజవాడ

* ఆయుర్వేదవైద్యభూషణ హకీం జనార్దన గారిగురించివ్రాసినది *

శ్రీమదఖండ మహీమండల మండలాయమాన సర్వత్రో సుఖాంక పంకజాక్ష పాదాంబుజా ధీనమానసేందిందిర పద్మశాలికులోద్భవ సంద్యాధాతి సఋషిగోత్రిదావతు వంశోద్ధారక వాసుదేవ సాయమాంబగర్భజనిత వరపుత్రుండును, మాతాపితృపూజా దురంధరుండును శ్రీమదచలగురు పేర్ల కోదండరామార్యదేశిక చరణారవింద మకరందపాన మత్తభృంగాయ మానమానసుండును, ఆయుర్వేద వేదవైద్యభూషణ జనార్దన నామాభిధానంబుచే పెంపొంది శ్రీభాగ్యనగర గౌలీగూడెమువాస్తవ్యులగు వీరీ గ్రంధంబునకు, రాజవర్గమువారలను, పోషకులను, అభిమానులను, చందాదారులను మిగుల ప్రోత్సాహ పరచి, వ్యాసంబునకు మహోపకారంబొనరించిన మహాత్తములుగాన, సర్వేశ్వరుడు వీరిని రక్షించుగాత.

శాలివాహనశకే,
౧౮౪౫.

ఇట్లు కార్యదర్శి,
గుండా బూమయ్య.

ఈ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ రాజవర్గము వారలు.

౧౨ బచ్చు రామన్న శ్రేష్ఠిగారు ఖండోజి బజారు శికింద్రాబాద్ రు॥ ౨౫
౧౩ మాతే రామలింగం రాములు శ్రేష్ఠిగారు డిటో రు॥ ౨౫

కార్యదర్శిగారిని.

* సహాయకార్యదర్శులు ప్రోత్సాహపరచి వ్రాసినపద్యములు *

సీ॥ వరశికింద్రాపురవాసుడౌ వైశ్యుండు। పెద్దలసేవించుబుద్ధిశాలి।
భూరిగుండాన్వయక్షీరాబ్ధిచంద్రుండు। సంగయపుత్రుండు సరసగుణుడు।
సుదతినాగమగర్భ శుక్తిముక్తికమనం। తాంబాహ్వదంబుజబంభరుండు।
జ్ఞానశాస్త్రమునందు కడు ప్రేమగలవాడు। భూమయ్యయనిమెడి పుణ్యుడిలను।
గీ॥ శుద్ధనిర్గుణతత్త్వ కందార్థగ్రంథ। మచ్చు కూర్పించి ప్రకటితంబమర జేసె।
కార్యదర్శిగ తానయై కష్టపడియె। నహహ పుడమిని బుధులు ఘనానసంగ॥

* ఆశీర్వచనము. *

సీ॥ అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండభాండములకా। ధారమౌవిష్ణుదేవరు శుభర్త।
సకలచరాచర జంతుజాలంబుల। గల్పించుబ్రహ్మయే కలికికొడుకు।
త్రైలోక్యములు పవిత్రంబు జేయగ బారు। గంగాభవాని యేకాంతపుత్రి।
లోకబాంధవుసదా లోకసప్రీతిచే। వెలయుదిపద్మంబులే వెలదియింట్లు।
గీ॥ నట్టిసిరిపోచుగాత నిరంతరంబు। వరశికిందర బాదాఖ్యపురవరంబు।
నుండుగుండాన్వయాబ్ధిచంద్రుండనంగ। నమరుభూమన వైశ్యరత్నమున కెలమి॥

కం॥ ఆయుష్యమునారోగ్యము * పాయనిభాగ్యంబు భూరి * బలమును శుభముల్ *
వేయువిధంబుల గలుగును * నాయంబుగ నీకు భూమ * యాఖ్యాభిఖ్యా॥

కం॥ వనజాసనుడాయుష్యము * దినకరుడారోగ్యమధిక * దేవుడు నీకున్ *
జననుతమగు నైశ్వర్యము * ఘనభక్తుండనుచునిచ్చి * కరుణింతురొగిన్॥

గౌరావఝుల రామకృష్ణ సీతారామ సోదరకవుల యాసీర్వాదము

కార్యదర్శి

శ్రీ-అ-ప-గుండా భూమయ్య గుప్త

శా॥ జ్ఞానాంభోధి, రమావినోది, త్రిజగ । త్కళ్యాణుడంభోజగ,
ర్భానీకామరవంది తాంఘ్రియుగళుం । డార్యావరాప్తుండు, ల
క్ష్మీనారాయణుఁడెల్ల కాలము యశ । శ్శ్రీవర్ధిలంజేసి బ్ర
హ్మానందంబిడి ప్రోచుఁగాత, నినుభూమయ్యా! బుధగ్రామణీ! ॥

ఈ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ రాజవర్గము వారలు

౧ గుండెల్లి లక్ష్మీనారాయణ శ్రేష్ఠిగారు కాళికాదేవి బొంబాయి **B. G.** రు॥ ౨౧౬

సీ॥ శ్రీ శికింద్రాబాదస్థిరవాసులైనట్టి । పరమభాగవతసద్భక్తవరులు ।
వైశ్యులుగుమిడెల్లి వంశసంభూతులు । యగుసూరకులగోత్రయల్లయాఖ్యు ।
నకువెంకమాంబపేరికిజనించినయట్టి । రవిసాటిలక్ష్మీనారాయణుండు ।
పణతిరామాంబనుపరిణయంబాడిబొం । బాయికేగియుమహామ్మాయికృపను ।
గీ॥ అగణితంబైనఐశ్వర్యమమరియుండ । శుద్ధనిర్గుణకందార్థముద్ధరింప ।
వందలునురెండుపదియార్లుజెందజేసె । కమలనాభునిసత్కృపగలుగుగాత ॥

౨ చీకోటి వీరన్న శ్రేష్ఠిగారు. వస్త్రబజారు శికింద్రాబాద్ రు॥ ౧౧౬

సీ॥ శ్రీభాగవతవంశకృష్ణదాసాఖ్యవి । ద్వరునిచేరచియింపబడినయట్టి ।
తతశుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థముల్ । ప్రకటింపగాయత్నపడియుముద్ర ।
ణంబుసేయింపద్రవ్యంబుసాయంబు । సద్రసికతండనుచెంతరహానిగానగ ।
నేగనెంతయుబ్రీతియేపారబుధనకు । లాఖ్యగోత్రపవిత్రుడార్యవైశ్య ।
వితతుండుచీకోటివీరన్నశ్రేష్ఠినూ । ర్పదియార్లనిచ్చిగౌరవమునూపె ।
గీ॥ అతనికాతనివంశానకందమెసగ । నాయురారోగ్యభోగభాగ్యములనొసగి ।
యెల్లవేళలదయనురక్షించుగాత । రామచంద్రుండుసద్భక్తరక్షకుండు॥

3 సముద్రాల రాఘవులు శ్రేష్ఠిగారు పీల్ ఖాన హైద్రాబాద్ రు॥ ౧౧౬

సీ॥ ధరగోలకొండహైదరబాదపీల్ ఖాన । వాసుండుబుధజన వందితుండు ।
వాసికెక్కినమహా వైశ్యాగ్రగణ్యుండు । కొమరొప్పవెలిశెట్ల గోత్రజుండు ।
వరసముద్రాలసద్వంశాబ్ధిచంద్రుండు । మహానిరాజయవీర మాసుతుండు।
సఖియజ్ఞానాంబయూ సతిప్రాణనాథుండు । రాఘవులనులోక రంజితుడు।
గీ॥ శంకరార్యులశిష్యుండ చలపరుండు । శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందార్థగ్రంథ ।
మచ్చునొత్తించ నూటపదియార్లొసంగి। ఖ్యాతిగాంచెను వసుధలో ఘనులుబొగడ ॥

(I)

ఈ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ రాజవరము వారలు

హైద్రాబాద్ దక్కన్

౩౧౭ కస్తూర్ బాలయ్య శ్రేష్ఠిగారు ముస్తాజర్ పీల్ ఖానా [illegible] రు॥ ౫౦
౫ గుబ్బా సీతారామయ్యగారి కొమారుడు రామలింగయ్య శ్రేష్ఠిగారు రు॥ ౫౦
౬ పారేపల్లి మల్లయ్య శ్రేష్ఠిగారు ముస్తాజర్ [illegible] రు॥ ౫౦
౭ [illegible] రు॥ ౫౦
౮ [illegible] రు॥ ౫౦

౯ కొత్త విశ్వనాధం శ్రేష్ఠిగారు స్వామి సుందరం పద్ధి [illegible] రు॥ ౩౦
౩౧౧ పుట్ట యల్లయ్యగారి [illegible] శ్రేష్ఠిగారు [illegible] రు॥ ౩౭
౧౧ గోపాల్ హనుమంతు తమ్ముడు గోపాల్ సదాశివునరసయ్య కామాటిపుర [illegible] B. G. [illegible]

ఈ గ్రం [illegible]

౨ పొట్టిపల్లి [illegible] శ్రేష్ఠిగారు సోమసుందరం పద్ధి [illegible] రు॥ ౨౦

౩౧౧ తేలుకుంట్ల లక్ష్మయ్య శ్రేష్ఠిగారు [illegible] రు॥ ౨౫
౩ వట్టం నాగలింగయ్య శ్రేష్ఠిగారు పీల్ ఖానా రు॥ ౨౦
౪ బిజ్జాల రామయ్య కొమారుడు వీరయ్య శ్రేష్ఠిగారు పీల్ ఖానా రు॥ ౨౦
౫ మిరియాల రామలింగయ్య శ్రేష్ఠిగారు పుస్తకనగంజ్ [illegible] రు॥ ౨౦
౬ బిజ్జాల [illegible] రు॥ ౨౦
౭ కొ [illegible] రు॥ ౨౦
౮ మన్నా [illegible]

యాగసింధం బునాదరిం చిన పు॥ రా॥ రా॥ గద్దె భాభిమానులు.

౧౧ ॥రు * పీల్ ఖాన లక్ష్మణ దేశిక శిష్యమండలి * [illegible] ౯౧

౧౧ ॥రు శికింద్రాబాద దక్కిన్ [illegible] ౫౧

౧౧ ॥రు [illegible] ౩౧

౧ ॥రు తోట వీరన్నగారి [illegible] ౫౦

౨ ॥రు తాళ్లూరి మంగయ్యగారు. సరాపు [illegible] రు॥ ౧౦

౩ ॥రు [illegible] శివన్నగారు, నల్లకుంట [illegible] రు॥ ౧౦

౪ బి. [illegible] రు॥ ౧౦

౫ ॥ [illegible] రు॥ ౧౦

౬ [illegible] రు॥ ౧౧

౭ ॥ [illegible] నాల రాజయ్యగారు గడిమండి రు॥ ౧౨

౧౧ ॥రు [illegible]

హైదరాబాద్ దక్కన్

* [illegible] శ్రీ [illegible] *

౮ గూటాల వీరబ్రహ్మంగారు పీల్ ఖానా రు॥ ౧౨

౧౧ ॥రు [illegible]

౯ అందామల్ల [illegible] రు॥ ౧౨

౧౧ ॥రు [illegible]

* పగడాల సచ్చిదానంద వెంకటేశ్వర స్వామి అవధూత గారి శిష్యమండలి *

౧౧ ॥రు [illegible]

౧౦ ॥ ముందిప్పల [illegible]

శికింద్రాబాద హాల్ మకాం వరంగల్ రు॥ ౧౦

౧౧ అంకెనపల్లి రామస్వామిగారు కవాడిగూడెం శికింద్రాబాద రు॥ ౧౦

౧౨ ॥ [illegible] రు॥ ౧౦

౧౧ ॥రు [illegible]

* శ్రీ భూమానంద ముందిప్పల హనుమంత రాజయోగిగారి శిష్యమండలి *

౧౧ ॥రు [illegible]

౧౧ ॥రు శికింద్రాబాద్ [illegible]

౧౧ ॥రు [illegible]

౧౩ అబ్బుగారి వీరయ్యగారు. దీక్షానామం (శ్రీ) [illegible]

౧౧ ॥రు యిమ్లాంబావి వీధి శికింద్రాబాద్ రు॥ ౧౧౬

౧౧ ॥రు [illegible]

యీ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ గ్రంథాభిమానులు

౧౪ అరిగె రామస్వామిగారు దీక్షానామం (పూర్ణానంద) కుమ్మరిగుడెం రు॥ ౧౦

౧౫ బద్దిపడిగె బాల్లింగంగారు శికిల్ బజారు రు॥ ౧౦

౧౬ కొడిత్యాలచంద్రయ్య శ్రేష్ఠిగారు. యిమాంభావి వీధి రు॥ ౧౦

౧౭ మేడా వేణుగోపాల్ వర్మ డాక్టర్ గారు కలాశిగుడెం రు॥ ౧౦

౧౮ పట్టెంరామదాసుగారు. గా సుమండి రు॥ ౧౦

౧౯ పట్టెం రంగయ్యగారు. గాసుమండి రు॥ ౧౦

౨౦ బాడి రామస్వామిగారు (బ్రహ్మానంద) రాజయోగి నెం॥ ౧౦౪౪.
పోలీసుకానిస్టేబిల్ పెనుగొండ తణుకుతాలూకా క్రిష్ణాజిల్లా రు॥ ౧౦

౨౧ కేసన వీరయ్యగారు దీక్షానామం (నిర్మలానంద) జిల్లా కోర్టుఅమీను
కొవ్వూరు. కృష్ణాజిల్లా. రు॥ ౧౦

౨౨ రావుల చన్నయ్యగారు ఆబ్కారి కంట్రాక్టరు బెజువాడ రు॥ ౧౦

* అచలగురువు శ్రీమత్ పేర్ల కోదండరామదేశిక ప్రభుశిష్యమండలి. *

౨3 దావతు వాసుదేవుజనార్దనంగారు హాకీం గాలిగుడెం హైద్రాబాద్ రు॥ ౧౦

౨౪ చలవాది అంతయ్యగారు తేజాప్‌గర్ చుడిబజారు డిటో రు॥ ౧౦

౨౫ గంటబోయిన రాజమల్లయ్యగారు. చౌట్లమహరాజుగంజ్ రు॥ ౧౦

౨౬ నాచారంమ్యాడం శంకరయ్యగారు గాలిగూడెం రు॥ ౧౦

౨౭ బత్రెంకల వెంకన్నగారు బనిశిలాల్ వీధి శికింద్రాబాద్ రు॥ ౧౦

శికింద్రాబాద్ దక్కన్

౨౮ గుండాసంగయ్యగారియీశ్వరయ్యకిరాణందుకాణంమోండాబజారు రు॥ ౧౦

౨౯ పాలడుగుల వీరయ్యగారిశంకరశ్రేష్ఠిగారు బూరుగుచెట్టుబజారు రు॥ ౧౦

3౦ గోరకు లక్ష్మనుసా కొమాంట్లు యెల్లోస కత్రి నల్లగుట్ట రు॥ ౧౦

3౧ టంకు బక్కోసా. కత్రి నల్లగుట్ట రు॥ ౧౦

3౨ బల్లె బాబ బహుసారుక్షత్రి రంగ్రేజుబజారు రు॥ ౧౦

33 బచ్చు పద్మయ్యశ్రేష్ఠిగారు శికిల్ బజారు రు॥ ౧౦

3౪ పుట్టా నరశింహ్వాంగారు సుబ్రికురోడు రు॥ ౧౦

యీగ్రంధంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ గ్రంథాభిమానులు

౩౪	మొర్రం వీరయ్యశ్రేష్ఠిగారు భాశ్శపటాలం వీధి	రు॥ ౧౦
౩౫	కొత్తూరి వీరయ్యశ్రేష్ఠిగారు డిటో	రు॥ ౧౦
౩౬	యేపూరి బాలరాజయ్యగారు శికిన్ బజారు.	రు॥ ౧౦
౩౭	కొట్టూరి కిష్టయ్యగారు. సికందు భాశ్శపటాలం వీధి	రు॥ ౧౦
౩౮	క్యాస చంద్రయ్యశ్రేష్ఠిగారు. సరాపునుకాణం నాలాబజారు	రు॥ ౧౦
౩౯	గోవుల దుర్గయ్యగారు. సుబ్రికుకోడు	రు॥ ౧౦
౪౦	పుట్టకోట దర్జినరిశిములుగారు పురాన భాజిమండి	రు॥ ౧౦

హైద్రాబాద్ దక్కన్

౪౧	శివునూరి శివ్వయ్య శ్రేష్ఠిగారు. సిద్దెంబరుబజారు	రు॥ ౧౦
౪౨	ఇరుకుళ్ల బుచ్చిరాజయ్య శ్రేష్ఠిగారు. అకుబజ్జాబజారు,	రు॥ ౧౦
౪౩	కడివేటి రాములు. శ్రేష్ఠిగారు పుస్నాగంజ్	రు॥ ౧౦
౪౪	గంగిశెట్టి లక్ష్మినారాయణ కొమాసుడు రాఘవులుశ్రేష్ఠిగారు పీల్‌ఖానా	రు॥ ౧౦
౪౫	యర్రబల్లి హకీం పేర్ల కోదండ రామయ్యగారు అబ్జల్ గంజ్	రు॥ ౧౦
౪౬	గోపాల్ హనుమంతుగారు చుడిబజారు	రు॥ ౧౦
౪౭	సింగం రాజయ్యగారు. గల్ బల్ గూడెం	రు॥ ౧౦
౪౮	నామా వీరయ్యగారు చౌట్లమహరాజుగంజు	రు॥ ౧౦

౪౯	గరిగె మాణిక్యంగారు కృష్ణాజిల్లా యేలూరు	రు॥ ౧౦
౫౦	రాచకొండ నారాయణగారు డస్టిన్ బజారు బొల్లారం.	రు॥ ౧౦
౫౧	నారాయణరెడ్డి ముకద్దంగారు సాకిన్ కొడిపల్లి. తాలూకా నరసాపూర్ ఇలాకేపాయగ జిల్లే మెదకు	రు॥ ౧౦
౫౨	సేట్ రాంనాతురాం చెందరుగారు మాహబూబునగరం.	రు॥ ౧౦
౫౩	సుబ్బా రాజన్నగారు ఇల్లందు	రు॥ ౧౦
౫౪	సాల్వేరు వీరోజిగారు యేములవాడ ఇలాకే అబ్తాబ్ బల్ద	రు॥ ౧౦

ఈ గ్రంథంబు నాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ చందాదార్లు

పీల్ ఖాన లక్ష్మణదేశికప్రభు శిష్యమండలి

౧ రేజింతల లింగన్న శ్రేష్ఠిగారు, శికిన్ బజారు శికింద్రాబాద.

౨ దూసరి సీతారాములుగారు, కవాడిగూడెం, డిటో

౩ కుంకుమ మల్లయ్యగారు రిజిమెంటల్ బజారు డిటో

౪ పసుపులేటి రామస్వామినాయుడుగారు, యింపీర్యల్ పోష్టురైటర్
చదరఘాటు హైద్రాబాద.

౫ దూలపల్లి లక్ష్మయ్యగారు ఆడిటాపీసుక్లర్కు సదరు బజారు బొల్లారం

* పీల్ఖాన శంకరదేశికప్రభు శిష్యమండలి *

౬ మాంది రాజుసూర్యారావు సంపూర్ణబోధానంద్ పీల్ ఖానా హైద్రాబాద్
సర్ దప్తర్·మహాకమనజంజమియ్యతుసర్కారేఅలీ

* శ్రీ భూమానంద, మందిప్పల హనుమంత రాజయోగిగారి శిష్యమండలి *

శికింద్రాబాద్ దక్కన్

౭ మందిప్పల చంద్రయ్యగారు అంగ్రేజి పోష్టుమెన్

౮ కొత్తూరు శ్రీరాములు శ్రేష్ఠిగారు. బూరుగుచెట్టుబజారు

౯ వనమా రాఘవులు శ్రేష్ఠిగారు లాలాగుడిబజారు

౧౦ కోట వెంకటస్వామిగారు. ఆకులబజారు. శ్రీనిశ్చలానంద వీరయార్య
రాజయోగిగారి పాదసేవకుడు

౧౧ జొన్నాడదుర్గయ్యగారు. పాతబోయిగూడెం

౧౨ సూదం రామయ్యశ్రేష్ఠిగారు. వొడ్లబజారు

౧౩ యమ్. దొరసామి మొదల్యార్ గారు డాక్టర్·మూసాఖాన్ బజారు

౧౪ కే, మల్లికార్జునరావుగారు, డ్రాఫ్ట్సుమేన్ వుప్పరిగూడెం.

౧౫ తిరునగరి చలమయ్య హరిదాసుగారు మాజేటివారివీధి గుంటూరు

౧౬ నాగోతి వెంకన్నగారు. బెజవాడ కృష్ణాజిల్లా

ఈగ్రంథంబునాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ చందాదార్లు

౧౭ యాలాలసత్యనారాయణగారు పంఞ్సీరుబజారు బొల్లారం
౧౮ మోరు ముత్తన్నగారు గడ్డిగుడెం బొల్లారం.
౧౯ కల్యాణం లింగయ్యగారు పంఞ్సీరు బజారు బొల్లారం

బండిరామస్వామి బ్రహ్మానందరాజయోగిగారి శిష్యమండలి.

౨౦ బండిసీతారామయ్యగారు పెనుగొండ తణుకుతాలూకా క్రిష్ణాజిల్లా
౨౧ బండి నరసింహ్వారావుగారు. డిటో
౨౨ పిల్లా గజేంద్రుడుగారు. తణుకు
౨౩ వెలగన కామయ్యగారు. పెరవలి తణుకుతాలూకా
౨౪ గొరిపర్తి శేషగిరిరావుగారు. టెలిగ్రాపు లైన్ మేన్ తణుకు
౨౫ పోతుకుచ్చి వెంకటలక్ష్మమ్మగారు. తణుకు
౨౬ పినపాత్రుని అన్నయ్యతాతగారు. సాకీన్ కబ్రవానిపాలెం విశాఖపట్నం జిల్లా.
౨౭ దగ్గుపల్లి వెంకన్నగారు తణుకు కృష్ణాజిల్లా

హైద్రాబాద్ దకన్

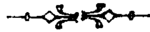
౨౮ బిజానం రామయ్యగారు గోషమహాల్
౨౯ సత్యారపు కిష్టయ్యశ్రేష్ఠిగారు. చుడిబజారు
౩౦ జోగిని అడివయ్యగారు. డిటో
౩౧ వడ్డె బాలయ్యగారు గల్ బల్ గూడెం పూల్ బాగు
౩౨ కోట నరశిములుగారు గోషమహాల్
౩౩ దండు బాలయ్యగారు గోషకట్టు.
౩౪ కాటారపు వెంకయ్య,గారు గల్ బల్ గూడెం
౩౫ దేశి చన్నబసప్పగారు చుడిబజార్.
౩౬ కట్లం నారాయణగారు గౌలిగూడెం
౩౭ కేవు బాల్ శెట్టిగారు గల్ బల్ గూడెం.
౩౮ కుడ్డు లక్ష్మయ్యగారు బేగంబజారు.
౩౯ కోడూరు పెంటయ్యగారు పీల్ ఖాన, బమ్మనవాడి.
౪౦ టి, వి, ఎ, ఆగయ్య అనునామాంతరముగల ఆంజనేయదాస్ గారు.
యూసామియ్యబజారు

యీగ్రంధంబునాదరించిన మ॥ రా॥ రా॥ చందాదార్లు

౪౧ శేరి జగన్నాయకులుగారు గౌలిగూడెం.
౪౨ బీరెల్లి చెండ్యమ్మగారు పుస్మానుగంజు.

శికింద్రాబాద్ దర్కార్

౪౩ సీతా భోజరాజుగారు కత్రి నల్లగుట్ట.
౪౪ మల్లారెడ్డిప్యాట వాడ్లరాజన్న కొమారుడు, నరశింలుగారు నల్లగుట్ట.
౪౫ యేనుగుల నరశింలుగారు, శెకందు చెట్మబజారు.
౪౬ కాళాస్త్రి, సర్సు ఫొటోగ్రాపర్, కొత్తకోట జానాల మాణిక్యరాజుగారు
౪౭ నార్ల సాంబయ్య కొమారుడు సోమయ్య శ్రేష్ఠిగారు బూరుగుచెట్టుబజారు
౪౮ కోటికె వీరన్న శ్రేష్ఠిగారు ఆకుల బజారు.
౪౯ రతన్ రామస్వామి మంకూసాగారు కత్రి శికిన్ బజారు.
౫౦ గొల్ల రామచంద్రయ్యగారు, లాలాగుడిబజారు.
౫౧ కొడిత్యాలశంకరయ్య శ్రేష్ఠిగారు, బాస్మటాలంవీధి.
౫౨ శింగం శెట్టి చినరామలింగంగారి శిష్యుడు మినుకూరి రాజలింగంగారు,
వైద్యుడు ఆకులబజారు.
౫౩ గుడికందుల లింగన్న శ్రేష్ఠిగారు, తాడివార్కెటు.
౫౪ మాచర్ల వీరన్న శ్రేష్ఠిగారు సరాపుదుకాణం కంచరిబజారు
౫౫ నర్రా వెంకయ్యగారు, మూసాఖాన్ బజారు.
౫౬ నృసింహ్వరాజు పంతులుగారు ఖండోజిబజారు
౫౭ వనపర్తి రాములుగారు పొగాకుదుకాణం నాకాబజారు.
౫౮ మంచికలపాటి వెంకటసుబ్బారావు పంతులుగారు. కలాసిగూడెం
౫౯ రాజులదేవి నరిశింలుగారు ఖండోజి బజారు

౬౦ రాజిరెడ్డి మొకద్దం. సాకీన్ ఆరెగూడెం తాలూకే మెదక్.
౬౧ వంజరిపట్మ చొక్కయ్య, వెల్దుర్తి డిటో
౬౨ తల్లం సత్తెయ్యగారు అంకుశాపురం జాగీరు రాజశివ
రాజుబహద్దురు దర్మావంతు
౬౩ వి. దామోదరం మొదల్యార్ గారు నెం॥ 777 సదరుబజారుబొల్లారం.
౬౪ గాజుల సంగణ బసప్పగారు శంషాబాద ఝిల్లై సర్ వుందానగరు

కందార్థము:— శ్రీకరుడగునారాయణు*డాకాశమువలెనపూర్ణున్డై*వెలుగుచుతా*సాకల్యముగనుసూ
ర్యుని*కీకీలెరిగించెదీని*నెరిగుండారయ్యా*ఁ దిదెలిసీతెమరలిరారయ్యా*యెరుకమరుపు
లరెంటియెరిగేటియెరుకాను*పరిపూర్ణముగజేసె*పావానామగుబోధ నెరిగుండారయ్యా॥

శ్రీమదాదినారాయణుడు

శ్లో॥ భాస్కరంభావయేనిత్యం । భక్తాభీష్టప్రదంగురుం ।
ఆచలవిద్యాప్రదాతారం । బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మకం॥

శ్లో॥ నారాయణంమహావిష్ణుం । విశ్వాతీతంజగద్గురుం
సచ్చిదానందరహితం । సర్వపూర్ణంనమామ్యహం॥

కందార్థము — ఆరవియాగురుబోధను*నారయగాయాజ్ఞవల్క్య*కమలముఁగాగఁ*ధీరతనొసగినవా
తడు*కారణముగ జనకపతికి*కరుణతో నిచ్చె(శ్రీగురునకతడు*శరణాసహిచ్చె*ఆరసూర
లేకయిట్లా జనకుఁడుమది*మరువాక శుకులాకు*మరియచలబోధను*కరుణతో నిచ్చె॥

జనకమహారాజు.

శ్రీ యాజ్ఞవల్క్య మహాఋషి.

శ్లో॥ జనకంతుత్రథ శ్రేణ । పాలయ న్తోనిజాః ప్రజాః ।
తధాప్యాధ్యాత్మికంవిద్యాం బోధయంతంసమాన్యహం॥

శ్లో॥ నమామి యాజ్ఞవల్క్యాతం । జనకాజ్ఞాననాశకం।
ఆర్కాప్తి యచిదానంద । బ్రహ్మసంలగ్న చేతసం॥

కందార్థము —— శుకయోగీంద్రుం డెప్పుడు * ప్రకటితముగ పూర్ణుడయ్యె భావములోనన్ * సకలం బాత్మ
మయంబని అకళంకముతో డనుండు * టదివినివచ్చి * సాందీపులు మదిలోన హెచ్చు ముదము
తో శుకయోగి * పదయుగములు బట్టి * వదలక యు బోధ * వాశిగా తా బొందు టదివినివచ్చి ॥

(శ్రీ) సాందీపమహాముని.

(శ్రీ) శుకమహాఋషి.

శ్లో॥ సాందీపనం గురుం వందే । శ్రీకృష్ణాల్లబ్ధపుత్రకం ।
శ్రీశుకజ్ఞానదీపేన । నిరస్తాఖిలతామసం ॥

శ్లో॥ వేదార్థతత్త్వవిదుషం నిజబోధరూపం । తత్త్వామృతం నిజజ
నాయ విదీర్య మానం । వ్యాసాత్మజం జననుతం హరిపాదపద్మే
సంలగ్నచిత్తమనిశం శుకమాశ్రయేహం ॥

కందార్థము—శ్రీకృష్ణుండీబోధను*ప్రాకటముగబాందితాను*పరిపూర్ణుండై*చేకొనిరుక్మిణీదేవికి*సా
కల్యముగానుదెల్పె * సమరసజ్ఞానం*సంతసమూనవిమలసుజ్ఞానం*కమలా శ్రీధరునాకు
కరుణాచేసీమర్మ*మమలంబుగాయచల*మగునట్లుగాదెల్పె*సమరసజ్ఞానం॥

శ్రీ రుక్మిణీదేవి

శ్రీ కృష్ణ పరమాత్మ

శ్లో॥ రుక్మిణీంరుక్మవర్ణాభాం । శ్రీకృష్ణాత్మానురంజనీం ।
వందేహంవిబుధస్తుత్యాం । వాంఛితార్థప్రదాయినీం॥

శ్లో॥ ఇందీవరదళశ్యామ మిందిరానందకందళం।
వందారుజనమందారం । వందేహంయదునందనం॥

శ్రీ మద్రామడుగు శివరామదీక్షితస్వామివారు

శ్లో॥ వందారుజనమందారం । వందేహంతన్నిరంతరం
రామడుగువంశజంశుద్ధం। శివరామాఖ్యదీక్షితం॥

శ్రీ శ్రీధర స్వామి వారు.

శ్లో॥ శ్రీధరస్వామినంనిత్యం । బోధకారణమవ్యయం।
భావాతీతమహంవందే। సుఖజ్ఞానైకనిర్మలం॥

కందార్థము.—— శివరామదీక్షితుల*శిష్యవసుండప్పయ్యమంత్రి*అతనిశిషుప్రుడీ * భువిపరశురామవంశో
ద్భవసీతారాములతని * భక్తుండసుమ్మీ* తదోప్ఫధర్మ* యుక్తుండసుమ్మీ*స్థవనీయులగుమీరు
త్సాహముతో యీగాధ * వినుండినేకందార్థములచేవినిపింతు * భక్తుండసుమ్మీ*

శ్రీ శివరామదీక్షితులుగారు

శ్రీ మత్కం బాలూరి అప్పారావు మంత్రి వారు.

శ్లో॥ శ్రీమత్పరశురామాన్వ । యాబ్ధిచంద్రమనోరమం।
నిత్యానందమహంవందే। సీతారామగురుంపరం॥

శ్లో॥ కామాదిరిపుహంత్తారం । కారుణ్యామృతసాగరం।
కంబాలూర్యప్పరావాభి । దానంవందేద్యమగ్గురుం॥

కందార్థము—భాగవతుల నారాయణ * యోగికి జానకియు నేటియు విధానమునకున్
బాగుగ పుత్రుడనై భూ* భాగమునన్ కృష్ణుడనుచు *ప్రభవించినారూ * అనంతునికి
ప్రభువునై నారూ*నాగురు కృపచాతనయునైనయూబోధ*నేగంటికన్నుంత్తనికు
దెల్పుటకిట్లు * ప్రభవించినారూ*అనంతునికి*ప్రభువునై నారూ॥౨౧॥

గ్రంధకర్త

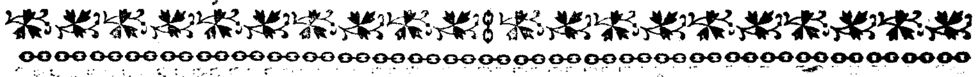
క౦॥ ధాత్రింజ్యోతిర్వసూలులు * ...యుజులుగాగడ * వెలసినవారల్
నారాయణజానకియును * వారసుతగస్సుయుక్తి*వారసుమిత్రా॥౨౨॥

క౦॥ భాగవత నాథప్రభుడను* భాగవతోత్తముల పాద*పద్మంబులకున్
సాగిలి మ్రొక్కెదను * భాగుగ నుజనులకిష్ట*భక్తిం దనరంగ్॥

అచల గురుడు

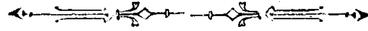
శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశిక ప్రభువరులు

శ్లో॥ శ్రీమత్కారుణికం మహాగుణనిధిం పూర్ణ ప్రభాభాసురం।
నిర్ద్వంద్వం నిరపేక్షకామమమలం। నిస్సంగమాద్యం విభుం।
నిత్యానందమయం నిరీహమతులం। నిర్ముక్తకర్మాదికం।
శ్రీకృష్ణాఖ్యగురుం భజే హ మనిశం। శ్రీచిత్తసంతోషణం॥

(శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశికస్వాములవారిస్తోత్రము)

* భక్తిపూర్వకముగా జేయబడినసీసపద్యములు *

సీ॥ సుపుత్రులార మద్గురుమూర్తిస్తోత్రంబు । రచియింపబూనునావచనములను ।
విన వేడ్కగలిగిన వినరయ్యవినిపింతు । తప్పులుండినవాటిదాచబోక ।
దిద్దవలశినదిమీ దేశికేంద్రునిమీద । మీకుభక్త్యున్నట్లెనాకుగలదు ।
గానిమీవలెనేనుకవితజేయగజాల । చాలనంచని విడజాలతోంచి ।
గీ॥ నట్లుజేయుమనిమీరందరభయమిడిన । ననుచువిజ్ఞాపనమొనర్చియాజ్ఞగొంటి ।
భాగవతవంశ భవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామకదేశికేంద్రా॥౧॥

సీ॥ శ్రీకాంతతోబుట్టు వేకదాయనజాలు । మోమునచిరునవ్వుమొలకలెత్త ।
అరవిందములక్రిందు పరుపజాలినగొప్ప । కనులందుకరుణదాగడలుకొనగ ।
కోటిమన్మథులైనదీటుగానటువంటి । సుందరత్వముమేను సందడింప ।
అజ్ఞానమృతతి మోహాలిరేకమడంచు । పలుకులనమృతంబు జలుకుచుండ ।
గీ॥ నభయవరదానములు చేతినాశ్రయింప । వచ్చికనిపించుక నెదనావాంఛదీర ।
భాగవతవంశ భవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారద మామకదేశికేంద్రా॥

సీ॥ సారవహాపశిడిజల్తారంచుధోవతి । కటిభాగమునజేరికాంతులీన ।
పగడాలతోలునునగజాలుకుళ్లాయి । తలమీదగూర్చుండిథాటుజేయ ।
అతిచిత్రపటవినిర్మితమైనకవచంబు । అద్దినట్లుగమేనునావరింప ।
పాటలద్యుతిగల్గుపంచతోజతగూడి । ముతుకదుప్పటిమీదమురుపుజూప ।
గీ॥ కామధేనువుభుజమెక్కగంత్తులిడగ । వచ్చికనిపించుక నెదనావాంఛదీర ।
భాగవతవంశభవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామకదేశికేంద్రా॥౩॥

సీ॥ మంచిగంధముకుంకుమనుగూడినొసలందు । మూడురేఖలుగల్గిముద్దుగుల్క ।
రజితసూత్రాన్వితరమ్యప్రవాళహా । రముకంధరప్రదేశమునప్రేల ।
మిళితమైయొకప్రేల మేలిమిబంగారు । వుంగరంబులురెండు చొంగలింప ।

స్మరసతికుచముతో సరిదూగుమారేడు । బ్రహ్మహస్తమునందు విప్రవీగ ।
గీ॥ గురుని పేరు వచింపుచు పురము దిరిగి । వచ్చి కనిపించుక నెద నా వాంఛ దీర।
భాగవతవంశభవ కృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౪॥

సీ॥ కుంభినీధవుడైన గోవిందుడిలమీద । జంభభేదికి యనుజన్ముడగుచు।
అదితిగర్భమున కశ్యపునకు వామన । మూర్తియై జన్మించి ముదముతోడ ।
యాచకాగ్రణి వేషమమర దాల్చి చిత్తమ । కులధర్మమనెకదా బలిని జేరి ।
యాచించె నొకటి రెండడుగుల మేదినీ । తలమును ద్విజులది దలచి కాదె।
గీ॥ భిక్షమెత్తగ బూనిరి భిడియమేల । భిక్షమే బ్రాహ్మణకులానికక్షయమగు ।
భాగవతవంశభవ కృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౫॥

సీ॥ యీజోలెతోగదా యిన్నాళ్లు మీ తండ్రి । తాతముత్తాతలు ఖ్యాతిగొనుట ।
యీజోలెతోగదా యిన్నాళ్లు మీరంత । శుభశోభనములను చూరగొనుట।
యీజోలెతోగదా యిన్నాళ్లు మీరైన । భూసురోత్తములచే పొగడబడుట ।
యీజోలెతోగదా యికనైన మీరలు । బ్రతికినన్ని దినాలు మెతుకుదినుట ।
గీ॥ గాన యీజోలె మంచిదే మానకయ్య । భిక్షమే బ్రాహ్మణకులానికక్షయమగు ।
భాగవతవంశభవ కృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౬॥

సీ॥ గ్రంధమొక్కటి నీవు కంధార్థములతోటి । చేశినావని వింటి చెప్పవయ్య ।
అధ్యాత్మలల్లినీ వఖిలదేవతలను । స్తుతిజేస్తివట వాటి జూపవయ్య ।
నిఖిలవేదాంతార్థ నివహంబు కొద్దిలో । యిమిడిస్తివట వాటి నివ్వవయ్య ।
యీయన్నిటికి అర్థమే మొనా కెరిగించి । పుట్టుచావులను బోదోట్టవయ్య ।
గీ॥ జన్మమరణములను జెందచాతగాక । చాటుజొచ్చితి మన్నించు సదయహృదయ ।
భాగవతవంశభవ కృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేం॥ద్రా ౭॥

సీ॥ నన్నేలనేకదా నారాయణునివల్ల । జానకమ్మకు నీవు జననమగుట ।
నాకు జెప్పనెకదా నయమైన గ్రంధముల్ । చేసినీవవి యల్ల వ్రాసుకొనుట ।
నాకు జూపనెకదా నానావిధములైన । యోగముల్ సాధించి బాగుబడుట ।

నాకోసమేకదా శ్రీకారమాదిగా । స్వరయుక్తవర్ణముల్ చదువుచుంట ।
గీ॥ ముక్తినాకిచ్చుటకెగదా యుక్తిజేసి । యనుదినముకోపగించి నామనసుగనుట ।
భాగవతవంశభవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారద మామక దేశికేంద్రా॥౮॥

సీ॥ నీవుజూపితెగదా నేజూడకన్నది । యైదుముద్రలను లక్ష్యములమూటి ।
నీవునేర్పితెగదా నేనేర్చుకున్నది । యష్టాంగయోగముల్ స్పష్టముగను ।
నీవుదెల్పితెగదా నేదెల్సుకున్నది । యష్టతనువుల వాటికవలిదాని ।
నీవుజేయగగదానిరుపమానాఖండ । పరిపూర్ణమునుగని భ్రాంతివిడుట ।
గీ॥ నీవునాపాలివేల్పవై నెగడినగద । నేనుయిటువంటి వన్నియు నేర్చుకునుట।
భాగవతవంశ భవకృష్ణయోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౯॥

సీ॥ తనయునిగానన్ను గనిపెంచినట్టినీ । తలిదండ్రిభాగ్యంబు తరమెపొగడ ।
వల్లభుగానిన్ను వరియించినట్టినీ । యిల్లాండ్రభోగంబు నెన్నదగునె।
సఖునిగాగొని నిన్ను సరసోక్తులాడునీ । స్నేహితాళులశిరి జెప్పనౌనె ।
గురునిగానిన్ను గైకొని సేవగావించు । శిష్యులఫలము చెప్పంపవశమె ।
గీ॥ శేషభాషాపతులకైన దోషదూర । భూరివేదాంత శాస్త్ర విచారసార।
భాగవతవంశభవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౧౦॥

సీ॥ నఖశిఖపర్యంత మఖిలావయస్ఫూర్తి । మూర్తివౌనిన్నతిమోదమునను ।
ధ్యానించిపిల్చిరత్నస్థగితాసన । మునసుంచిపాద్యార్ఘ్యముల నొసంగి ।
యాచమనాభ్యంజనాదులుగావించి । వస్త్రమాల్యాదిసద్వస్తువులిడి ।
పత్రిపూల్ ధూపదీపాన్నముల్ తాంబూల ।ములుదక్షిణార్తిక్యమోదములును।
గీ॥ మంత్రపుష్పంబులిచ్చెదమహితమతిని । తక్కువెక్కువలేమియుదలచబోకు।
భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౧౧॥

సీ॥ నీపాదతీర్థంబు నేగ్రోలుచుండేటి । వారిదేకదమోక్షవైభవంబు ।
నీప్రసాదంబు నేరుచిగొనుచుండు । వారిదేకదమోక్షవైభవంబు ।
నీపూజనమునిత్య నేమంబుగాజేయు । వారిదేకదమోక్షవైభవంబు ।

నీనిజతత్త్వంబు నీచే నెరింగిన । వారిదే కదమోక్షవైభవంబు ।
గీ॥ నిన్ను గనినన్ను మరచేటినిష్టబూను । వారిదే కదయామోక్షవైభవంబు।
భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౧౨॥

సీ॥ యీగురుస్తోత్రంబు నెవ్వరాలించిన । వారికిభాగ్యంబువచ్చుటరుదె ।
యీగురుస్తోత్రంబు నెవ్వరువ్రాశిన । వారికిస్వర్గంబువచ్చుటరుదె ।
యీగురుస్తోత్రంబు నెవ్వరునేర్చిన । వారికిమోక్షంబు వచ్చుటరుదె ।
యీగురుస్తోత్రార్థమెవ్వరుజేశిన । వారికిభ్రాంతులువదులుటరుదె।
గీ॥ గానయీగురునుతి నతికాంక్షతోడ । చదివెదను జన్మమరణముల్ సమసిపోవ।
భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౧౩॥

సీ॥ యీగురుస్తోత్రంబు యింపుతోజదివిన । వారాపదలబట్టి వంచగలరు ।
యీగురుస్తోత్రంబు యింపుతోవ్రాశిన । వారంతకునిబట్టి వంచగలరు ।
యీగురుస్తోత్రంబు యింపుతోనేర్చిన । వారుమిత్తినిబట్టివంచగలరు ।
యీగురుస్తోత్రార్థమింపుతోజేశిన । వారుమనసునుబట్టివంచగలరు ।
గీ॥ గానయీగురునుతి నతికాంక్షతోడ । చదివెదనుజన్మమరణముల్ సమశిపోవ ।
భాగవతవంశ భవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౧౪॥

సీ॥ బహుజన్మకృతపుణ్య పాపసమానంబు । భూసురకాంతగాభూమియందు ।
ఆధ్యాభిదానాన్వయంబునజాలమా । ఖ్యనుజనింపగ జేయజననమొంది ।
జననిజనకులచేతజాతకర్మాదిసం । స్కారసంపదనొంది సంతుబడశి ।
సుతభవుల్ మృతులైన సుగతికై నినుజేర । వాంఛనీచేతమద్వాంఛితంబు ।
గీ॥ దీసనిశోధించుచిజేశితీర్చుకొంటి । నాకుకోరిక నేటికి నమ్మినిన్ను ।
భాగవతవంశభవకృష్ణ యోగిరాజ । ధీవిశారదమామక దేశికేంద్రా॥౧౫॥

(ఇతి శ్రీమద్రాజాధిరాజ మహారాజ రాజయోగీంద్రచంద్రులగు)
శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికస్వామి స్తోత్రంసమాప్తః॥

సీసపద్యము.

అతులితవైరాగ్య మహామహావిజ్ఞాన । మమనస్క రాజయోగాన్వితుండు ।
శుద్ధనిర్గుణతత్త్వ శోభితబ్రహ్మాత్మ । నిష్ఠాగరిష్ఠ సంతుష్టరతుడు ।
సరతత్త్వనిర్ణయ సత్ప్రముఖబోధాచార్య । డచలితసావేద్య దాత్మనిముండు।
ధీరమానసుడాదిదేవసమానుండు । కారుణ్యచిత్తుండు సకలుమహాయుండు ।
నిత్యనిర్మలపరిపూర్ణనిర్గుణాత్మ । భక్తజనపోషసద్భావభ్రమరవేష।
ముక్తిరమతేషత్రిభువనభక్తశేష । వసుధపిల్లానలక్ష్మణవంశభూషా॥

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్రసంజాతం। శ్రీమత్పిల్లానవంశజం।
లక్ష్మనారాయణాయోగిం। పూర్ణబోధగురుం భజే॥

శ్లో॥ వేదవేదాంతపారీణం। భక్తాభీష్టఫలప్రదం।
సర్వాతీతమనిర్వాచ్యం। లక్ష్మణార్యం నమామ్యహం॥

శ్రీమత్పిల్లాన లక్ష్మణదేశిక ప్రభువరులు

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్రకలశాంబుధిపూర్ణచంద్రం ।
శ్రీకృష్ణపాదకమలామృతపానభృంగం ।
శ్రీపిల్లానవంశాంబుధి రేవజాతం ।
శ్రీలక్ష్మణార్యం మనసా స్వగురుం భజామి॥

అవతారిక.

* శ్రీ శ్రీధరస్వాములవారు *

శ్రీమద్వేదాంతసారుండును, సచ్చిదానందాతీతుండును, అచలపరిపూర్ణుండును, మహా అద్వైతసిద్ధాంత ప్రతిష్ఠాపనాచార్యులును, పరిపూర్ణ బోధామృతుండును, శ్రీ పండరీపుర క్షేత్రనివాసుండును, నగు, శ్రీ శ్రీధరస్వాములవారు భాగవతము యొక్కయు, భగవద్గీతల యొక్కయు, యదార్థార్థమును గ్రహించి అద్వైతవ్యాఖ్యాన మొసంగి, అచలబోధయగు బృహద్వాశిష్ఠమును, భక్తులకు సులభోపాయముగ తెలియునటుల ప్రకటించి వీరలుతమసచ్ఛిష్యులగు, శ్రీశివరామదీక్షిత స్వామివారిని అచల గురుపీఠాభిషిక్తులనుచేసి పరిపూర్ణులై యుండిరి.

* శ్రీశివరామదీక్షితస్వాములవారు. *

శ్రీమద్వైత వేదాంత వేత్తలును, ఆత్మైక్యశరీరరహితులును, జననమరణభ్రాంతి రహితరాజమార్గ బృహద్వాశిష్ఠ సిద్ధాంత నిర్ధారణులును, శ్రీమదచల పరిపూర్ణ బోధప్రతిష్ఠాపనాచార్యులునగు, శ్రీమద్రామమగు శ్రీశివరామ దీక్షితాచల పరిపూర్ణస్వామివారు, నైజాంయిలాకా నల్లగొండ తాలూకాలో చేరిన నారాయణపురంబను వీరిస్వగ్రామములో తమ గురువరులానతిచ్చిన ఈఅనుభవ జ్ఞానముచే అఖండ జ్ఞానసంపూర్ణులై, జీవన్ముక్తులగువీరు శ్రీసాందీపవాక్యములును, శ్రీశివరామదీక్షితీయ బృహద్వాశిష్ఠంబను అచలబోధసిద్ధాంత గ్రంధమును, సకల భక్తశ్రేణులకు బహు దూరార్థముహస్తామలకమగునటుల సంస్కృతంబు నన్నాంధ్రంబునను అనేకప్రకరణములుగా రచియించి వెల్లడిజేసి వారణాశీక్షేత్రమునకు వెళ్లిరి. అచ్చటిపండితులు వీరిని పరీక్షించ దలచి రాజసభకు వీరినాహ్వానముచేసి ప్రసంగించగా షోడశశాంకరీభావమునే స్థిరపరచిన ఏతత్సభామండలీవారలందరు ఏకగ్రీవముగా వీరల అచలస్థిరత్వమును పరీక్షించిననే తప్ప వాక్యమాత్రముచే ఆమోదించుటవీలుకాదనిన తమతమ యిష్టానుసారముగా పరీక్షించుట కభ్యంతరముండదని నుడువ, సభవారలు రహస్యాలోచనచే వీరలస్థిరత్వమును(అనగా అచలత్వమును)పదునుఖడ్గముచే వీరిశరీరము ఖండించుటకై కోర అందుకంగీకరించిన తదుపరి తాత్కాలికరాజాజ్ఞనడసి, సభామండలీవారలందరు సాయంసమయమును నిర్గమస్థానమున (అనగా) గంగాతీరమునకు వెళ్లి స్వాములవారలను నగ్నులగాజేసి ఖడ్గముచేవీరల (నిరభిమానశరీరమును) పరీక్షించుటకుదోడ్పడ వికారరహితులకు వికారములోపనటుల కలనికుంభంబుగానటుల తత్త్వవికారముజెందక యాఖడ్గమువీరలశరీరమునుండి బయలులో వెడలినట్లు వెడలి సభవారల అనుమానచ్ఛేదనజేయ అందులకందరు వీరిఅచలసిద్ధాంతమునంగీకరించి వీరలు మానాభిమానవర్జితులయినను తమయం

దలి జడత్వజ్ఞానముచే లోక్యసాంప్రదాయకయుక్తముగా జయప్రదధ్వనులచే ఊరేగింపులు, బ్రహ్మరథాదులనొనర్చి, ఏతత్స్వాములవారలకు శరణాగతులై అపరాధక్షమాపణ వడసి, కృతార్థులైరి. తదనంతరమున స్వాములవారలు స్వగ్రామమునకు విచ్చేసి తమ ప్రియశిష్యులైన శ్రీమత్కంబాలూరు అప్పారావు మంత్రివారిని అచలగురుపీఠాభిషిక్తులగావించి అచలబోధను వెల్లడిచేయుమని అధికారంబొసంగి నారాయణపురంబున కేవలాత్మమై వెలుంగుచుండిరి.

* శ్రీమత్కంబాలూరు, అప్పారావు స్వాములవారు. *

శ్రీమద్వేద వేదాంతఅతీతపరిజ్ఞాతయు మానాభిమానరహిత అగణ్యగుణులును శ్రీమత్కంబాలూరుఅప్పారావుగారు. కంబాలూరనుపురము వీరిస్వగ్రామమైనందున వీరలను కంబాలూరువారలని పిలువబడుదురు. వీరల ఖర్మపరిపక్వముచే శ్రీమద్దాసుడుగు వంశపయఃపారావారసుధాకరులగు, శ్రీశివరామదీక్షితస్వాములవారి సంపూర్ణానుగ్రహము వడసి స్వగురురచనగ్రంథములగు శ్రీశివరామదీక్షితీయ మను బృహద్వాశిష్ఠంబను (అచలగ్రంథమును.) సమస్తపామరకోటికినికడతేర్చుటకై సుజ్ఞానోపదేశముచే, చెవినొగ్గినవారలనెల్లర జీవన్ముక్తులగునటుల జేసిరి. వీరలుతమప్రియశిష్యులగు పరశురామసీతారామ నృసింహ్వదాస స్వాములను అచల గురుపీఠాభిషిక్తులగాజేసి బోధాధికారంబిచ్చి పరిపూర్ణులైయుండిరి.

* శ్రీమత్పరశురామసీతారామస్వాములవారు *

వీరలుప్రఖ్యాతివహించిన శ్రీమత్కంబాలూరు అప్పారావుగారిప్రియశిష్యులు వీరుతమగురువాజ్ఞచే పీఠాధిపతులై సర్వకాల సర్వావస్థలయందు ఆత్మానాత్మాతీతమైన కేవలాత్మనిష్ఠులై యుండ కొందరన్యమతాభిమానులు ధిక్కరించి స్వామీ తాము సమరసజ్ఞానానుభవముజెంది సమస్తపదార్థముల నేకరూపముగా గ్రహించ గలుగుదురుగదా ? అట్టిజ్ఞానానందాతీతులైయున్న తమకుమేము ప్రస్తుతమున మీనివేదనకై తేబడినపదార్థముల స్వీకరించుటకామోదించవలయునని నిష్ఠురోక్తులచే అమాంగల్యపదార్థముల నెదుటనునిచిన వారలకాతడేమియునననుదిలేక వారలివ్వబడినపదార్థముల నుసమీపించి(గురుప్రసాదస్సమానోభవ)యనిసంకల్పించిన మాత్రముచే, దుష్టులచేతేబడిన ఏహ్యపదార్థములెల్లభక్ష్య, భోజ్య, లేహ్య, చోష్య పానియ్యంబులై నంతవారలునిశ్చేష్టులై సర్వాపరాధమునుక్షమాపణవడసి వారిసుబోధకుచెవినొగ్గివినుచుండిరి, వీరు బాలురకు, వృద్ధులకు, స్త్రీపురుషుల నెటిభావమును దెంచక సర్వసమత్వభావముగ బో

ధించిఅనేకజీవకోట్లను పవిత్రమును జేసి విదేహాకైవల్యములోనున్నమహోత్తములు వీరు తమసహోదరియగు శ్రీశేషమాంబనున్ను, శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశికప్రభువరులనున్ను, వీరిరువురి అంతరంగమునుశోధించిఅంతరంగభక్తికిమెచ్చి అచలగురుపీఠాభిషిక్తులను జేసి అచలబోధను వెల్లడిజేయుటకు అధికారంబిచ్చి, యెఱ్ఱగొండపాలెంలో బట్టబయలైయుండిరి

కం॥ బాలులకునువృద్ధులకును * స్త్రీలకునుపదేశమిచ్చి * చైతన్యమూలన్
చాలుగమోక్షము జేస్తివి * శీలముగలపరశురామ * సీతారామా ॥

కం॥ పరసతులుమాతృపగిదిని * పరధనములు పెంచుపగిది * భావములోనన్
గురువాక్యపదవినుంటివి * స్థిరముగ వరపరశురామ * సీతా రామా ॥

కం॥ భూషించినవుప్పొంగక * దూషించినరోషపడక * దుర్మార్గులతో
భాషింపబోకమాయకు * శేషించినపరశురామ * సీతా రామా ॥

* శ్రీమత్పరశురామ నరసింహ్వదాసస్వామివారు *

వీరుసకలపామరజనులకును సాధనచతుష్టయసంపద్విశిష్టులకును సాధనాతీతసద్గురుపుత్రులకును, అచలపరిపూర్ణులకును, పారాయణ, విచారణ, సూచనలకత్యంతప్రియమగునటుల వేదవేదాంతధర్మములైన నీతి, భక్తి, వైరాగ్య, యోగ జ్ఞానఅతీతములను సంక్షేపంబుగా ఆంధ్రంబునపద్యకావ్యంబుగా, భద్రాద్రిరామ శతక, సహోదరాంకితమైన పరశురామసీతారామశతకమును పరమతత్వములను రచించి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికప్రభుస్వాములవారికి అనుగ్రహపూర్వకముగా నిచ్చి ప్రకటించ జేయుమని ఆజ్ఞపరచి తదనంతరము నలనామసం॥ఆశ్వీజశుద్ధ ౭ రోజున పరమపదంబై యుండిరి.

* శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభుస్వాములవారు *

వీరు హైద్రాబాద దక్కన్ రాజధానియందు పెదమహారాజుగంజు నివాసస్తులు వీరలు తమగురువులైన శ్రీమత్పరశురామ సీతారామస్వాములవారి యాజ్ఞానుసారము అచలబోధను వెల్లడిజేయుటకై శోభకృతునామసం॥మార్గశిర బహుళ ౪ శాలి ౧౭౬౫గి సం॥ నాటికి (ద్వైతాద్వైతరహిత పరమతత్వమును)(శక్తిద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణ తత్వ కందార్థ దరువులను.) దుందుభినామసం॥ మాఘశుద్ధ ౧౫ శాలి ౧౭౮౪ సం॥ నాటికి(క్షరాక్షరోపాదిద్వయ దోషరహితకందములను) (అధ్యాత్మలను) (నిఖిలవేదాంతార్థ నివహంబును సులభముగా బోధపడునట్లురచియించి) తమప్రియశిష్యులగు శ్రీమత్పిల్లా

నాలక్ష్మణప్రభు శంకరప్రభువులకును మంగోలు వెంకటనరసయాచారిగారికిని యేతద్గ్రంధములయొక్క ధర్మములను రాజయోగరాజమార్గ ప్రభావములను క్షరాక్షరోపాధి ద్వైతాద్వైతరహితపరమతత్వమును బోధించి యీ గ్రంధములను వెల్లడిజేయుమని సెలవిచ్చి శ్రీమత్పిల్లానా లక్ష్మణప్రభు శంకరప్రభువులను, అచలగురుపీఠాభిషిక్తులగా నొనర్చి బోధాప్రకారంబొసంగి, ధాతునామ సం॥ కార్తీక శుద్ధ ౧౦ శుక్రవారమురోజున ద్వైతాద్వైతరహితమయిన పరమతత్వమును జెందిరి

* శ్రీ మత్పిల్లాన లక్ష్మణ దేశిక ప్రభువరులు *

శ్రీమదఖండమహీమండలంబున నీభరతఖండంబున సకలసిరులచే జెన్నొందినెలసిన దక్కను హైదరాబాదునందు కొత్తపేట అనేగ్రామమునకనికలియుగ పరాభవ నామసంవత్సర శ్రావణ శు॥ ౧౨ మంగళవాసరమందు పిల్లానావంశంబున శ్రీవత్సస గోత్రమునందు బ్రాహ్మణోత్తములగు నరసింహ్మారావువారి పత్ని రామాంబయందువీరు పుత్రికి నుద్భవించి శ్రీలక్ష్మణదేశికాఖ్యాభిధానంబున ప్రకాశించిరి. వీరు చిరుతతనముననే భక్తులై రాగోపేతులై యుండిరి ఇట్లుండ బ్రహ్మమున సిద్ధేశ్వరులనే పెద్దలగని వారికి శేష్య వాత్సల్యాలబ్ధిచే పంచాక్షరీ మంత్ర ముద్ర యోగాముల ననుగ్రహింపంబడి, తమ వేదినేస్థానము ముప్పదిగోన భక్తి రక్తియుతముగా సకలదేవతలవిగ్రహసన్నిధానములు ప్రతిష్టించిపాడిరి, కొంతకాలమునకుదర్వాత ననగా 3౦ యేండ్ల ప్రాయమునందు జన్మసుకృత విశేషముచేత నచలగురుడగు శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికస్వాములవారిని గాంచి వారిదగ్గర పరిపూర్ణబోధను వడసి యపారావార సంసారాబ్ధిని సులీలగా దాటి తరించిరి వీరు సర్వదా స్వగురు చరణకమలామృతపానము చేయుచు జగత్ప్రసిద్ధిని వడసినారు వీరి యందు నచలబ్రహ్మభావము మిక్కిలి ప్రకాశింపగా నిర్ధనులును నిరపేక్షులును నింకానేక సుగుణగణముల కాలయమునునై లోకమున నందరు గడతేరుటకు పరిపూర్ణబోధను విచ్చలవిడిగా నొసగజల్లిరి. సికిందాబాదుపురమునకు నతిసమీపమునునుండు బేగంపేటయందు చిరకాలము వసించి యచ్చట శ్రీమద్రామునకు శ్రీశివరామ దీక్షితాచల గురుమందిరమును నేర్పాటుజేసి శిష్యజనులు రంజిల్లునట్లు బోధిస్తూవచ్చిరి మరియు ననేకయచలతత్వకీర్తనలుకృతించి ఒక గ్రంధమును సుబోధరత్నాకరము" యను పేర బ్రచురపరచిరి "రెండవ గ్రంధము" అచలతత్వ శిరోమణి అఖండమాల, సుజ్ఞానాతీతార్ధ తత్వఖండమాల" యను పేర బ్రచురపరచిరి ఈపెద్దలు ౬౮ వ ప్రాయమున ప్రమాదీచనామ సం॥ పుష్య బ॥ ౧౧ ఏకాదశి గురువారంరోజునరాత్రి ౧౦ ఘంటలకు బేగంపేట యందు తన్మందిరమున విదేహకైవల్యమును జెందిరి.

సీసపద్యము

సుకవిస్తుత సురారాధ్య [illegible] పదగజగతి [illegible]
మోదమున్ హరిదివ్య [illegible] యుతమహా [illegible] జనపాలకులు [illegible]
సుధాక్రమమున భాసుమహిమ [illegible] సభలలో బహుమతుల [illegible]
మోమును [illegible] ఘనమాన సుజ్ఞాన [illegible] పరమహంస బుద్ధిగనియె
[illegible] దాక్షిణ్యము [illegible] సత్పుత్రుడగ
వెలయుమిమ్ము [illegible] వేధ [illegible] రమ్య [illegible] శంకరరాయ చంద్రా॥

శ్రీమంతు పీఠస్థానా శ్రీశంకరదేశిక ప్రభూ

మహారాజుల వారు.

శ్లో॥ శ్రీవత్సాంకితగోత్రసాగర మహా [illegible] సంజాత
దుర్వృత్తా [illegible] సదానిరంజన [illegible] దేహ
భాస్వచ్ఛా నాత్మ పరాత్మరూప [illegible]
స్వచ్ఛాంగభరా [illegible] వరగుణం శ్రీశంకరార్య భజే॥

భ [illegible] త్రి [illegible] [illegible] సిద్ధిగొంద
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మతస్థాపన
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కొదలసి
[illegible] కృష్ణ భక్తిపరాయణులై [illegible] [illegible] భావమెరిగి
శరణుజొచ్చిన శిష్యులకు [illegible] తరము జేర్చియు [illegible] లంబు కరుణ జేసి
నట్టి శ్రీయాదిరాజవంశాంబుజాత । రాజయోగీంద్ర తిరుమలరాయచంద్ర

శ్లో॥ శ్రీమద్రాజాధిరాజాది । రాజవంశప్రకాశకం ।
తిరుమలరాయయోగీంద్రం । సద్గురుభ్యోనమోనమః ॥

శ్లో॥ వేదశాస్త్రపురాణేతి । హాసంపఠేలసంతథా ।
అచలం అంత్యభావంచ । దృషంతి తిరుమలయోగినం ॥

శ్రీ మదాదిరాజ తిరుమలరాయ సార్వభౌములవారు.

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్రకలశాంబుధిపూర్ణచంద్రం ।
శ్రీకృష్ణపాదకమలామృతపానభృంగం ।
శ్రీయాదిరాజవంశాంబుధిదేవజాతం ।
శ్రీతిరుమలార్యగురువర్యమహం భజామి॥

* శ్రీ సద్గురు సహాయం *

అచలగురుపరంపరాభివర్ణన

శ్లో॥ శ్రీబ్రహ్మవిద్యాగురువిష్ణుసూర్యౌ । శ్రీయాజ్ఞవల్క్యం జనకం శుకంచ ।
సాందీపకృష్ణం సక్మాంచ శ్రీధరం । వందే గురున్మే గురుపాదుకాంతం॥

శ్రీ నిజగురుసార్వభౌములగు శ్రీ శ్రీధరస్వామివారి స్తోత్రము

శ్లో॥ శ్రీధరస్వామినం నిత్యం । బోధకారణమవ్యయం ।
భావాతీతమహం వందే । సుఖజ్ఞానైకనిర్మలం ॥

శ్లో॥ శ్రీమచ్ఛ్రీధరయోగివర్యచరణప్రోత్ఫుల్లపద్మాంచిత ।
జ్ఞానాజ్ఞానవిహీనబోధమధుహృత్సంచారసంతారితాః ।
యేశుద్ధాచలమార్గతత్పరజనాస్తేషాం సకాశాదహం ।
పూర్ణోపేతభయాభవాయదివహాతత్పాదాంబుజంచాశ్రయే॥

శ్రీ జగద్గురు సార్వభౌములగు అచలబోధప్రతిష్ఠాపనాచార్యులైన శ్రీమద్రామనగు శివరామదీక్షిత పరిపూర్ణస్వామివారి స్తోత్రము.

శ్లో॥ మందారజనమందారం । వందేహం తన్నిరంతరం ।
రామనగువంశజం శుద్ధం । శివరామాఖ్యదీక్షితం ॥

శ్లో॥ యస్యబోధోదయాత్సర్వం । బ్రహ్మైవేత్యవగమ్యతే ।
శివరామేవిధిఖ్యాతం । తద్దైవతముపాస్మహే॥

శ్లో॥ శ్రీయుక్తరామనగువంశసుధార్ణవేందుం ।
వేదాంతవేత్తృహృదయాంబుజసన్మిళిందం ।
భవ్యాచలాదిమమతాభ్యుదయస్యహేతుం ।
వందేభివంద్యశివరామసుదీక్షితం తం ॥

శ్రీ సద్గురు సార్వభౌములగు
* శ్రీమత్కంబాలూరు అప్పారావుమంత్రివారి స్తోత్రము. *

శ్లో॥ కామాదిరిపుహంతారం । కారుణ్యామృతసాగరం ।
కంబాలూర్యప్పరావాభి । దానం వందేద్యసద్గురుం॥

శ్లో॥ కంబాలూరికులాఘాఘు । జంబాలాపహకారణం।
వందేచలగురుంచిత్తే । మందేచాప్పయమంత్రిణం॥

శ్రీ పరమేష్ఠిగురుసార్వభౌములగు
శ్రీమత్పరశురామసీతారామ,నృసింహ్మదాసస్వాముల వారిస్తోత్రము

శ్లో॥ శ్రీమత్పరశురామాన్వ । యాబ్ధిచంద్రమనోరమం।
నిత్యానందమహంవందే । సీతారామగురుంపరం॥

—o—

శ్లో॥ పరశురామనరశింహ్వయోగినం । పరమశాంతరసపూరభోగినం।
పరతరాత్మసువిచారకామినం । పరమిహాచలదేశికంభజే॥

శ్రీ పరమగురు సార్వభౌములగు.
* శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశిక ప్రభుస్వామివారి స్తోత్రము *

శ్లో॥ శ్రీమత్కారుణికంమహాగుణనిధింపూర్ణప్రభాభాసురం।
నిర్ద్వంద్వంనిరపేక్షకామమమలంనిస్సంగమాద్యంవిభుం ।
నిత్యానందమయంనిరీహామతులంనిర్ముక్తకర్మాదికం ।
శ్రీకృష్ణాఖ్యగురుంభజేహమనిశంశ్రీచిత్తసంతోషణం॥

శ్లో॥ నిత్యంసాంద్రకృపారసంవిదితభావాభావమత్యున్నతం।
ద్వంద్వాతీతమమత్సరంపకమకల్యాణాత్మతత్వవిందుం।
బ్రహ్మానందమయంసుబోధనిలయంస్వానందభావంసదా ।
శ్రీమద్భాగవతాన్వయాబ్ధివిలసత్ శ్రీకృష్ణచంద్రంభజే ॥

శ్రీ స్వగురు సార్వభౌములగు శ్రీమత్పీల్ ఖానా
* లక్ష్మణప్రభు శంకరప్రభు స్వాములవారి స్తోత్రము. *

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్రకలశాంబుధిపూర్ణచంద్రం ।
శ్రీకృష్ణపాదకమలామృతపానభృంగం ।
శ్రీపీలుఖానవంశాంబుధిదేవజాతం ।
శ్రీలక్ష్మణార్యమనసా స్వగురుం భజామి ॥

శ్లో॥ వేదవేదాంతపారీణం । భక్తాభీష్టఫలప్రదం*
సర్వాతీతమనిర్వాచ్యం।లక్ష్మణార్యం నమామ్యహం॥

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్రసంజాతం ।శ్రీమత్పీల్ఖానవంశజం ।
లక్ష్మీనారాయణం యోగిం।పూర్ణబోధగురుం భజే॥

శ్లో॥ శ్రీవత్సగోత్రకలశాంబుధిపూర్ణచంద్రం ।
శ్రీకృష్ణపాదకమలామృతపానభృంగం ।
శ్రీపీలుఖానవంశాంబుధిదేవజాతం ।
శ్రీశంకరార్యమనసా స్వగురుం భజామి॥

శ్లో॥ వేదవేదాంతపారీణం * భక్తాభీష్టఫలప్రదం*
సర్వాతీతమనిర్వాచ్యం*శంకరేంద్రం నమామ్యహం॥*

శ్లో॥ అస్మద్గురుసమారంభాం । కృష్ణసాందీపమధ్యమాం ।
శ్రీమహావిష్ణుపర్యంతాం । వందే గురుపరంపరాం॥

ఇతి శ్రీ స్వగురు, పరమగురు, పరమేష్ఠిగురు,
సద్గురు, జగద్గురు, నిజగురుస్తోత్రం
సంపూర్ణము.

గురుధ్యానము

శ్లో॥ బ్రహ్మానందంపరమసుఖదం । కేవలంజ్ఞానమూర్తిం ।
ద్వంద్వాతీతంగగనసదృశం । తత్వమస్యాదిలక్ష్యం ।
ఏకంనిత్యంవిమలమచలం । సర్వధీసాక్షిభూతం।
భావాతీతంత్రిగుణరహితం । సద్గురుంతన్నమామి॥

శ్లో॥ గురుర్బ్రహ్మాగురుర్విష్ణుః। గురుర్దేవోమహేశ్వరః ।
గురురేకంపరంబ్రహ్మ।తస్మైశ్రీగురవేనమః॥

శ్లో॥ మన్నాథాశ్రీజగన్నాథా । మద్గురోశ్రీజగద్గురో ।
మమాత్మాసర్వభూతాత్మా । తస్మైశ్రీగురవేనమః ॥

శ్లో॥ అజ్ఞానతిమిరాంధస్య।జ్ఞానాంజనశలాకయా ।
చక్షురున్మీలితంయేన । తస్మైశ్రీగురవేనమః॥

శ్లో॥ అఖండమండలాకారం । వ్యాప్తంయేనచరాచరం।
తత్పదందర్శితంయేన । తస్మైశ్రీగురవేనమః॥

లఘుపూజా

శ్లో॥ ధ్యానమావాహనంసింహా । సనంపాద్యంతథైవచా ।
అర్ఘ్యమాచమనీయంచ । స్నానంపంచామృతైస్సహా।

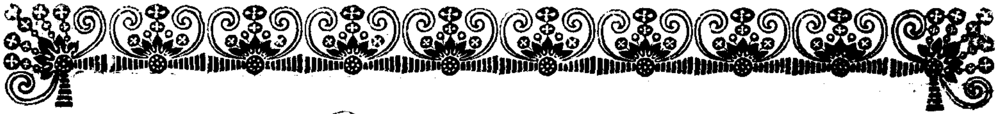
శ్లో॥ శుద్ధోదకంవస్త్రయుగ్మం । యజ్ఞసూత్రంవిభూషణం ।
విలేపనంచాక్షతాంచ । పుష్పంస్వర్ణవినిర్మితం॥

శ్లో॥ ధూపందీపంచనైవేద్యం । పానీయంఫలమేవచ।
తాంబూలందక్షిణార్తిక్యం । మంత్రపుష్పంప్రదక్షిణం॥

శ్లో॥ నమస్కారందేశికేంద్ర । మమాభీష్టంనివేదయేత్ ।
కృపయాగృహ్యతాంస్వామిన్ । న్యూనాధిక్యంనచింతయా ॥

శ్లో॥ లఘుపూజావిధింభాగ।వతకృష్ణద్విజన్మనా ।
రచితంశ్రోత్రవర్యాణాం । మిదంమోక్షకరంపరం॥

ఇతిశ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశికప్రభువిరచి
లఘుపూజావిధానం సంపూర్ణం

శ్రీ శ్రీధరస్వామి గురవేనమః

శ్రీ మహాయోగిమహాగురు శివరామదీక్షిత గురవేనమః

శ్రీ సుతత్త్వ బాలాజీ అప్పారావు గురవేనమః

శ్రీ సుతత్త్వరఘురామ సీతారామ గురవేనమః

శ్రీ సద్భాగవత కృష్ణగురుపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ సద్భాగవత కృష్ణదేశికవిరచిత శక్తిద్వయనిరాసకంబైన

శుద్ధనిర్గుణతత్త్వ కందార్థానేక సదృష్టాంత ప్రకాశిక

(౧. సభావిజ్ఞాపన)

* కందార్థము *

౧* జనులార జననమరణము * లనుదొలగక *ద్రోయజాలులక్షణయుతమై*విను వారికి*గనువారికి తనలా నెరిగించుదీన్ని *తప్పకవింటే* అప్పుడె వార లెప్పుడుగంటే కనుకావినబుద్ధైతే వినుడీచదివెదమీ కె*కనుగానమనునై తెకనుడీపుస్తకమంత* తప్పకవింటే*అప్పుడె వార లెప్పుడుగంటే॥ * * * *

* తత్త్వము *

జనులారవినుడినామాట। వినిన। విననిచ్ఛయించకేమాట ॥ ౧ ॥
శివరామదీక్షితులమతము। నాది। చెవియొగ్గివింటెసమ్మతము ॥ ౨ ॥
దీనినమ్మినవారికెల్లా। భ్రాంతి। దీరదనుమాటలవికల్లా ॥ 3 ॥
అధికవిద్యలుజదువుకున్నా। యందు। కహామికమాతలమెత్తుచున్నా ॥ ౪ ॥
నానుమవ్రవినసై సనట్టీ। జనుల నేనేలవినుమందుపట్టీ ॥ ౫ ॥
వినివిమర్శించక నెదీసి। లోతు। గననెనెవినదెలుసుగాసి ॥ ౬ ॥
నిందజేశెటివారిపొందూ। కీడు। నొందించువిమవదగుముందూ ॥ ౭ ॥
యరుగరెవ్వరుదీనిమట్టూ। వాక్కు। గురుపుత్రుడెరుగుయీగుట్టూ ॥ ౮ ॥
ప్రజ్ఞగలవారునమ్మరిది। అ। ప్రజ్ఞులైననునమ్మదురిదీ ॥ ౯ ॥

నేననేజ్ఞానానికన్నా । వేరు । జ్ఞానమెక్కడమాయెనన్నా ॥ ౧౦ ॥
మొదలు లేనిజ్ఞానమేసుమీ । కలన । నది లేకకలదెమెల్కసుమీ ॥ ౧౧ ॥
చలను చలములరెంటిసూత్రా । తెలియు । వలెనిం తెవలదెట్టిమాట ॥ ౧౨ ॥
యిగనచారవతత్వమరయా । దీని । కిరువదై చెప్పుసు లేవరయా ॥ ౧౩ ॥
పరిపూర్ణమిది యెకన్గెనుడీ । లేని । గురుతెరిగ మేను లేదనుడీ ॥ ౧౪ ॥
అచలమును బోంధిపుచుండు । దీని । కిచలమను యెరుక లేకుండూ ॥ ౧౫ ॥
అక్షరక్షరములిదిగాదూ । దీని । కక్షరక్షర ప్రకృతి లేదు ॥ ౧౬ ॥
ప్రకృతిపురుషులనేటియెరుకా । లేని । పరిపూర్ణమెతానుయెరుకా ॥ ౧౭ ॥
త్రిపుటిద్విపుటులిందు లేవూ । దీన్ని । దెలసినప్పుడెతానుబోవూ ॥ ౧౮ ॥
జ్ఞానకర్మములగోరదదీ । స్వాభి । మానమానవులజారదదీ ॥ ౧౯ ॥
సచ్చిదానందంబుగాదు । దీన । సచ్చిదానందంబు లేదూ ॥ ౨౦ ॥
సాక్షిత్వమిందునగనరాదు । సర్వ । సాక్షియజ్ఞానమిదిగాదూ ॥ ౨౧ ॥
పుట్టుచావులు లేనితావూ । దీన । పుట్టువిడుపులు లేనె లేవూ ॥ ౨౨ ॥
శూన్యమనియనరాదువినుడి । దీన । శూన్యమేశూన్యమాకనుడీ ॥ ౨౩ ॥
నామరూపములు లేనిదదీ । రూప । నామద్వితీయమునుమాయయిదీ ॥ ౨౪ ॥
నేను మేననితనలోనూ । లేదు । నేను మేనైనయూమేనూ ॥ ౨౫ ॥
వేదాంతమే మొదలుమాయా । యిందు । లేదెన్న డిటువంటిమాయా ॥ ౨౬ ॥
నిన్న నాత్రోబుట్టె మొగులూ । దీని । కెన్న డంటదు మొగులు తెగలూ ॥ ౨౭ ॥
చెయ్యచేయించబూనదిదీ । చేశి । చేయించువార్నెమనదిదీ ॥ ౨౮ ॥
శుద్ధచైతన్యమిదిగాదూ । దీన । శుద్ధచైతన్యమని లేదూ ॥ ౨౯ ॥
భూపయనిశ్రుతిదీనినెనూ । యిట్టి । భూమయితరము నెరుగదనెనూ ॥ 3ం ॥
వాసిగాజాలమాంబికయూ । కృష్ణ । దేశికునిచే దెలసినదియూ ॥3౧॥

గురుశిష్యసంవాదె

శ్లో॥ పరశివ బ్రహ్మైక్య పదవిలీనుని జేశి । రక్షించు తద్గ్రంథరాజమిదియు
అజ్ఞానతి మిరమోహాంధ కారమణంచి। ప్రబలు సుజ్ఞాన ప్రబంధమిదియు
రాజిలంబుగమోక్ష రాజ్యాధిపుని జేయ।వాలాయముగనాన వాలునిదియు

భవపాశములడించు పడనీక లింగైక్య పదమునొందగ జేయు ధాటియిదియు

గీ॥ సదమలజ్ఞానులకు నిత్యసౌఖ్యమిదియు। దనరు శివయోగ విద్యానిధానమిదియు
మోక్షకాముల కాశ్రయ వృక్షమిదియు। నెడిగురుబోధ వినుడి నిత్యాత్మలగుచు॥

గీ॥ యిదియె తత్త్వమార్గ మిది బ్రహ్మబోధంబు। నిదియె విషయదూర మిదియె సార
మిదియె నిత్య సత్య మిదియె నిజానంద। మిదివినుండు ముక్తిపదమునొందు॥

* తత్త్వము *

గురునామస్మరణము చేయుండీ ।ఆ। గురువె బ్రహ్మంబని కొలియుండండీ॥గు
గురుసేవలు చేయండీ । మీరు । గురుపాదతీర్థము గ్రోలియుండండి
గురుకీలకమును పొందండీ । ఆ । గురుపుత్రులతోటి గూడియుండండి ॥గు॥ ౧
కర్మబద్ధులుగాకండీ। జ్ఞాన ।. కర్మేంద్రియములను కడకుద్రోయండీ
ధర్మమార్గములు వదల్వండీ। మీరు ।నిర్మలజ్ఞానాననిలచియుండండి ॥ గు ॥ ౨
చంచలమనసు మానండీ। మీరు। పంచప్రాణముల పదిలెపరచండీ
పంచభూతముల గెల్వండి । మీరు । పంచకోశములకు మించియుండండి ॥ గు ॥ 3
సాధూల తెరువు బోకండీ। యోగ । సాధనక్రమమంత శోధించండీ
గాధాలు పెక్కాడకండీ ।ఆత్మ।బోధ శిష్యులకెల్ల బోధించండీ ॥ గు ॥ ౪
హరిమాయలో బడకండీ । మీరు । తెరువుమరుపులు లేని తెరువు గానండీ
పరమానందము నాబొందండీ ।అప్ప।గురునిపాదములకు శరణుజేయండీ ॥గు॥ ౫

* జ్ఞానాంజనము *

క॥ జ్ఞానమను నేత్రములకును। మానుగ యీగ్రంథ మనెడి మరికాటుక చె
బూనివిలోకించ గయును। కానబడుక్ యోగిమార్గ ఘనయర్థంబుల్॥

* కందార్థము *

వినవలెనని కనవలెనని * మనసంమున కోర్కెగల్గుమనుజులె వినుడీ*వినజే
శెద కనజేశెద * ఘనమగు యీబోధవిన*కననొల్లనట్టీ * మనుజులు చనుడొచ్చిన
తోవబట్టీ*తినుమం టెపులివల్లదని లోకులనవింటి*గనుకానె వినవలెనననొరాడదు
విన*కననొల్లనట్టీ* మనుజులు చనుడొచ్చిన త్రోవబట్టీ ॥

క॥ సూరిజనులెయీగ్రంథపు * సారముగనువారుగాని*సంసారమహా

ఘోరనారాసి జేరిన*వారలువినిదీన్ని జూచినచింపుడు రే॥ ౭॥

౬॥ గొప్పప్రతిష్ఠకుమిక్కిలి * తిప్పలబడునృతతి కెప్పుడు*తీరదువినవే

యొప్పులకుప్పగుబోధను*తప్పక నామాటనమ్మి*దగుతప్పనకే ॥౮॥

* తత్త్వము *

పల్లవి

మనుజులార నే మనవి జేయు । యూ । మనవిమాత్రమాలించండీ

అనుపల్లవి

మనవిరాద సరిపడకపోయిన । వినుట । మనలచాలించండీ ॥ ౧ ॥

చరణము

నేనుమీరు లేనట్టిచోటునను । లేని నేనుమీరలుబుట్టి । నేనుమీరువ్యవహరించినిజమగు దానిజూడ నిల్వముపుట్టి ॥ ౨ ॥పిండబ్రహ్మాండంబుల నేయూ । రెండు నేనుమీరయ్యెండీ పిండబ్రహ్మాండంబులవిడచి మనముండరాదు భీతియ్యెండీ ॥ 3 ॥ మెరుకమరుపులను మెరిగేమెరు కేహరిహరాదులని మెరుగవలెన్ । హరిహరాది యీయఖిలముళక్యని యరుగువారిచే యరుగవలెన్ ॥ ౪ ॥ జ్ఞానాజ్ఞానము విజ్ఞానానివె గానజ్ఞానమేస్వప్నమయూ । జ్ఞానాజ్ఞానాతీతంబునుగని జ్ఞానమేగుటే మేలుకయూ ॥ ౫ ॥ నాలుగు మేనులునాలుగవస్థలు । నాలుగైనఅభిమానములూ । యీలామనకివి లేనిచోటుగని చాలింతమునునాజ్ఞాలుగులూ ॥ ౬ ॥ తోలుచదువులుపలుకులవంటివియని । తెలియజెప్పె సాధుజనకుమారి।పలుకు లేనియీబట్టబయలుగని పలుకకుంటె ముట్టెదముదరీ॥ ౭॥ మనకు మొదలుతెలిదంద్రుల నేయూ । మాటబలుకరాదెన్నటికీ । మనకుమనమె మొదలని చెప్పితియీమాట చుల్కగాదెన్నటికీ ॥ ౮ ॥చదివినగర్వముచాలించకయూ । చదువని అర్థముద్వారకదయూ। చదివిచదివి చాలించినవారలసన్నిధి కేగినదారుకునయూ ॥ ౯ ॥ వేదశాస్త్రములుగాపే మాటలువినరాదనితలపోయకుడీ । వేదశాస్త్రసారాతీతము యీవృత్తాంతముకడద్రోయకుడీ ॥ ౧౦ ॥ దేహిదేహములుగలశిన దొక్కటెదేహము దేనికవస్థకలా । దేహిదేహములు లేనిపట్టుగని । దేహము లేదని లేదుకలా ॥ ౧౧ ॥ అంబరముఖభూతముల హమికమియారిటెనంటని నెళవుగనీ । అంబరముఖ భూతములహమికమునంటకుండుటెమనకుపనీ ॥ ౧౨ ॥ కర్మజ్ఞానములకుజిక్కని చోక్కపువ

స్తువయిది గనరయ్య । కర్మజ్ఞానములనుబట్టనికే కానికార్యమిది వినరయ్యా ॥ ౧౩ ॥
భాగవతుల కృష్ణభూసురునిచే బాగుగయీమర్మము దెలిశీ । యోగజాలమాంబికతా
మృతయని యీబ్రహ్మాండములోగలశీ ॥ ౧౪ ॥

(శ్రీమదాంధ్రభాగవతము సప్తమస్కంధము)

క॥ తెండ్లపుస్తకంబుల । నిండాచార్యసకుమరల నేకతమునకున్
రంగవిశేషము జెప్పెద । బాండ్లనివారుకర్మపుంజముపాలై ॥

* తత్త్వము *

పల్లవి

శాలలందరిగూర్చి । కోలాటమునమంచి । యాలలను పాడింతువినరోయి
యొకజోలినేపాడింతువినరోయి ॥

అనుపల్లవి

మూలములేని తేనాలి చంద్రయ్య గురునివాలాయమగు బోధవినరోయి
చాలవినకున్న వారలటుజనరోయి ॥

చరణములు

వోమాయనరులార యేమాయలోబడక । మీమాయవొదలింతువినరోయి । యెంతో ప్రేమాయెమీమీదగనరోయి । పామాయెత్రాడేమొనేమాయదెలిశితే । స్వామాయమనిలెస్సవినరోయి । చాలవినకున్న వారలటుజనరోయి ॥ శా ॥ భూతినామాల బెట్టి తికినిగ్రమొక్కేరు । పాతకముబాపుమనివిరోయి । అస్తిభాతిప్రియముల భ్రాంతివినరోయి మాతాపితామహుల్ మాయనైనదిజూచి । వ్రాతఫలమనుకొనునువినరోయి । చాలవినకున్న వారలటుజనరోయి ॥ శా ॥ అయ్యయ్యొయిది యేమిఅన్యాయమోగాని । దయ్యమని భ్రమసేసువినరోయి । తమకధైర్యమే యెదురగునుగనరోయి । కుయ్యుచుండెరుచితులయ్యమాటలునమ్మి । యెయ్యెడల చెడుదురనివినరోయి । చాలవినకున్న వారలటుజనరోయి । శా ॥ వచ్చినకలలోనపచ్చలపల్లకీల్ । మెచ్చదగుమంత్రులునువినరోయి । బహుమచ్చికలసుందరులగనరోయి । హెచ్చైనరథములును యేనుగలుగుర్రాలు వాచ్చెటిరాజులునువినరోయి । చాలవినకున్న వారలటుజనరోయి । శా । అంగ్గిలుదోడిగిపిరంగీలుగాల్చేటి శృంగారమగుబంట్లువినరోయి । యుద్ధరంగమునకేతెంచెగనరోయి । శృంగభంగంబాయె

చూపమేలుకువరాగ। యింగితంబిదిమీరువినరోయి।చాలవినకున్న వారలటుజనరోయి ॥ బా ॥ యొండమావులరీతి నుండునీబ్రహ్మాండ । నిండుగానుపమును వినరోయి మీరలుండినంతవరకేగనరోయి । వుండు రెండనిదెల్పవుండెనాయొనరైన వుండినదెపూర్ణంబువినరోయి।చాలవినకున్న వారలటుజనరోయి॥ బా॥ చన్నూరువంశాబ్ధినున్న మనయ్యదాసు । వున్న దేదనిఅడిగవినరోయి । తెన్నసున్న జేశటుజూపెగనరోయి । వున్న దేబయలనుచు । విన్నవించెనుయిట్లునిర్ణయము లేదనుచు వినరోయి । చాలవినకున్న వారలటుజనరోయి ॥ బాలలందరిగూర్చి । కోలాటమునమంచి ॥

(పరిపూర్ణసుధాకరము.)

క॥ పనిబూనిచెప్పినాడను । వినగనమనసున్న వారె విశ్వాసముతో
వినిగని శాశ్వితపదమును । ఘనముగమరిపొందరయ్య కడుశీఘ్రమునన్ ॥

* తత్త్వము *

నిర్వికారముబొంద నెవరివశమౌను । సర్వంబుబ్రహ్మమనె సాధులకుదక్కన్ ॥
వాసనాత్రయములనుబాశి యిహసుఖములనురోశి పరవస్తువనుచూచికలశీ ।
ఆశపాశంబులనుగోశి దేశికులకును । దాసులైయుండేటి ధన్యులకెకాకా ॥ ౧ ॥
అట్టిగురువాక్యములో గుట్టుదెలశియుమీరి । మట్టుగాఅఘములను గొట్టివేశీ ॥
బట్టబయలైనయా బ్రహ్మంబుమదిలోను । దిట్టముగనిలిపేటి ధీరులకెకాకా ॥ ౨ ॥
పరధనముపరసతుల భ్రమశిజోలికిబోక । సరసముగమనసుసుస్థిరముజేశీ
అరలేకశ్రీయుప్ప గురునిపదపద్మముల । గురినిల్పియుండేటి గుణులకేకాకా ॥ 3 ॥

* సానందోపాఖ్యానము *

సీ॥ సంసారనీరదజంఝూప్రభంజనం । బాశాచలేంద్రవజ్రాయుధంబు
పంచేంద్రియద్విపపంచాస్యశాబకం । బరివర్గనవకీలికాంబుదంబు
కలుషకుంఠూకభీకరదందశూకంబు । పటుదుఃఖవారాసిబాడబంబు
రాగానురక్తసారంగశార్దూలంబు । భేదాంధకారసూర్యోదయంబు
గీ॥ సచ్చిదానందమహిమాతిశయవిభూతి । మానితానూనహంసోక్తమార్గపూర్ణ
భావయోగప్రకాశ సంపత్ప్రదంబు । బదరికావనమత్యంతపావనంబు ॥

* కందార్థము *

3* ననుమిము నేగనిపుస్తక * మును జేశితిదిన్ని మీరు ముదమునవినుడం * చనుట యు మిము ననుమీరలు * గనుగొని వినుపించుమనుట కలయిట్టిమాట * బోధను మేల్క-గనలేదే చూచితే * ఘనులార యిటువంటి కలలో ముచ్చటలాడి * గొనుకొని మీరు మేలొ-ని మేల్కొల్పుడినన్ను * కలయిట్టిమాట * బోధను మేల్క- * గనలేదే చూచితే॥

క॥ మాటలేనట్టిబయలున * మాటగలిగెననుట వినుటమాయగదయ్యా *
మాటమాయై తెమ్మంనెను * మాటనుమాట్లాడి మనముమానుదమువలె ॥౨

—(శ్రీ శివరామదీక్షితీయ్యమను బృహద్వాసిష్ఠం)—

* శ్రీ రుక్మిణీకృష్ణసంవాదం *

కృష్ణస్వామి యొక్క జాగ్రితఇఘనంటిది। స్వామికంటె యెక్కువ అయింది శ్రీ రుక్మిణిఅనేఅమ్మవారు। ఆమెదె జాగ్రిత। యెక్కువ ఘట్టిది।

రుక్మిణి—॥ శ్రీకృష్ణస్వామి। సాందీపుని దగ్గేరకిపోయి వచ్చిన తర్వాత। యేమి విచారిస్తిరిఅని అడిగితె।

కృష్ణస్వామి॥ చెప్పకుండంగా।

రుక్మిణి —॥ సరేఅని సమాధానపడ్డది।

కృష్ణస్వామి॥ యీమెనాకంటె ఘట్టిదిఅని। నేనుమరిచిపొయ్యేనుఅని ఆస్వామి యీ మహావాక్యమైన। రహస్యంచెప్పినాడు "మూలంలేనియీ గుర్తెరిగే శరీరం యేమీ లేదు" అనిఅన్నాడు।

రుక్మిణి—॥ అనంగానె కలలో శరీరం మేలుకొంటే। యేమైనావున్నాదేఅలాగే "మూలంలేని యీగుర్తెరిగేశరీరం యేమీ లేదు" అనిఅన్నాది।

కృష్ణస్వామి॥ అంటె। శాబాసు। అనినవ్వి। ఆహాయందు। భక్తిగలవారై వున్నాడు। మిగిలినవారు స్త్రీ లేకాని। భ్రాంతిరహితులుగారు। అని శాంతిచాతవున్నాడు

—∞—

శ్లో॥ మాతానాస్తి పితానాస్తి। నాస్తిబంధు సహోదరః
అర్థంనాస్తి గృహంనాస్తి। తస్మాజ్జాగ్రితజాగ్రితః॥

శ్లో॥ జన్మదుఃఖంజరాదుఃఖం। జాయాదుఃఖంపునఃపునః
సంసారసాగరందుఃఖం। తస్మాజ్జాగ్రతజాగ్రతః॥
శ్లో॥ కామక్రోధంచ లోభంచ। దేహేతిష్ఠతి తస్కరః
జ్ఞానరత్నాపహారేణ। తస్మాజ్జాగ్రతజాగ్రతః॥
శ్లో॥ ఆశయాబద్ధతేలోకే। కర్మణాబహుచింతయా
ఆయుక్షీణంనజానాతి। తస్మాజ్జాగ్రతజాగ్రతః॥

* కందార్థము *

(౪)* వారులువారులు నేను నేనని * యెరులను తన నెన్న డెరుగ కున్న బయలులో * నరుడెంచితననుతాగని * పరులనుగని తెన్ను నేను* పరులానియనుచూ* యెరిగేయెరుకే బయలుండగనుచూ * నిరతాముతానెందునిలువారుంపుటకూనై * విరచి స్త్రీదినెన్న రుకావినెనానిల్వదు నెను*పరులానియనుచూ *యెరిగేయెరుకె * బయలుండగనుచూ॥

క॥ సకలకార్యప్రయత్న * జనకమగువస్తువనుబట్టి నలచివైచుదం *
నొక్కసారివినినచదివిన * నికనింతకు యెక్కువైనవేబోధలయా॥ ॥ ౧౩ ॥

—(శ్రీ శివరామ దీక్షితీయ్యమను బృహద్వాసిష్ఠం)—

అచలబోధసిద్ధాంతం

—* సాందీపవాక్యాలు *—

సాందీపమహాఋషి శ్రీకృష్ణమూర్తికి బోధించినక్రమం.

౧ ॥ (శ్రీ) ॥ "ఆత్మైక్యాశరీరరహితః। యస్త్వాత్మాశరీరమితిశృతేః"॥
గురువాక్యముచాతనే। వినేది। అడిగేది। చెప్పేదిపాయను।
౨ యీశరీరరమందులేనిది। అడుగదు। వినదు। చెప్పదు।
౩ వంచనరహితమైనశిష్యుడు। వచ్చిఅడిగితేచూతాము।
౪ మంచివారు। యీశరీరమందులేక। అంతటచలింపకవుందురు।
౫ యీశరీరమందులేని। స్వరూపాంబరనిర్గుణంవుండును।
౬ జీవేశ్వరులకు। మూలంలేకపాయెను। అదేలంటే। మూలమాయతోట్టే.

పోయినది ।

౭ సార్వకాలంవాక్కుతీరేఆయను ।

౮ శూన్యమనేవాక్యము లేకపాయను ।

౯ స్వతఃసిద్ధమైఅచలమేనిలిచెను ।

౧౦ తానేతానుఅనే । అనుభవము లేకపాయను ।

౧౧ యీశరీరమందు । వున్నది లేకపోవుటమే । పరమశాంతి ।

౧౨ గురువాక్యముచాత । బ్రహ్మ భ్రాంతి లేకపాయను । త్రిపుటికి । మూలం లేక పాయను । కనక । అదేభ్రాంతిలేనిపరిపూర్ణము ।

౧౩ యీశరీరమందు । వున్నదనేభ్రాంతిపాయను ।

౧౪ తనకుతానే । అంతటావుండెను । ఆదిమధ్యాంతరహితంఆయను ।

౧౫ ప్రయత్నముచే శేదిపాయను ।

౧౬ గురుస్వామిమహత్తు యేమని చెప్పవలెను । శఖ్యముగాదు । దీనికిబదులు లేదు ।

౧౭ అక్కడజ్ఞప్తిఅంటివారెవరుక లేదు । అజ్ఞానానికిమూలం లేకపాయను ।

౧౮ అందుకేయెరుకమరుపులు లేనిది । యీశరీరమందు లేక నేవుండెను ।

౧౯ యీలాగున జెప్పినవారికంటెఅధికులు లేరు ।

౨౦ యీశరీరమందు లేక వున్నవారికంటెఅధికులు లేరు । యిదేపరమరహస్యం ।

౨౧ వున్నదిఅనేది లేదనేది లేకపాయను ।

౨౨ అప్పుడువున్నదేవుండే సార్వకాలంవాక్కుతీరే ।

౨౩ దేవతాభ్రాంతితో ఉదయ్యం విడిచిపాయ । గురువాక్యంయిషువంటిది ।

౨౪ వున్నదంటివారెవరుక యెరుగడు । లేదంటివారెవరుక లేదు

౨౫ యీశరీరమందు లేకవున్నది మాటలాడదు । చూచుటం యేలాగువుండీని । వినకరి యెవ్వరికి

౨౬ గురువాక్యంచాత యీశరీరమందువున్నదిపాయ । లేనిది లేకపాయ ।

౨౭ వున్నదియెన్నటికిచెలించదు । రాదుపోదు ।

౨౮ యిషువంటిది శరీరమందువున్న వారికంటే వేరే । అదేఅది । అందుకే క్రియా శూన్యుడు ।

౨౯ కర్మానకుమూలంలేదు గనక సార్వకాలం క్రియాశూన్యమే ।

౩౦ అవస్థలకుమూలంలేదు గనక సార్వకాలంవొక్కటీరే ।

౩౧ జగద్వ్యాపకముజగత్తుతోటేపాయ ।

౩౨ వ్యాప్యవ్యాపకానకు వేరేవున్నాడు ।

౩౩ యీశరీరమందులేక అంతటా వుండును । అదే ప్రకాశరహితం ।

౩౪ బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులకుమూలంలేకపాయ ।

౩౫ అత్యంతవిలక్షణమేవున్నది । విలక్షణం సూర్యునియందు చీకటిలేనట్టే ।

౩౬ శరీరముందులేని నిజమందు సార్వకాలం లేకపాయె ।

౩౭ విద్యావిద్యలకువున్నది మూలంగాక వున్నదానియందు నిప్పుకుచదలుతగిలినట్టు విమర్శరూపిశీలంగాన విద్యతగిలివున్నది ।

౩౮ అదిస్వతఃసిద్ధమై తనకుతానేవున్నది ।

౩౯ అక్షర పర బ్రహ్మముకంటె వేరేనిజస్వరూపం । అందుకే యీ శరీరమందు లేకవున్నది ।

౪౦ అహంబ్రహ్మముఅనే అనుభవములేనిదే నిజస్వరూపం ।

౪౧ యీ శరీరమందు వున్నది లేకవున్నది గనక గురువాక్యం చాత కల్పనా రహితం ఆయె

౪౨ అనుభవములేనిదే అనుభవము ।

౪౩ సార్వకాలంవొక్కటీరే కనక । అహం బ్రహ్మస్మి అనే అనుభవములేకుంటే । యీశరీరమందు లేకున్నట్టే వుండును ।

౪౪ వున్నది కార్యముగాదు కారణముగాదు ।

౪౫ యీ శరీరమందులేకవున్నది గనక యీ శరీరమందువున్న సాక్షిణి మాయా రహితము అయినది ।

౪౬ అచలమనేపరిపూర్ణం । యీ శరీరమందు లేని దానిజాడాధ్యానంయున్నటికీలేదు ।

౪౭ సకల చింతలుగలదిపాయ ।

౪౮ పరబ్రహ్మలేక నేకావలెను ।

౪౯ యీశరీరముందువున్నది లేక నేవున్నదిగనుక । అహంబ్రహ్మఅనేఅనుభవమేనూ

లమాయఅనే చైతన్యంఅనియెరిగేది।

౫౦ సర్వాన్నిన్ని గుర్తెరుగనిది గనక అదే పరిపూర్ణం।

౫౧ చైతన్యం దానికంటె మాయవేరేలేదు గనక అదే సర్వానకు అధిష్ఠానం సర్వానకు అదేకారణ కార్యములున్ను।

౫౨ యీ శరీరమందు వున్నది లేకవున్నది।

౫౩ ప్రకృతి పురుషరహితము అయినది గనక అంతటావున్నది।

౫౪ యీ శరీరమందు యెన్నడూ లేదు।

౫౫ పూర్ణచైతన్యమే మూలమాయఅనిగుర్తెరిగేది। చైతన్యంవున్నదని భ్రాంతి వివర్తనం। వున్నదానికంటె వేరుగావున్నట్టు తోస్తుందిగనక పరబ్రహ్మమేవివర్తనము

౫౬ యీ శరీరమందు వికారాలు లేవుగనక మూలమాయ వున్నట్టుతోచితె వున్నదానియందుదానికేతోచును।

౫౭ మూలమాయాతీతం శూన్యం చేశినవారు సాందీపులని అనుకోవలెను లేకపాయనావారిశిష్యుడుకృష్ణుడనే భగవానులేమొఅనుకోవలె వారేగురున్ను। వారేశిష్యులు। రాముడు శిష్యుడు కాడు వసిష్ఠు గురువు కాడు కోటి విధాల విచారించినా వారిద్దరు సమానులు కారు।

౫౮ బ్రహ్మైవ వివర్తనము।

౫౯ యీ శరీరమందు లేక వున్నదానికి సంకోచము లేదు వికాసము లేదు॥

౬౦ బ్రహ్మమనే తమస్సు తోచెను।

౬౧ వున్నదానికితోచేదే లేదువున్న దానికి సమానమైనది లేదు।

౬౨ యీ శరీరమందు లేకవున్నదిగనక। బ్రహ్మములన్న మాయ అన్న ప్రకృతిఅన్న అవిద్యఅన్న। అజ్ఞానమన్న వాక్యాలే।

౬౩ మూడుగుణములకు మూలంయున్నటికి లేదు।

౬౪ యీ శరీరమందు లేకవున్నది సగుణముకాదు నిర్గుణముకాదు। అదేఅది।

౬౫ ప్రకృతి పురుషునికి వేరు యున్నటికి కాదు। సగుణమే నిర్గుణము నిర్గుణమే సగుణము।

౬౬ గుర్తెరిగేదిమహామాయ। అదేఅజ్ఞానత్రయమనిగుర్తెరుగుమా। అదేస్వరూపసం

ధానం। అహంబ్రహ్మాస్మిఅనేపరబ్రహ్మానుభవము। అదేమహామాయ॥

౬౭ నిజమందులేక నేత్రో చేదివివర్తనం।అది యేలాగువున్నదంటేను। సూర్యునియందు చీకటివున్నట్టు। వుక్కుస్తంభాన్ని పురుగుతొల్చినట్టు తోలుస్తుంది। నిప్పుకుచెదలుతగిలినట్టుతగిలింది॥

౬౮ యింతేకాని యీ శరీరమందులేక వున్నదానికి।వొక్కటైనావికారం లేదు। జన్మకర్మాలులేవుగనక అది సాందీపునికే యెరుక। తరువాత కృష్ణస్వామికేకానిమరివొకరువున్నారనితోచదు।

౬౯ అదేఅంటె జ్ఞానవైరాగ్యాలు భ్రాంతితోనెవున్నట్టుతోస్తుంది॥

౭౦ అహం బ్రహ్మాస్మిఅనే అనుభవము నిశ్చయమాయెను।

౭౧ బుద్ధిమంతులయినవారు అదే మూలమాయఅని యెరుగవలెను।

౭౨ బ్రహ్మభ్రాంతి యంతపర్యంతరమువుండునో అంతపర్యంతరము మాయారహితముకాదు।

౭౩ దీనిమహిమ చెప్పశఖ్యముకాదు।

౭౪ లేనిదిఒక్కటి వున్నది సంఖ్యకురాదు। గనక ఆపరబ్రహ్మ వున్నట్టుతోచదు।

౭౫ గురువాక్యముచాత తొలుగును॥

౭౬ వున్నదానియందు యీగుర్తెరిగే చైతన్యములేక వుంన్నట్టువుండి బ్రహ్మదిదేవతలువున్నారని తనవంటివారితో చెప్పుకుంటూ వుండును।

౭౭ గురువుగలిగితె శూర్యునియందు చీకటిలేనట్టే యెన్నటికి లేకపోవును। లేకనేవున్నట్టు వుండును।

౭౮ వున్నది పుట్టని చావనిదిగనక। వుత్పత్తికిమూలం। యెన్నడు లేదు।

౭౯ గురుకృపగలిగినదాక సృష్టిభ్రాంతితప్పదు।

౮౦ అషుతర్వాత నిర్ణయమే లేదు। రెండోదిలేదుగనక। "బోధోహింభయహేతుః"। అనివున్నదిగనక "ద్వితీయాద్వైభయంభవత్" అని శృతి వున్నదిగనక అభేదమే భేదమని అనుకోండి।

౮౧ బ్రహ్మమేమాయ। అహంకారస్వరూపముగనుక అదిగాక జగద్విలక్షణమైనసాక్షిణి మాయామయమే విశ్వం। బ్రహ్మమేజగత్తు। జగత్తేబ్రహ్మం।

౮౨ అందరు యీ గుర్తెరిగే చైతన్య స్వరూపులే । అందుకే ఆత్మ।

౮౩ అందుకే గురువాక్యము లేక బ్రహ్మభ్రాంతిపోదు । గురువాక్యము గలిగితే అప్పుడే బ్రహ్మ భ్రాంతితోగూడా జగద్భ్రాంతి సార్వకాలం లేకపోవును । అందుకే గురు వాక్యముకంటె అధికం లేదు అష్టుతరువాత వున్న దేవున్న దిసార్వకాలము వాక్య తీరే

౮౪ యీ శరీరమందు వున్నది లేకవున్నది । గనక నిజస్వరూపము ।

౮౫ యీ గుర్తెరిగే చైతన్యము పుట్టకమున్నే స్వతఃసిద్ధమై చలించక పరిపూర్ణంగా వున్నది ।

౮౬ గురువాక్యంచేత సకలసంశయరహితము తనకుతానే అవు

౮౭ అది వారి శిష్యులకే కాని మరివారికి వారి ప్రభావము తెలియదు ।

౮౮ చైతన్యమే రెండు సగుణ నిర్గుణములు । నిర్గుణమనే చైతన్యమనే మాయోపాధి।

౮౯ గుర్తెరిగే మాయోపాధి లేనిది శుద్ధమనే నిర్ణయము శుద్ధముకంటే అధికము లేదు ।

౯౦ చైతన్యమనే మాయకే శబలమని ప్రాజ్ఞ ।

౯౧ యీ గుర్తెరిగే చైతన్యమే సగుణ బ్రహ్మ । నిర్గుణబ్రహ్మమున్ను

౯౨ యిరువై అయినదోది । పరమాత్మ అదే పరమపురుషుడు ।

౯౩ పురుషుడు ప్రకృతితోటే పాయు గనక యీ శరీరమందువున్నది లేకపోతె వున్నది సర్వత్రా వున్నది ।

౯౪ యీ శరీర మందు యెన్నడు లేదు ।

౯౫ వ్యాప్యవ్యాపకముకంటే । వేరేగనక అనుభవము లేకనే స్వతఃసిద్ధమైయుండును అదేలంటే । "యస్మాత్క్షరమతీతోఽహ మక్షరాదపిచోత్తమః ।" అని భగవద్వాక్యం వున్నది గనక అక్షరబ్రహ్మముకంటే । వేరే అని సిద్ధాంతము ।

౯౬ యింతే కాదు । క్షేత్రజ్ఞాఖ్యాత్మనః । అక్షరాదపిచోత్తమః ।" మూలప్రకృతికంటే వేరే నిజస్వరూపము

౯౭ ప్రకాశ లేని ప్రకాశ నిజానకు స్వభావము ।

౯౮ ఆ పరబ్రహ్మము నిజమునకెనే అత్యంతగురు సాంప్రదాయరహితులకుతోచును।

౯౯ ఆనిజం శబ్దాతీతమైయున్న దానికి యేమీతోచదు ।

౧౦౦ యీ శరీరమందు వున్నది లెకవున్నది గనక ప్రవృత్తికిమూలం లేదు । నివృత్తికి

మూలం లేదు।

౧౦౧ గురుసామర్థ్యముచాత వున్న దానికి సామర్థ్యము లేదు। అదేలదిగనక। ముగ్గురికి మూలం లేదు।

౧౦౨ యొరుకే పరమేశ్వరుడు। యొరుకే మహాతత్వం। దానికి మూలంశూన్యం। అవతారాలకు మూలంశూన్యం। యొరుకే అవ్యాకృతము। అందుకేజ్ఞానసామర్థ్యం యొరుకకే।

౧౦౩ యిచ్ఛాశక్తిక్రియాశక్తికద్దు।

౧౦౪ ప్రపంచములో యొరుకకన్న అధికమైనది లేదు।

౧౦౫ జ్ఞానానికేసకలసామర్థ్యాలుగలవు। దానిచాతనేవెర్రివాణ్ణి చేశే।

౧౦౬ గురుకృపచాతగాని ఆవెర్రితిరగదు।

౧౦౭ సాందీపునివంటి గురువుకావలె। కృష్ణస్వామివంటి శిష్యుడు దొరికితే ఆవెర్రి రుగుతుంది।

౧౦౮ యొరుకకే త్రిపుటిఅనె సాజ్ఞ।

౧౦౯ సకల సంకల్పాలు యొరుకకే।

౧౧౦ గురుకృపచాత మూలమాయ సార్వకాలం లేకపోవును।

౧౧౧ యొరుకలోనే సర్వముకోచును।

౧౧౨ అవస్థలకు మూలంయొరుకే।

౧౧౩ సర్వంజ్ఞప్తిఅనేమాయ అనిదృఢము।

౧౧౪ సూర్యునియందుచీకటిలెన్నట్టునిజముందువాక్కు-టిఅనేదిరెండుఅనేదియెన్నడు లేదు।

౧౧౫ మరియేమివున్నదంటే అహంబ్రహ్మాస్మిఅనేమూలమాయ క్షేత్రజ్ఞ స్వరూపమనేమూలమాయ గనుక యిరువైఅయిదోతత్వమనేఆత్మ యీఆత్మనేపరబ్రహ్మ స్వరూపము అన్నారు।

౧౧౬ "అయమాత్మాబ్రహ్మ" అనేశ్రుతి వున్నదిగనుక। "పంచవిగంశఆత్మాభవతి" అనేశ్రుతి వుండనేవున్నాది।

౧౧౭ యిరువైఅయిదోవాడుజీవుడున్ను।యీశ్వరుడే జీవుడు జీవుడనేక్షేత్రజ్ఞజీవాత్మ జీవాత్మేఅక్షరపరబ్రహ్మము।

సాక్షి

౧౧౮ యీఅక్షరపరబ్రహ్మమును యీశరీరమందు లెకుండ యెవ్వరుచేతురో వారే సాందీపులు । యీశరీరమందు లేక అంతటయివ్వరు వున్నారో వారే అక్షరపరబ్రహ్మముకంటే అతీతులు ।

౧౧౯ వారికిపరబ్రహ్మము వున్నదనే భ్రాంతి యెన్నడు లేదు ।

౧౨౦ యీశరీరమందు వున్నది లెక వున్నారు గనక సార్వకాలంవొక్కతీరే పుట్టలేదు। చావలేదు । వొక్కటైనావికారం లేక సార్వకాలంవొక్కతీరుగానేవున్నారు ।

౧౨౧ అదియేలాగంటే। వున్నది దేహాకారంయెన్నటికికాదు।గనకవున్నదివున్న టేవున్నది।

౧౨౨ యీశరీరం లేదుగనక ।యీశరీరమందు యెన్నడు లేదు ।

౧౨౩ స్వతఃసిద్ధమైన పరిపూర్ణమునందులో ప్రవేశిస్తుంది ।యెక్కడికిపోవును। మరల యెక్కడికివస్తుంది ।

౧౨౪ గురువాక్యంచాత యీశరీరమందువున్న దాన్ని సార్వకాలం లేకుండ చేశేది గనక వొక్కటైనా । భ్రాంతి లేకపాయె యింతకంటే అధికం లేదు ।

౧౨౫ యీ గుర్తెరిగే మూల మాయ యేలాగువున్నదంటే । సూర్యునియందు చీకటి వున్నదన్నట్టువుండి వుక్కుస్తంభాన్ని పురుగు తొలచినట్టు । తొలుస్తూ నిప్పుకు చెదలుతగిలినట్టు పట్టివున్నది ।

౧౨౬ యిటువంటిదానిని లేకుండాచేతామని ప్రయత్నమే వున్న దానికి విఘ్నం ।

౧౨౭ యేలాగైనాకాని గురువులేక నివారణము కాదు ।

౧౨౮ అందుకే శ్రీకృష్ణస్వామి సాందీపుని వద్దికిపోయితే దృష్టాంతరాలు చెప్పంగానే యీ శరీరమందు లేకసర్వత్రా మరల వున్న వాడైకట్టెల మోపులు మోశినాడు

౧౨౯ ఆలాగే బలరాముడు । కుచేలుడు వసిష్టాదులకంటేపెద్దలు । బ్రాహ్మలు గనక। సదాచార సంపన్నులు గనక । వారికి తల్లీదండ్రిలేక దేవతాభ్రాంతిలేక ।అగ్రివర్ణ సంబంధము లేక వున్నారు ।

౧౩౦ గనక కలవారిని దానిచాతనే వెర్రిచేశే । గురుకృపచాతగాని ఆవెర్రి తిరగదు

౧౩౧ కృష్ణస్వామివారిని వివరిస్తే స్వామిఅనుకున్నాడు గనక సాందీపునికంటేయెవ్వరు అధికులు లెరు । స్వామి యేలాగు వున్నాడో । ఆలాగ కనుక్కున్నాడు । గనక తమరూ ఆలాగే వున్నారు । యిద్దరికి ప్రపంచంవున్నదని యెరుక లేదు । లేదని

మొరుక లేదు। దాని స్పర్శ లేదు।

౧౩౨ యీ శరీర మందువున్నది లేక వున్నారు గనక లేనిది లేక వున్నారు।

౧౩౩ ఆలాగే యెవ్వరికిసూచనఅయితే వారల్లా అషువంటివారే।

౧౩౪ భావాభావవివర్జితమనివున్నది। గనక। అందుకేయిరువై యేరోవాడు యేలా

గువున్నాడో ఆలాగేవున్నాడు। సాక్షిణి మాయసార్వకాలం లేకవున్నవాడు।

౧౩౫ వారికి యిరువై అయిదోవాడు। సూర్యునియందు చీకటిలేనట్టే సార్వకాలం లేక

వున్నారు। వారికివుక్కు స్తంభాన్నితొలిచేటందుకు పురుగుకు శఖ్యంకాదు। ఆ

లాగేయీమూలమాయకు వారిని చెలింపచేశేటందుకు శఖ్యంకాదు। నిప్పుకు

చెదలుబట్టేటందుకు యేలాగు శఖ్యంకాదో। ఆలాగేవారిని చెడగొట్టేటం

దుకుశఖ్యంకాదు।

౧౩౬ వున్నదివున్నట్టేవున్నది గనక అది వ్యాపకంకాదు। వ్యాప్యంకాదు గనక అది

కారణముకాదు। కార్యముకాదు గనక యీశరీరమందు యెన్నటికిలేదు। ఆది

మధ్యాంతశూన్యం గనక నిజభక్తులకు బంధమోక్షరహితం చేసును।

౧౩౭ నిజవస్తువు నిత్యనిర్గుణ నిరాకారం।

౧౩౮ జ్ఞానంలేదు గనక వ్యవహారానికి మూలంలేకపాయను।

౧౩౯ వ్యవహారము లేనిది నిజస్వరూపం।

౧౪౦ మునిగినవానిని తీసి బైట వెయ్యవలెను।

౧౪౧ మేలుకొన్నవాడు నిద్రబోయినవానిని లేపవలెను।

౧౪౨ గురువాక్యంచాతభ్రాంతిలేనివారికి। నిద్ర లేదు। జాగ్రతలేదు। స్వప్నంలేదు।

బ్రహ్మానుభవంలేదు। సార్వకాలం వొక్కతీరే। కనక శరీరమందు వున్నదిలేకవు

న్నాది గనక సార్వకాలం పరిణామవికారంలేకవున్నాది।

౧౪౩ వున్నది దేహాకారంయెన్నటికి కాదు।

౧౪౪ యీశరీరమందు సూర్యునియందు చీకటిలేనట్టేజ్ఞానం యిందు లేదు అదిలేకుంటే

నే శుద్ధసంజ్ఞ।

౧౪౫ మహా అద్వైతమే శుద్ధంఅనిపించుకుంచుంది।

౧౪౬ యీగుర్తెరిగే చైతన్యమే హంకారం।

౧౪౭ యిది లేకుంటే నిరహంకారం।

౧౪౮ యీశరీరమందు వున్నది లేదు గనక దృష్టాంతం లేదు।

౧౪౯ వాక్షిలేని వాక్షి గనక।వున్నది యెరుగదు। అందుకే యెరుకతానుగాదు।

౧౫౦ ఆయెరుక సూర్యునియందు చీకటివున్నట్టు వున్నది। యెరుకే అంతఃకరణ।

౧౫౧ గనక అభేదజ్ఞానం లేనిదేశుద్ధం।

౧౫౨ యెరుకేలింగ శరీరం।

౧౫౩ యీదేహమువల్లను యెరుకపుట్టెను।

౧౫౪ "సత్త్వాత్సంజాయతేజ్ఞానం" అనివున్నది। గనక।

౧౫౫ గురుకృపచాత సూర్యునియందు చీకటిపోయినట్టు లేకపోవును।అషుతరువాతవా క్షైనావికారంలేకపోవును।

౧౫౬ అవస్థలకు మూలం యెన్నడూ లేదు।

౧౫౭ గురువాక్యంచాత సర్వాన్ని తీసుకోపాయి।

౧౫౮ గనక। యెరుకే స్వస్వరూపానుసంధానం।అదే మహాకారణదేహం। సర్వాన్ని గుర్తెరిగేయెరుకేతుర్యావస్థ।

౧౫౯ నేను యెరుకగాను।

౧౬౦ వికారంలేని దేహమందు। లేనిది సర్వత్రావున్నది।

౧౬౧ వున్నదానికి అభిమానంలేదు। వున్నదానికి స్థానంలేదు। ప్రమాణములేదు।

౧౬౨ యీశరీరమందు వున్నదిలేదు గనక। గుణాలులేనిదివున్నది।

౧౬౩ యెరుకకంటే విశేషంలేదు।

౧౬౪ వాక్షైనా వాసనలేనిది పరమానందం।

౧౬౫ గురువాక్యంచాత వాసనాక్షయము ఆయెను। గురువాక్యం అషువంటిది।

౧౬౬ వున్నదానికి వాక్షైనాఅవస్థలేదు। సుఖ దుఃఖరహితముఆయె। గనక।

౧౬౭ ప్రత్యగాత్మఅనే యెరుకే అభిమాని।

౧౬౮ మహామాయఅనే క్షేత్రజ్ఞస్వరూపము।సూర్యునియందు చీకటిలేనట్టు।

౧౬౯ యీశరీరమందు।ఆత్మజ్ఞానముయెన్నడులేదో।వున్నదానియందు।బ్రహ్మంఅనే మాటలేదు।

౧౮ శక్తిద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందాభాస నేక సదృష్టాంత ప్రకాశిక

౧౭౦ యొకటి యెప్పుడు లేకపోయితే। అప్పుడే నామరూపం లేకపోవును।

౧౭౧ యొకటి లేకుంటే జ్ఞానం లేదు గనక। సర్వజ్ఞత్వం లేదు। కించజ్ఞత్వం లేదు।

౧౭౨ జ్ఞానం యెన్నడూ లేదు గనక। యేదివున్నదో అదే శుద్ధం। దానికి మొదలు కొన
లేదు గనక అదే అది। నామము లేదు రూపము లేదు।

౧౭౩ యీశరీరమందు వున్నది లేకవున్నది గనక। సార్వకాలం అదేవున్నది। మాట్లాడ
దు। చూడదు। త్రిపుటి యేలాగు వుండీని। వినుటన్నదు సంభవించదు।

౧౭౪ అందుకే యీశరీరమందు వున్నది యెన్నడూ లేదు।

౧౭౫ వున్నదానికి అర్థమాత్ర సాక్షి।

౧౭౬ వున్నది కారణంగాదు గనక కార్యాలకు మూలం యెన్నడూ లేదు గనక।

౧౭౭ యొకతోటే నాదంపాయను। చిత్తే నాదం। చిత్తే కళ। చిత్తే బిందువు।

౧౭౮ వాక్కుటి లేకుంటే అనేకాలు యెన్నడూ లేవు।

౧౭౯ యీశరీరమందు వున్నది లేకవుండుటమే శుద్ధ ప్రసాదము।

౧౮౦ యెంగిలి అన్నం యెన్నటికి కాదు।

౧౮౧ వున్నది యెన్నడు తినదు। గనక।

౧౮౨ వాక్కుటి లేకుంటే అనేకాలకు మూలం యెన్నడు లేదు।

౧౮౩ బింబము లేదు గనక ప్రతిబింబం యెన్నడు లేదు।

౧౮౪ యీశరీరమందు వున్నది లేకవున్నది గనక। వ్యవహారం కించత్తు సంభవించదు

౧౮౫ నిరాకార నిరాభాసమైన దానికి యేలాగు చెప్పను। శఖ్యం లేదు గనక। యేమి
చెప్పగూడదు। సాధనము లేదు।

౧౮౬ భ్రమకు మూలం అహం బ్రహ్మాస్మి అనే జ్ఞప్తి రూపము। గనక।

౧౮౭ యెన్ని చెప్పిన గురుసాంప్రదాయం లేక వున్నట్టు పడదు।

౧౮౮ వున్నదానియందు సూర్యునియందు చీకటి లేనట్టే। పరబ్రహ్మస్వరూపం యెన్న
డు లేదు

౧౮౯ వున్నదానికి వికారాలు లేవు గనక। పరబ్రహ్మస్వరూపం వంటిది యెన్నటికి కాదు।

౧౯౦ భ్రాంతికి మూలం అదే గనక। గుణత్రయానకు మూలమెన్నడు లేదు।

౧౯౧ యీగుర్తెరిగే చైతన్యముకు మాయ జ్ఞానమని వున్నది।

౧౯౨ యీగుర్తెరిగే శరీరముకంటె। ముందే నిజస్వరూపం తానేతానై స్వతఃసిద్ధమై వున్నది।

౧౯౩ ముఖ్య అరుంధతివంటినిరాలంబం। స్థూలఅరుంధతిలో కేవల యోజనంవాడి శెను

౧౯౪ యీశరీరమందు వున్నది గుర్తెరిగే చైతన్యంవిసర్జిస్తే నిరాలంబమే స్వతఃసిద్ధం।

౧౯౫ సాక్షిత్వం నిషిద్ధమని గుర్తెరిగేదిస్థూల అరుంధతివంటిది గనక దానికి ప్రయోజనముతీరెను।

౧౯౬ ముఖ్యఅరుంధతి వారికె గనక। ఇది జ్ఞాపకంవస్తే అదేచైతన్యం।

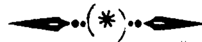
౧౯౭ సకలవాసనలు మొనకకే।

౧౯౮ అందుకే యీగుర్తెరిగే చైతన్యంఅనే పరబ్రహ్మం నీవుకావు।

౧౯౯ అది లేకుంటే యేలాగు వున్నదో అదే నిజస్వరూపం అనేఅచలము అదిశుద్ధమ నికీర్తి। వాక్కైనా బాధలేదు। గనక।

౨౦౦ శుద్ధం గుర్తెరిగే చైతన్యమని నమ్మకుమా। ఇదిమహా రహస్యం। ఇంతకంటే అధికంలేదు।

ఇతి॥ శ్రీమద్గురు శివరామదీక్షిత ప్రభావే వేదాంతవిచారణే
సాందీపవాక్య ప్రకరణం సంపూర్ణం.

* కందార్థము *

(౭) మొనకనుకలలో పలనే *నరుదెంచితిమీరలట్లయరుదెంచితిరీ*మొనకజననేను మీరలు * మొనకత్రోజనువారమనుచు *యెరిగేటికొరకూ *గ్రంథముజేస్తి నెరిగియీవరకూ * గురుబోధంచనుమేల్క * నరులారచేకొంటెమొనకానెకలజోలి నెరిగున్నని ల్వదం * చెరిగేటికొరకూ * గ్రంథముజేస్తి * నెరిగియీవరకూ ॥

క॥ యీకలకందములనువిను * శ్లోకలనరులారమీకి వొప్పిదమైనన్ *
నేకలగనుకరచించితి* యీకలమోక్షము దండ నగునివివినిన్ ॥౧॥

క॥ లేనినీరాక దేస్య * స్నానందమునీకు గురుపూర్ణబుగ్ *
పూని తెలిపిమేల్కొల్పిన * నేనవకను నీవుభోక్త నిమేల్కదిరా ॥౧౩॥

(౬) * శ్రీ మించునచలబోధను * యేమహనీయుండు జేసి * యగజల్లెనోయీ * భూమిన్ సుజనులకొరకా * రామనుగంన్వయజశివ * రామాదీక్షితులర్ * తలచియ ప్పారావ్ * గుణతతులర్ * ప్రేమాత్రో బాగడీనే భూమీనిజర్ రు పరశు * రామాసీతా రామస్వామికి మొక్కి-శివరామాదీక్షితులర్ * తలచియప్పారావ్ - గుణతతులర్ ॥

కం॥ కేరుచు మిమువినుమనినే * సారెకుమీచుట్టుదిరిగి సన్నుతి జేశే *
తోరపుబోధకుమూలం * బైరెవ్వరో వార్నిదలచి వరుసనుతింతుర్ ॥౧౪॥

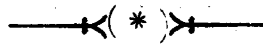
కం॥ యీక్షితి శివరామాహ్వయ * దీక్షితులకు బోధ జేశి దిద్దినసామ్యా *
దక్షునిశ్రీధరమూర్తిని * నిక్షేముగాదలంచి నేవినుతింతుర్ ॥౧౫॥

కం॥ దక్షిణామూర్తియనదగు * నీక్షితి శివరామనామ దీక్షితులనుచున్ *
వీక్షింత్తురాస్యులతనిక * పేక్షునుదండములు బెట్టి ప్రేమనుతింతుర్ ॥౧౬॥

కం॥ ఆదీక్షితులకృపకుదా * పాత్రైయ్యప్పయ్యమంత్రి పరియించెనుయీ *
మేదినితద్బోధనతని * పాదములకునతులొనర్చి ప్రార్థింతుమదిన్ ॥౧౭॥

కం॥ నుతిజేశెదనప్పయ్యన్ * గతికైకొల్చతడుబోధగ నెనో నేనా *
ప్రతి లేనిపరశురామ * క్షితిసురవంశ మణియైన సీతాపతికిన్ ॥౧౮॥

కం॥ బుచ్చి వెంకమ్మతల్లిని * చెచ్చెర పెండ్లాడి కాశి శేతువదాకన్ *
విచ్చలవిడియొగజల్లెను * సచ్చరితుల కచలబోధసాకల్యముగాన్ ॥౧౯॥

* శ్రీశివరామదీక్షితచూర్ణిక *

శ్రీమద్గురు కరుణాకటాక్ష వీక్షణవిచక్షణ సంపూర్ణ। ఋగ్యజుస్సామాథర్వణతర్క-వ్యాకరణ మీమాంస భాట్టప్రకార। వేదవేదాంత శాస్త్రాగమ।అష్టాదశ పురాణేతిహాస పరిశీలనం। శిష్యజనపరిపాలనం ॥ ౧ ॥

నిత్యానిత్యవస్తు వివేక। ఇహాముత్రార్థ ఫలభోగవిరాగ। శమదమశాంతి తితీక్షా శ్రద్ధోపరతి। ముముక్షుత్వ। స్వస్తికారోహణస్పర్శ త్రివిధదీక్షాపరం భక్తజన వశీకరం ॥౨॥

యమనియమాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార ధ్యానధారణ సమాధ్యష్టాంగ యోగ। మంత్ర లయ హఠ రాజయోగ। నిష్ఠాగరిష్ఠాత్మ ధ్యాన రాధాయంత్ర షణ్ముఖీ శాంభవీ ఖేచరీ ముద్రాభ్యాస। ఆధార స్వాధిష్ఠాన మణిపూరకానాహత విశుద్ధాజ్ఞయ సహస్రారచక్ర పరిశోధకం ఆత్మబోధకం ॥3॥

ఆకాశ వాయు రగ్ని జల పృథ్వీ। శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధ। శ్రోత్ర త్వక్చక్షు జిహ్వాఘ్రాణ। వాక్పాణి పాద పాయూపస్థ। వచన దాన గమన విసర్గానంద। మనో బుద్ధి చిత్తాహంకార। ప్రాణాపాన వ్యానోదాన సమానాన్నమయ ప్రాణమయ మనోమయ విజ్ఞానమయానంద మయ పంచకోశ। విశేష విమర్శ సచ్చిదానందం। వందితమునిబృందం॥౪

స్థూల సూక్ష్మ కారణ మహాకారణ। విశ్వతైజస ప్రాజ్ఞ ప్రత్యగాత్మ। సత్వ రజ స్తమశ్శుద్ధ సాత్వీక। జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తి తుర్యావస్థాకారోకార మకార ఓంకార మాతృకా చతుష్టయ విచారణీయ్యం। తను చతుష్టయాతిశయం ॥౫॥

ఈశ్వర తనుచతుష్టయ। విరాట్ హిరణ్యగర్భ అవ్యాకృత ఈశ్వర। సద్యోజాత వామదేవ అఘోర తత్పురుష ఈశాన పంచబ్రహ్మ। శరీర నివృత్తి ప్రతిష్ఠా విద్యా శాంతి శాంత్యాతీత పంచవిషయ। క్రియాశక్తి జ్ఞానశక్తి ఇచ్ఛాశక్తి ఆదిశక్తి పరాశక్తి పంచకళా। బ్రహ్మ విష్ణు రుద్ర ఈశ్వర సదాశివ పంచకర్తోత్పత్తి। స్థితి ప్రళయ సర్వసాక్షి। సూర్య చంద్రాగ్ని బ్రహ్మానందాతిశయస్థాన। సర్వ కర్తృత్వ సర్వపాలకత్వ సర్వ సంహారకత్వ సర్వ నియంతృత్వ సర్వభోక్తృత్వ సర్వేశ్వరత్వాది షడ్గుణైశ్వర్య భోగానుభవం। మహానుభావం॥౬॥

ఇడా పింగళా సుషుమ్నాంతర్గత। బంధత్రయ। రేచక పూరక కుంభక। మూలాంధర జాలాంధర వోడ్యాణ బంధవిమోచన। శ్రవణ మనన నిధిధ్యాస। వర్ణాశ్రమ కుల గోత్ర నామ రూప షడ్భ్రమ। క్షుత్పిపాస జరామరణ సుఖ దుఃఖ షడూర్మిరహితం। [illegible]ంతసహితం ॥౭॥

తత్వమస్యాది మహావాక్యార్థ లక్ష్యార్థ బ్రహ్మైక్యాను సంధాన నాదు బిందుకళాతీత అద్వయ అవాచ్య అచింత్య అవ్యయ నిత్య శుద్ధ బుద్ధప్రజ్ఞాన ఘననిర్వి కల్ప నిర్వచన నిర్వికార నిరాకార నిశ్శబ్ద నిరతిశయ నిరుపమాన నిర్మల నిర్గుణ నిరవ యవ నిరంధ్ర నిర్విశేష నిరుపద్రవ నిషిద్ధ నిష్కర్మ నిష్కళంక నిష్ప్రపంచ నిరంజన నిరాభాస సర్వవికారశూన్య సహజామనస్క రాజయోగ సమాధ్యాధ్యక్షం। శ్రీశివ రామదీక్షం ॥౮॥

తచ్చరణ సరసీరుహయుగళ సంజనిత మకరంద బిందు సందోహాస్వాద మత్త భృంగాయమాన। శ్రీమత్కంబాలూరి అప్పబ్రహ్మ ప్రియశిష్యరత్న। పరశురామాన్వయాంభోధి శరద్రాకాపూర్ణ సుధాకర శ్రీమత్కౌండిన్యమౌని గోత్రోద్భవ కోటీశ్వర నామధేయ।తత్పత్ని సుబ్బమాంబాగర్భసంజాత।వేంకటనారసింహదాసోహం। సం తతంభజామి ॥౯॥

ఇతి॥ శ్రీమత్పరశురామ నరసింహదాసకృత
శ్రీశివరామదీక్షితచూర్ణిక
సంపూర్ణం.

* భద్రాద్రిరామశతకము. ౧౦౬॥ *

సీ॥ శ్రీకరలోకప్రసిద్ధుడైపరశురా। మాన్వయాంబోధి హిమాంశుడైన।
కూలంకషజ్ఞాన కోటీశ్వరునకుశ్రీ। సుబ్బమాంబకు నేను సుతుడనయ్యు।
నరసింహదాసుండనని పేరువిలసిల్లి। యమలకంబాలూరియప్పగురుని।
కరుణాకటాక్షంబుగలిగి వేదాంతార్థ। సారము తెన్నుగా సంగ్రహించి।
గీ॥ భరితముగ నూటయెనిమిదిపద్యములును। ప్రేమ గోజెప్పి మీకునర్పించినాను
రమ్యగుణధామ భద్రాద్రిరామపరశు।రామనరసింహదాససంరక్షితాంహ్వ॥

* భావార్థము *

ఈజగతిలో ప్రఖ్యాతిజెందిన పరశురామవంశమనే సముద్రమునకు చంద్రుడును పరిపూర్ణజ్ఞాన స్వరూపుడును అయిన కోటీశ్వరునకు సుబ్బమాంబకుపుత్రుడనై

నరసింహ్వా దాసుయను పేరుచే ప్రసిద్ధిజెంది కంబాలూరి అప్పారావు సద్గురు కరుణాకటాక్షముచే బ్రహ్మవిద్యయగు వేదాంత సారసంగ్రహమును చక్కగా గ్రహించి నూటయెనిమిది పద్యములుజెప్పి మీకు యర్పించినాను, మనోహరమైనగుణములతో ప్రకాశించుచు భద్రాచలమునందు శ్రీరామా పరశురామ నరసింహదాసుని రక్షించు నామముగలవాడా.

* నాదనామక్రియ-చాపుతాళము. *

॥పల్లవి॥

అదుగోచూడండీ । గురుపద । మిదుగో తెలియండీ ॥

॥అనుపల్లవి॥

అదుగోచూడండదరక బె దరక । కదలక మెదలక వదలక యున్నది॥ అదు॥ ౧॥

చరణము

వట్టిమాటగాదుదానిపట్టబోతేరాదు ।దిట్టముగాదానిగుట్టుదెలిసి తెబ్బట్టబయలునైగట్టిగ నున్నది ॥అదుగో॥౨॥ మత్తులైనవారు దాని మర్మమెరుగ లేరు । ఉత్తదిజగమని చిత్తము నిలిపితే సత్తుచిత్తుగాక సమరసమైనది ॥అదుగో॥౩॥ నలుపు యెరుపుగాక దూసరి తెలుపు మెరుపులేక మెలకువతో దాని కీలుదెలసితే । వెలుపలలోపల యేకమైయున్నది। అదుగో॥౪॥గొప్పకొంచెమనక కనురెప్పపాటులోగా అప్పగురునిపది నెప్పుడుతలచితే తప్పకయెందునుయొప్పుగ నున్నది॥ ॥అదుగో ॥౫॥

* పరశురామసీతారామశతకము. *

క॥ శ్రీరామషడక్షరజప * తారకసాంఖ్యామనస్క*తత్వములో నన్
సారముగనినై కుంఠము * చేరితివౌ పరశురామ*సీతారామ ॥౧॥

క॥ ॥అష్టాంగయోగములుబహు * నిష్టతో సాధించినావు* నిర్మలమతిచే
స్పష్టముగ రాజయోగి * శ్రేష్ఠుడవౌ పరశురామ*సీతారామ ॥౨॥

క॥ బాలులకునువృద్ధులకును * స్త్రీలకునుపదేశమిచ్చి*చైతన్యములన్
చాలుగమోక్షముజేస్తివి * శీలముగలపరశురామ * సీతారామా ॥౩॥

క॥ భావించితిపదపద్మము * గావించితిపూజభజన * గానముచాలన్
రావింతిచిసత్కృపనిను * సేవించితి పరశురామ *సీతారామా ॥౪॥

కం॥ పరసతులుమాతృపగిదిని * పరధనములు పెంచుపగిది* భావములోనన్
గురువాక్యపదవినుంటివి * స్థిరముగవరపరశురామ * సీతారామా॥ ౫॥
కం॥ భూషించినప్రహృష్టంగక * దూషించినరోషపడక*దుర్మార్గులతో
భాషింపబోకమాయకు * శోషించినపరశురామ*సీతారామా ॥౬॥
కం॥ త్రుంపితివివిషయసంఘము * దంపితివిభూతచయము*తత్త్వంబునకున్
కంపితిమాయాపటమును * చింపితివో పరశురామ*సీతారామా॥ ౭॥
కం॥ నరుడవుగావీజగముల * గురుడవుసద్భక్తజనుల * కోర్కెలుదీర్పన్
పరుడవుఅవ్యయమునకును * స్థిరుడవువరపరశురామ*సీతారామా ॥౮॥
కం॥ నరులకుమోక్షంబిచ్చుట * ధరయందుననీవెకాని*దైవమువేరే
యెరుగరుశిష్యజనంబులు * స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥౯॥
కం రవిచంద్రవహ్నిమండలి* వివశుడవైనిలచి జలద * విన్యులేఖా
రవమునవెలుగుచునుండె * శివుడవుగద పరశురామ*సీతారామా॥౧౦॥
కం॥ నీవారశూకశిఖరము * భావించినసూక్ష్మమధ్య*పరమాత్మైక్యం
జీవుని జేశినవారలు * శేవింతురుపరశురామ * సీతారామా॥౧౧॥
కం॥ నల్లనియెర్రనిపచ్చని * తెల్లనిరూపములయున్న * తేజోరూపం
బెల్లనగాంచినతత్త్వము * చెల్లునువరపరశురామ*సీతారామా॥౧౨॥
కం॥ శుద్ధిగయాత్మనుచేశిప్ర * సిద్ధుడవైవామదేవ*శివయోగులుసం
సిద్ధులుశుకసారణులలో * సిద్ధుడవౌపరశురామ*సీతారామా॥౧౩॥
కం॥ కంన్నులు చాలునుమూశిన * పంన్నగవినబడుచునున్న*ప్రణవములోనన్
వెన్నెలబయలునుగనుపడు * చింన్నెలుగద పరశురామ*సీతారామా॥౧౪॥
కం॥ సంతతముబ్రహ్మబోధయు * మంతనముననాటిమూల*మాయానువిడిసీ
చంతను జేరినజనులకు * చింతేలనుపరశురామ*సీతారామా॥౧౫॥
కం॥ ముద్రలలోపలశాంభవి * ముద్రనునాసాగ్రమందు * మోదముతోడన్
భద్రముగజూచుపురుషుడు * చిద్రూపుడు పరశురామ *సీతారామా॥౧౬॥
కం॥ గురుకరుణచాతదరచగ * సరసంబుగరాజయోగ * సాంఖ్యంబునకున్
యిరువదియారోతత్త్వము *స్థిమాయనుపరశురామ*సీతారామా॥౧౭॥

కం॥ ఉన్మీలితాక్షుదృష్టిని * తన్మయమునబొందిమరచి*తానేతానై
జన్మముమరణముబాశిన * చిన్మయుడవు పరశురామ * సీతారామా॥౧౮॥

కం॥ అంతర్లక్ష్యముజెప్పిన * అంతర్బహియందునిండి * యాత్మనుగనితా
స్వాంతముగలశిసవారికి * చింతేలనుపరశురామ * సీతారామా ॥౧౯॥

కం॥ నాతికిమీదనునిలచిన * నాతికికోతికినిమీద*నాసాంపాపో
జ్యోతినిగలశినవిర్మల * చేతనుడవుపరశురామ * సీతారామా॥౨౦॥

కం॥ దండనశాయకశిష్యుల * బంధముమోక్షములరెంటి * బాపితివాప
ద్బాంధవుడవుదీనదయా * సింధుండవు పరశురామ*సీతారామా॥౨౧॥

కం॥ కామక్రోధములోభము*వ్యామోహామదములాది*వ్యాపారములం
పామరముviడిచిమోక్ష*క్షేమముగలపరశురామ*సీతారామా॥౨౨॥

కం॥ మతములుగలవెన్నైనను*మతభేదముశాయబోక*మతమిడుచుటసం
మతమనిచెప్పినవచనము*శ్రుతివచనముపరశురామ*సీతారామా ॥ ౨౩॥

కం॥ సమరసభావముకొరకై*శమదమముతితిక్ష శాంతి*శ్రద్ధోపరతుల్
విమలముగగలిగియుంటివి *స్థిమితమునరపరశురామ*సీతారామా॥ ౨౪॥

కం॥ అరణిగయాత్మనుపుత్తర*యరణిగ్రహణంబుచేశి*యాధ్యానముచే
దరచగబ్రహ్మంబైతివి*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥ ౨౫॥

కం॥ గురుడవుబ్రహ్మవువిష్ణువు*హరుడవుపరమస్వరాట్టువే*యవ్యయుడే
పరుడవుమూలవిరాట్టువు*స్థిరుడవు వరపరశురామ*సీతారామా॥ ౨౬॥

కం॥ నిరుపమనిర్మల నిర్గుణ*నిరుపద్రవనిష్కళంక*నిష్కర్ముడవై
పరతత్వమూలమైతివి*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥ ౨౭॥

కం॥ నిరతంబాత్మసమాధిని*పరమానందంబుజెంది*ప్రకృతికిపరమై
చరియించకనిలచిన*స్థిరమానసపరశురామ*సీతారామా॥౨౮॥

కం॥ వృద్ధాచార్యుని గొని*శ్రద్ధాభక్తియునుగల్గి*శాంతత్వమునన్
బుద్ధిస్థిరముగజేసితివి*సిద్ధంబుగ పరశురామ*సీతారామా॥౨౯॥

కం॥ భూతలమున నజ్ఞానులు*ఖ్యాతిగజన్మాంతరముల*గనజేశినయా
పాతకవార్ధి[illegible]ము*శేతువగదపరశురామ*సీతారామా॥30॥

* తత్వం *

రాగం కళ్యాణి-ఆటచాపు తాళం

పల్లవి

మొగజల్లినారే । గురుమంత్రముల । మొగజల్లినారె ॥

అనుపల్లవి

సొగసు జేసివారు సుగుణబృందములాకు । పగలురాత్రులుగాని । పరవస్తువనుబోధ॥ మొగ॥

చరణములు

శివరామదీక్షితులు ప్రవిమాలమైనట్టి । నవనీలా నచలాభావంబీదే కనుమాని ॥మొ॥౨॥

చింతాలబాసి నిశ్చింతాత్మ గురుభక్తి । సంతాతమునుగల్గి । చింత జేరినవారి॥ మొ ॥౩॥

క్షరమక్షరములాను పరికించిజ్యోతిని । సరగునగన్నట్టి పరమాపావనులాకు ॥ మొగ॥౪॥

ధరలోభాగవతులవరకృష్ణగురుయోగి। మురయూచులక్ష్మణదాసగనుమనిద్వాద॥ మొగ

జ్ఞానాంజనేయము

॥ఉ॥ శ్రీసుదఖండ తేజమగు చిన్మయమూర్తి విశేషదాయికిన్ ।
కోమలనీలవర్ణునకు కూరిమిసద్గురురామచంద్రునన్ ।
సోమదినేశవంశ్యులను సుస్థితివర్గెటిపాపరేణికిన్ ।
నామదిలోను మ్రొక్కి కృతినాథునిగాగ్రై కొందు వేడ్కతోన్ ॥

మ॥ శివుడున్ విష్ణుడు బ్రహ్మయంచుజగతిన్ జెచింపుచునుండగా ।
శివుడున్ విష్ణుడు బ్రహ్మలేకయవలన్ చెన్నొందు నొక్కండునై ।
సవిశేషస్థితినుండునట్టిపరమున్ సేవించి యీకావ్యమున్ ।
భువినాచంద్రకతారకంబుగనునే బొల్పొందగాబల్కెడిన్ ॥

మ॥ రక్తశ్వేతము కృష్ణనీలముమహా రమ్యంబుగా పీతమున్ ।
యుక్తంబన్నియునొక్కటౌచుగలయన్ యేపారగా తీతమై ।
వ్యక్తంబై పరమైవెలుంగునవలన్ యేరూపమున్ లేకయున్ ।
శక్తిసహితముగాగనుండుగురునిన్ సేవింతునైక్యార్థనై ॥

సీ॥ వెలయదుర్గలక్ష్మివాణినామంబుల । లోకమందుపూజ లొందుచుండు ।
నట్టిమువ్వురకును నవ్వలపరమైన । శక్తిదలతుకాలతుచిత్తమందు॥

* ఆనందానుభవే *

* ద్విపద *

శ్రీరామరఘురామ సీతాభిరామ। శూరాగ్రిణ్య సంస్తుతదివ్యనామ।
పరమపూరుషభక్తభవబంధహరణ। పరమాత్మలోకైకపావనచరణ।
విశ్వస్వరూపనిర్విషయచిద్రూప। శాశ్వతసద్భావసద్గురుదేవ।
లోకోపకారమాలోకించినేను। నీకటాక్షముననానేర్చినయటుల।
పరగమూఢులకైనపరతత్వవిద్య। కరతలామలకంబుగాతేటపరతు॥

* తత్వము *

గురుచరణం। భజశరణం। సద్గురుచరణం। భవహరణం।
శరణాగత జనశరణం। భవసంహారణం। నిగమాభరణాంతరణం ॥గు॥౧॥
హలకులిశధ్వజజలజసురేఖా। జ్వలసురసాలకిసలరుచిభరణం॥
వనజోద్భవభవ సనకసనందన। మునిజనమానస వనజవిహరణం॥ ॥గు॥౨॥
నిరతాశ్రితమర్భరదురితతమో। త్కరభిన్న ఖరసుధాకరకిరణం॥ ॥గు॥౩॥
వరయోగివరామరవిమలాంతః। కరణావరణస్ఫురణాంతరుణం॥ ॥గు॥౪॥
కలితధ్యానాచలహృచ్ఛేషా। చలదాసదృగంచలసంచరణం॥ ॥గు॥౫॥

* గురుపాదుకాస్తోత్రం *

శ్లో॥ శ్రీసమంచితమవ్యయం పరమప్రకాశమగోచరం।
భేదవర్జితమప్రమేయ[illegible]మాద్యమకల్మషం।
నిర్మలంనిగమాంత[illegible]మప్రతర్క్యమబోధకం।
ప్రీతరేవహి [illegible]తరభావయేద్గురుపాదుకాం ॥౧॥
శ్లో॥ నాదబిందుక[illegible]ం దశనాదభేదవినోదకం।
మంత్రరాజ [illegible]న్నిజ మండలాంతరభాసితం।
పంచవర్ణ[illegible]ముద్భృత మాదికారణమచ్యుతం ॥ప్రా॥ ॥౨॥
శ్లో॥ స్థూలసూ[illegible]కారణాంత్రరఖెలనంపరిపాలనం।
విశ్వతై[illegible]చేతసమంతరంనిఖిలాత్మకం।
చిత్ర[illegible]ర్ణమంతరచిత్సమాధి నిరూఢనం ॥ప్రా॥ ॥౩॥

౨౮. శక్తిద్వయనిరాసకంబైన శుద్ధనిర్గుణతత్వ కందార్థానేక సదృష్టాంతప్రకాశిక

శ్లో॥ పంచపంచహృషీక దేహామనోచతుష్క పరస్పరం।
పంచభూతసకామషట్క సమీరశబ్దనిరంతరం।
పంచకోశగుణత్రయాదిసమస్తధర్మవిలక్షణం॥ప్రా ॥౪॥

శ్లో॥ వ్యోమవద్బహిరంతరస్థిత మక్షరంనిఖిలాత్మకం।
కేవలంపరిపూర్ణ మేకమజన్మహిప్రతిరూపకం।
బ్రంహ్మతత్వవినిర్మితంనిరతానుమోక్షమబోధకం॥ప్రా॥ ॥౫॥

శ్లో॥ బుద్ధరూపమబుద్ధకంత్రితయైకకూటనివాసినం।
నిశ్చలంనిరతాప్రకాశమనేక సదృశమూలకం।
పశ్చిమాంత్రరఖేలనంనిజసిద్ధసం యమగోచరం॥ప్రా ॥౬॥

శ్లో॥ హంసచారమ ఖండనాదమనేక వర్ణమరూపకం।
శబ్దజాలమయం చరాచరజంతుదేహానివాసినాం।
చక్రరాజమనాహతోద్భవ మేకవర్ణమతఃపరం॥ప్రా॥ ॥౭॥

శ్లో॥ తప్తకాంచనదీప్యమానమహానురూపమరూపకం।
చంద్రకాంతరతారకైరసముజ్వలంపరమంపదం।
నీలనీరదమధ్యమస్థితవిద్యుదావళిభాసితాం॥ప్రా॥ ॥౮॥

శ్లో॥ హృద్గతంవిమలంమనోజ్ఞ విభాజితం పరమాణుకం।
హీరమధ్యసునీలసన్నిభ మాదిబిందునిజాంశకం।
సూక్ష్మకర్ణికవాసినం జలవంహ్నిరూపకమీశ్వరం॥ప్రా॥ ॥౯॥

శ్లో॥ పంచవర్ణకకంసమస్తరు[illegible]త విచారణం।
చంద్రసూర్యచిదగ్నిమండ[illegible]ఘునచిన్మయం।
చిత్కళాపరిపూర్ణమంతర చి[illegible]నిరీశ్వరం॥ప్రా॥ ॥౧౦॥

శ్లో॥ పంచభూతసులక్షదక్షనభావమ[illegible]ణం।
విద్యుదాది ధగద్ధగద్ధగితంవినోదవివ[illegible]।
భిన్నమాత్రయవర్తినం సదసద్విలాసమ[illegible]యికం॥ప్రా॥ ॥౧౧॥

శ్లో॥ జన్మకర్మవిలీనకంరణ హేతుభూతమభూతకం।
జన్మకర్మనివారకంరుచి పూరకంభవతారకం।
నామరూపవివర్జితం నిజనాయకంసుఖదాయకం॥ప్రా॥ ॥౧౨॥

*సీతారామాంజనేయసంవాదము. *

కం॥ ఆరయుమదబ్బాల్యంబున*గారవమునచిత్తశుద్ధి*కరముగ నాకున్
తారకయోగము దెలిపిన * నారాయణ గురువులను*మనంబున గొల్తున్ ॥

తా॥ నిత్యానిత్యవస్తువులను విచారించుటకును, బాల్యదశయందే మనస్సును పరిశుద్ధమగుటకును, అతిప్రీతితో బ్రహ్మప్రాప్తిసాధ్యమైన తారకయోగమును నాకుపదేశించిన నారాయణగురువులను మనస్సునందు సేవించుచున్నానని తాత్పర్యము.

సీ॥ ఘనపాపములనుమాపదనుతాపమును బాప*దనరూపమునుజూపదనరువాని
దనుకాయమును ద్రోయ బెనుమాయనోగిమాయముగ జేయగుటిడాయదగినవాని
మునుకారణశరీర మునుజీవనవికార*వరకారణము జేర బరగువాని
దనయందుజగముందుదాబొందుగానొందు*చెలువొందువిందుగా దెలియువాని।

తే॥ నిగమనిగదితసుగుణములగణితముగ*మిగులనిగుడగ సగుణుడైయగుణుడగుచు।
బగలు రేయనకొకరీతి నెగడువాని*శ్రీమహాదేవగురుని భజింతు నెపుడు ॥

తా॥ బ్రహ్మహత్య సురాపానము బంగారుదొంగిలించుట మొదలైన మహాపాపములను నశింపచేయువాడును, స్థూలదేహసంబంధములైన ఆధ్యాత్మికము ఆధిభౌతికము ఆదిదైవికము లనెడుతాపములను పోగొట్టువాడును, శిష్యులకుసచ్చిదానందనిత్యనిర్మలత్వమనెడుపంచలక్షణములుగల పరబ్రహ్మస్వరూపమును తెలిసికొనదగినఅపరోక్షజ్ఞానమునుకలుగజేసిఆపరబ్రహ్మమైనతన్ను సందర్శింపచేయువాడును సూక్ష్మశరీరధర్మములైన ఆకలిదప్పి మొదలగునవి లేనివాడును పదునాలుగులోకములను సంసారభయంకరచిక్కులుపెట్టుమహామాయనుమాయముగ చేయువాడును అనృతమును జడమును దుఃఖమును లేనిపరబ్రహ్మనిష్ఠకలవాడును కారణశరీరధర్మములైన అజ్ఞానము బడలిక నిద్రశ్రమ దుఃఖము మొదలగునవి లేనివాడును జననమరణాదివికారములు లేనిదై లోకములనుపుట్టింప పెంప చంప కారణమైన పరబ్రహ్మస్వరూపమైనవాడును, తన తెలివియందే సమస్తముకలుగుచున్నది గనుకలోకములుతనకంటె వేఱుగాలేవనెడు దివ్యజ్ఞానముగలవాడును వేదములలో చెప్పబడినసర్వజ్ఞత్వముసర్వేశ్వర

త్వము సర్వాంతర్యామిత్వము సర్వభోక్తృత్వము సర్వస్వతంత్రత్వము సర్వస్రష్టృత్వము సర్వపాలకత్వము, సర్వసంహారకత్వము మొదలైన మంచిగుణములు కలవాడును పొగడుటకును ధ్యానించుటకును తగిన అప్రాకృతదివ్యమంగళ విగ్రహములుగల బ్రహ్మవిష్ణు రుద్రమహేశ్వర సదాశివుల నెడు పంచకర్తృరూపుడైనవాడును వాక్కుచేత ఇట్టిదని చెప్పుటకును మనస్సుచేత ఇట్టిదని ఊహించుటకును శక్యముగాని పరబ్రహ్మ స్వరూపమైనవాడును కాలనిర్ణయము లేక యెప్పుడును స్వయముగ ప్రకాశించువాడును అయిన మహాదేవాచార్యులను ఈగ్రంథమును నిర్విఘ్నముగ ముగియుటకు ధ్యానించుచున్నానని తాత్పర్యము.

సీ॥ తనవైరాగ్యంబు గనుగొని సిగ్గుచే * సనకాదిమును లడవిఁ దనొదుఁగ ।
తనదుసద్భక్తిచే దగగట్టువడియింట * శ్రీకృష్ణుడాత్మీయ సేవజేయ ।
దనదువిజ్ఞాన తీర్థమునందు మునుంగుచు * గంగాదినదులెల్ల గంతులిడగ ।
దనదుపూర్ణాత్మ సంతతసమాధిని జూచి * ప్రహ్లాదుడాశ్చర్యపరతనొందు ।

తే॥ స్వకృతగీతాదిశాస్త్ర భాష్యంబు లెల్ల * వేదతుల్యంబులై ధాత్రి వెలయుచుండ
వామదేవశుకార్జున వ్యాసభీష్మ * సదృశుడేకోజనార్ధన స్వామి వెలసె ॥

తా॥ వామదేవమహర్షి శుకయోగి అర్జునుడు శ్రీవేదవ్యాసులు భీష్మాచార్యులు మొదలగువారితో సాటియైన ఏకోజనార్దన గురుస్వామి తన ఇహపరలోకభోగవిరక్తిని చూచి సిగ్గుపడి సనకుడు సనందనుడు సనత్కుమారుడు సనత్సుజాతుడు నారదుడు మొదలగువారు బ్రహ్మవెనుక దాగగాను, శ్రీకృష్ణమూర్తి భక్తియనెడు త్రాళ్లచేత కట్టుబడి తనకు శుశ్రూష చేయగాను గంగా కావేరి మొదలైన మహానదులు తనవిజ్ఞానమనెడు పుణ్యతీర్థమందు స్నానముచేసి పరిశుద్ధిజెంది మహానందముతో గంతులు వేయగాను ప్రహ్లాదుండు తన నిర్వికల్ప స్థితినిజూచి ఆశ్చర్యపడగాను, తనచేత రచియింపబడిన స్మృతులును శృతులును సూత్రములును శాస్త్రములును భాష్యములును వేదములతో సమానములై లోకములలో ప్రసిద్ధిజెందుచుండగా, ప్రకాశించెనని తాత్పర్యము.

సీ॥ అఖిలభూతంబుల నాడించుమాయను * సొంపుగానెవ్వడాడింపుచుండు ।
గురుజనంబుల కెల్ల గురువులై తగుహరి*హరుల కెవ్వడుగురు వగుచునుండు ।
వివిధలోకంబుల వెలిగించి వెలుగుల*నించి యెవ్వడు వెలిగించుచుండు ।
ప్రభువుల కెల్ల సత్ప్రభువైన బ్రహ్మకు*బ్రభుడై చు నెవ్వడు పరగుచుండు ।
తే॥ సగుణనిర్గుణరూపుడై నెగడుచుండు*నమ్మహాదేవగురువరు నభినుతింప ।
సకలనిగమాగమాంతశాస్త్రంబులో పాననగమము బోంట్లకు నుతింపనలవియగునె।

తా॥ బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రుడు మహేశ్వరుడు సదాశివుడు విరాట్పురుషుడు మొదలైన సమస్తజీవకోట్లను శరీరేంద్రియాదులచే ఆత్మయనెడు భ్రమలో చిక్కించి భ్రమింపజేయు మాయాప్రకృతిచిక్కులలో తాను చిక్కక ఆమాయాప్రకృతి వేషకత్తెసొగసుగ ఆడించుచుండెడువాడును, లోకగురువులైన బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రాదులకు జనకుండై యుండువాడును, బ్రహ్మ విష్ణు రుద్ర మహేశ్వర సదాశివ విరాట్పురుషాండముల లోగల పదునాలుగులోకములను ప్రకాశింపజేయు సూర్యచంద్రాగ్నులను ప్రకాశింపజేయువాడును, దేవేంద్రుడు మొదలైన దిక్పాలకులకు ప్రభువైనబ్రహ్మకు ప్రభువైనవాడును, శాంతము శమము దమము మొదలైన అనంతకల్యాణ గుణములుగలవియును సగుణోపాసకులకు తగినవియును సకలోపని షత్స్వరూపములైనవియును ఐన బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రసూర్య శ్రీరామకృష్ణనృసింహాది రూపములును సచ్చిదానంద నిత్యనిర్మలాది స్వరూపలక్షణములును గలదియును వేదాంతములచేత తెలియదగినదియును ఐన పరబ్రహ్మ స్వరూపముగలవాడై ప్రకాశించుచుండెడు ఆమహాదేవాచార్యుని ఋగ్యజుస్సామాధర్వములనెడు వేదములను వేదాంతములైన ఉపనిషత్తులును, కామికము మొదలైన ఇరువదియెనిమిది ఆగమములును ఆగమాంతములైన చర్యా క్రియా యోగ జ్ఞాన పాదములనెడు నాల్గింటియందు చెప్పంబడిన షడధ్వములతో గూడిన కర్మసాదాఖ్య కర్తృసాదాఖ్య అమూర్తిసాదాఖ్య మూర్తిసాదాఖ్య శివసాదాఖ్య మహాసాదాఖ్యలును అద్వైతబ్రహ్మసిద్ధి గాఢబ్రహ్మనందీయము గీతాభాష్యము ఉపనిషద్భాష్యము వేదభాష్యము మొదలైనశాస్త్రములును పొగడుటకు శక్తిలేని వగుచుండగా మావంటివారికి పొగడతరమా అని తాత్పర్యము.

* కందార్థము *

౭* శ్రీమత్సీతారామ స్వామికృపఁ జెప్పనయ్యె * సదసద్రహితం * బేమిపదార్థఁ మొదానిని*యీమహాకంద్దార్థఁములుగా*యిదివినరయ్యా*వోజనులారా యిటుగనరయ్యా వేమారునేమిమ్ము వేడేదింతియనుచున్నా*నామీదకృప జేసిననుజదువుమని మీరలివివినరయ్యా*వోజనులారా*యిటుగనరయ్యా॥ * * *

కం॥ ఆసీతాపతినటివి * శ్వాసమునంగొల్చికొంటి*సర్వేశ్వరుడం
చీసదర్ధ్భధను తేటగ * జేసితినివిసకలజనులు*చెవియొగ్గివినన్ ॥౨౦॥

* పరశురామసీతారామ శతకము *

కం॥ అకాశపంచకంబును*ప్రాకటముగ దెలశిన ష్ట*ప్రాకారంబుల్
ధీకొని దాటుచుమోక్షము*చేకొంటివిపరశురామ*సీతారామా॥౩౧॥

కం॥ లోకములమీదనిలచిన*వైకుంఠములోన ప్రస్న*వైభవమెల్లన్
చేకొనిహరివై యుంటివి*శ్రీకరముగ పరశురామ*సీతారామా॥౩౨॥

కం॥ బిందుత్రయములుదాటిన*సందేహము లేదమీద*సాయుజ్యముతా
పొందునుపరమానందము* జెందునువర పరశురామ*సీతారామా॥౩౩॥

కం॥ బిందువనాదముబుట్టెను*బిందును నాదంబుగలియ*బీజంబాయెన్
సందియుదెలశిన మోక్షము*జెందునువర పరశురామ*సీతారామా॥౩౪॥

కం॥ మోక్షాపేక్షకుసూడును*దీక్షులగై కొన్న వాడు*ధీరుడుతత్వా
ధ్యక్షుడు కారణసద్గురు*సీక్షాహరుఁడుపరశురామ*సీతారామా॥౩౫॥

కం॥ సోహంభావము జెందియు*దేహంబునభ్రాంతివిడిచి*తెలివొందినయా
దేహికినీకును మెప్పుడు*స్నేహముగదపరశురామ*సీతారామా॥౩౬॥

కం॥ అజ్ఞానవృత్తివిడిచియు*ప్రజ్ఞానముబ్రహ్మమనుచు*ప్రాజ్ఞులుబలుకన్
సుజ్ఞానంబున జేస్తివి*జిజ్ఞాసముపరశురామ*సీతారామా॥౩౭॥

కం॥ బ్రహ్మాహమస్మియనుచును*బ్రహ్మజ్ఞులు వేదమందు * పలుకగనీవే
బ్రహ్మప్రమాయామదగజ*సింహ్వవర పరశురామ*సీతారామా॥౩౮॥

కం॥ బుద్ధిగతత్వమసీయని*వృద్ధులు జెప్పెదరు సామ*వేదమునందున్
శ్రద్ధగతత్వంపదమైతివి*సిద్ధంబుగపరశురామ*సీతారామా॥౩౯॥

కం॥ ప్రియముగశ్రుతివాక్యంబుల*అయమాత్మాబ్రహ్మమనుచు*ఆర్యులుబలుకన్
స్వయమేబ్రహ్మంబాయను*శ్రియముగవరపరశురామ*సీతారామా॥౪౦॥

కం॥ గురువాక్యంబులునాలుగు*దరచగవాచ్యార్థలక్ష్య*తాత్పర్యములన్
యెరిగినయెరుకేబ్రంహ్మము*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥౪౧॥

కం॥ యీరావుత్తబట్టబయలును*భావములోయేమిలేక*పాయనుయనుచున్
నీవద్వైతామృతరస*శేవితుడవుపరశురామ*సీతారామా॥౪౨॥

కం॥ సారములేదనియీసం*సారములోబడకయమృత*సారమునీవా
ధారముజేసుకబ్రహ్మము*చేరితివౌపరశురామ*సీతారామా॥౪౩॥

కం॥ యెత్తినజన్మములెత్తక*సత్తుకుచిత్తుకునురెంటి*సాక్షివినీవై
వృత్తిదిజగమనినిశ్చల*చిత్తముగదపరశురామ*సీతారామా॥౪౪॥

కం॥ గంగాయమునలురెండును*సంగంబైయున్నచోట*సన్నపుకంతన్
బంగారుయతివబొందిన*శృంగారుడపరశురామ*సీతారామా॥౪౫॥

కం॥ కాయత్రయములునిలువని*మాయగదాయనుచును క్తి*మార్గముచాతన్
సాయుజ్యపదవినుంటివి*శ్రీయుతముగపరశురామ*సీతారామా॥౪౬॥

కం॥ ఆరిటిదూరముదోలియు*ఆరిటితెగనరికివేశి*యూరిటినెల్లన్
మీరియుముక్తినిధానము*చేరితివౌపరశురామ*సీతారామా॥౪౭॥

కం॥ నిందానిందలదగులక*మందామందములులేక*మదమత్సరముల్
పొందకసమరసభావము*జెందితివౌపరశురామ*సీతారామా॥౪౮॥

కం॥ దీక్షలమూటినిగైకొని*సాక్షాద్గురుమూర్తిసేవ*సలుపుచుయాత్మన్
మోక్షముగజేశిప్రకృతిని*శిక్షించినపరశురామ*సీతారామా॥౪౯॥

కం॥ మూలాధారములారిటి*మూలముభేదించిమించి*మూటికిమీదన్
మేలెరిగినిలచుపురుషుడు*శీలుడవరపరశురామ*సీతారామా॥౫౦॥

కం॥ ఆధారంబునశ్రీగణ*నాధుం వ, శ, ష, స, లుయనెడి*నాల్గక్షరముల్
శోధించిమీదికెక్కిన*శ్రీధరవరపరశురామ*సీతారామా॥౫౧॥

కం॥ స్వాధిష్ఠానపురంబున*పాదుగబ్రహ్మాధిపతిని* బ, భ, మ, య, ర, ల, లన్
సాధించిమీరాడి కెగసిన*శ్రీధరవరపరశురామ*సీతారామా॥౫౨॥

కం॥ వరమణిపూరకముననహరి*నామున్ డ,ఢ,ణ,త,థ,ల, * ద,ధ,న,ల,ప,ఫ, లన్
పరిశోధించియుమీరిన*స్థిరమానసపరశురామ*సీతారామా॥౫౩॥

కం॥ హరునియనాహతమునయ*క్షరములు క,ఖ,గ,ఘ,ఙ,చ,ఛ,జ,ఝ,ఞ, లన్
వరట,ఠ. లమీరాడి కెక్కిన*స్థిరమానసపరశురామ*సీతారామా॥౫౪॥

కం॥ స్వరములుషోడశదళమ*క్షరములుగలయావిశుద్ధ*చక్రమునందున్
క్షరజీవునధిగమించిన*స్థిరమానసపరశురామ*సీతారామా॥౫౫॥

కం॥ నిరతం బాజ్ఞేయంబున*అరయగ హం, క్షం, బనేటి*యక్షరములస
ద్గురునింగనుగొని వెడలిన*స్థిరమానసపరశురామ*సీతారామా॥౫౬॥

కం॥ గురుతరసాహస్రారం*బరయగ ఓం, కారనాద*మవ్యయమందున్
పరమాత్మగలశియుంటివి*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥౫౭॥

కం॥ శ్రీకరసద్గురుశేఖరు* సాకల్యముగానుపూజ * సలిపేక్రమమున్
చేకొనిచెప్పెదభక్తవ * శ్రీకరవరపరశురామ* సీతారామా ॥౫౮॥

కం॥ సరసిజలోచనవరముని * సురవందితదేవదేవ*సుందరతరమీ
చరణధ్యానముసేతును*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥౫౯॥

కం॥ కేవలభక్తినిరమ్మని*యావాహనజేశినిశ్చలా*నందముతో
భావాద్వైతంబుననే*సేవింతునుపరశురామ*సీతారామా ॥౬౦॥

కం॥ దాసజనావనభవహర*భాసురనవరత్నఖచిత*భర్మపువరసిం
హాసనమర్పణమీకును*జేశెదవరపరశురామ*సీతారామా॥౬౧॥

కం॥ మోదంబలరగసుందర*పాదాంబుజములకునేను*పాద్యములిత్తున్
వేదాంతవేద్యమలిన*చ్ఛేదనవరపరశురామ*సీతారామా ॥౬౨॥

కం॥ సుస్థిరమానసమునమీ*హస్తాంబుజములకు*నిర్మలామృతమర్ఘ్యం
బిస్తినిసతతముసన్నుతి*జేస్తినివరపరశురామ*సీతానామా ॥౬౩॥

కం॥ సతతముగంగోదకమును*మతిశుద్ధిగమీకుయాచ*మనియంబిత్తున్
హితముగగైకొనవయ్యా*శ్రితవత్సలపరశురామ*సీతారామా ॥౬౪॥

కం॥ ద్వాదశనద్యోదకముల*యాదరమునదెచ్చిమీకు*యభిషేకమునే
మోదముతోజేతుకలుష*చ్ఛేదనవరపరశురామ*సీతారామా ॥౬౯॥

---

* జ్ఞానాంజనేయము *

కం॥ గురుసేవావ్రతచర్యుడ*గురువాక్యోద్దిష్టితుడను*గురిగలవాడన్
గురుకరుణాకవివరుడను*గురుతరవేదాంతరంగ*గుహావాసితుడన్ ॥

ఉ॥ శ్రీగురుపాదపద్మములు చిత్తమునందలంచి కర్మముల్ ।
వేగమెకాల్చివేశిమది నేకముగా పరమాత్మగప్పియా ।
భోగమునందుదేలి మదిబూనితినొక్కవిశేషకార్యమున్ ।
గాగను జన్మసాఫలముగాగను యీకృతియేఘటించితిన్ ॥

గీ॥ పలుకుమన్నవాడుపరగంగగురుమూర్తి । పలుకుచున్నవాడు పరమగురుడు ।
పలుకువినుచునుండుబ్రహ్మంబునొక్కడే । ననుచుదెలియవలయునాత్మవిదులు ॥

(వేదాంతమంజరి)

* ద్విపద *

శ్రీగురుదేవదాక్షిణ్యసద్భావ*వాగగోచరరూపవైరాగ్యదీప ।
నిత్యనిరాకారనిగమాంతసార*సత్యసదాచార చారువిచార ।
పరమాత్మపరమాప్త పరమకల్యాణ*పరమార్థసుజ్ఞాన పరమప్రవీణ ।
హృత్తాపసంహార హితగుణోద్ధార*దత్తయోగీంద్రశీతలదయాసాంద్ర
మన్ననచేశి సన్మతిచారదీశి*నన్నురక్షించిన నాపాలివేల్ప ।
నవనీతమరచేత నలువొందునటుల*భువిముముక్షులకు ప్రబోధమబ్బుటకు ।
నిరుపమానవిచార నిశ్చయక్రమము*సవరజూపట్టుమంజరిరచించెదను ।
నగుబాటుగాకుండ నాయుత్తరముకు*తగినవిజ్ఞానంబు దయశేయుమనుచు ।
ప్రార్థించిమద్గురు ప్రభుకృపవడసి*అర్థసంక్షేపవాక్యములచేనంత ।
అనుభవసిద్ధాంత మప్రయాసముగ*వినుపింతువినరయ్యవిశదంబుగాను ॥

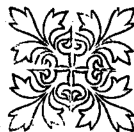
* సానందోపాఖ్యానము *

సీ॥ ప్రజ్ఞాకళాప్రౌఢి ప్రతిభుజంగస్వామి । శాంతిలీలాగతిజగతిసాటి ।
సారస్వతఖ్యాతిసముడుశుక్రుండు । విధాతవేదాంతవిద్యానిరూఢి ।
పరిపూర్ణవైరాగ్య పటిమదీటుశుకుండు । సనకుండుసమతుసుజ్ఞానలీల ।
తులవశిష్టుండుశిష్టకలనాతపఃశక్తి । సరిగౌతముడుమహైశ్వర్యమహిమ ।
తే॥ సతతగౌరీమనోహరచరణకమల । సంగతజ్ఞానభక్తివిశ్వాసభాగ్య ।
గౌరవశ్రీలనుపమ మృకండుసూతి । పూర్ణచిత్తుని గుణములుబొగడతరమె ॥

సీ॥ మగనిశరీరంబు సగముశేయకయున్న । గట్టుపట్టినిజోడుబెట్టవచ్చు ।
తోడరినాథునిరొమ్ము ద్రొక్కినిల్వకయున్న । క్షీరాబ్ధిసుతనీడుసేయవచ్చు ।
పలుమారుప్రజనోట బడకూరకుండిన । భాషాసతినిసాటిబల్కవచ్చు ।
పతులపెక్కండ్రసంపాదింపకుండిన । భూమిదేవినిసాటిబూన్పవచ్చు ।
గీ॥ నివ్వధూమణినిటుజనులెల్లతనను । మహిమవినుతింపజెలగునమ్మధురవాణి
సైకతశ్రోణినీలభుజంగవేణి । వికసితాంబుజ పాణియవ్విప్రరాణి ॥

సీ॥ చానకన్నులసంచు మీనలీలలమించు*కనుబొమల్ మరునిశింగాణివంచు
లేమనిద్దపుమోము సోముగెల్వగనోపు*తళుకులేనగవు వెన్నెలలగీము ।
పడతిపెన్నెరిగుంపు భ్రమరపంక్తులనొంపు*పలుకులురాజిల్కపలుకునింపు ।
చెలికావిమోవికెం జిగురాకుగలయివి*కళుకుమైదీగ చెంగల్వతాపు ।
గీ॥ నాససంపగివిరులకు నాసగొల్పు*పలువరంగులముత్తెంబుపలుహారంగు ।
కర్ణయుగళంబు శ్రీలచేకొనతమీను*చెక్కులుకడానిజాళువా చెక్కులరయ ॥

గీ॥ యిట్టిసౌందర్యనిధియైనయింతివదన*తనుభజింపంగ వలసెనద్ధరణిసురుడు ।
చతురసంభోగవైభవ సరణిదనర*శైలసుతసేవనలరినశంభుడనగ ॥

* కందార్థము *

౮ * శివరామదీక్షితుల * శిష్యవరుండప్పయ్యమంత్రి * యతనిశిష్యుడీ*భువిపర
శురామవంశో * ద్భవసీతారాములతని * భక్తుండసుమిమ్మా * తద్బోధప్ర * యుక్తుండ
సుమిమ్మా*స్థవనీయులగుమీరు * త్సాహముతో యీగాథ * వినుండీ నేకందార్థములచే
వినిపింతు * భక్తుండసుమిమ్మా * తద్బోధప్ర*యుక్తుండసుమిమ్మా॥

* పరిపూర్ణబోధాష్టకం *

సీ॥ శ్రీరమాద్వైతుకా నారాయణుని పేర । వెలసినగ్రామంబువిడిదిగాను ।
జేకొన్న రామసుగుశివరామదీక్షితుల్ । రచియించినట్టియీయచలబోధ ।
నాయయ్య చేతకంబాలూరిఅప్పయ్య । మంత్రిదావినివచ్చియంతపరశు ।
రామసీతారామరత్నమునకు జెప్పె । నతడు నేనను భాగవతులకృష్ణ ।
గీ॥ భూసురుడు వేడ దెల్పెతద్బోధమీకు । విన్నవించెదవినితప్పులున్న దిద్ద ।
వలసినదియంతె సజ్జనవర్యులార । భద్రయశులారకరుణాసముద్రులారా॥ ౧॥

సీ॥ ఈసృష్టికన్నమున్నేకమైనిత్యమై । యాద్యంతశూన్యమైయమితమగుచు ।
యెరుగుటమరుచుటలేప్రొద్దులేనిదై ।ద్వంద్వత్రిపుటులనుదగులనిదయి।
నామరూపంబులెన్నటికిగైకొననిదై । వాఙ్మనోతీతమైవగపుమీరిపె ।
మెరుగనిదై శబ్దవిరహితాకాశమై । యిదియదియింతంతయట్టిదట్టి ।
గీ॥ దనుచు జెప్పంగరానిదై జననమరణ ।ములనుబొందనిదై వ్యోమమునకులోన।
బైటగలదై ప్రపంచకల్పనకుజొరని । దై వెలితిలేనియీవట్టిఅచలమందూ ॥౨॥

సీ॥ తనకుదానరుదెంచితనకుదాచను లేని । సంకల్పుడొకయరక్షణములోన ।
కోటిమూర్ఖలవి వెంచుకొనువారెవరు వేరె । తనువుతో జగముతో దగులుకోని ।
నానావిధములైననామరూపములతో । తననుతాగనుగొనితానెమురుసు ।
సాక్షీడురీతిని సకలప్రపంచంబు । సృజియించురక్షించుసృక్కణించు ।
గీ॥ రాకపుట్టుకతాలేకపోకచావు । లవియుమేలుకబల్నిద్రలగును మొదలు ।
లేనిసంకల్పమేతాను నేనుమేను । లగుచువర్తించుతనవంటిమగువనుగనీ ॥3॥

సీ॥ పెండ్ల్యాడినీవునా పెండ్లాము వేనునీ । మగడనంచనిక్కూడిమందిరములు ।
గట్టిపిల్లలగనిచుట్టరికెమొనర్చించి । విశికిసంసారంబువిడచిగురుని ।
సన్నిధికరుదెంచి స్వామియీసంసార । వేదనబడలేను వేగనన్ను ।
కడతేర్చుమని మ్రొక్క కరుణించియీవృత్త । బట్టబయల్ వునికి ఘట్టిగాను ।
గీ॥ చెప్పినీవేమి లేదని చెప్పెనతడు । గురుడు జెప్పినబోధపై గురిదగిల్చి ।
తనసమూహమ్ముతోదగ్గరైతానువచ్చి । నట్టిచోటికియీబోధయిట్టిదిసుమీ ॥ ౮ ॥
కం॥ సంకల్పజాలమనియెడి*యంకిలిలేనట్టిచోటు*నరశినయంతన్
సంకల్పముమాయమగున్ *సంకల్పపుజగమునిల్వ*జాలునెయవలన్ ॥౯॥
కం॥ బూటకపుగురుడు జెప్పె*తాటకతూటకలుగావు*తక్షణమునయే ।
పాటలునిలువవుయిద్ధివిన*మాటలుతముతామెలేచి*మాయముగావే॥౧౦॥

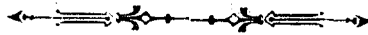
ఇతి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిరచిత పరిపూర్ణబోధాష్టకం సంపూర్ణం॥

* గురుమహిమ్నాభివర్ణన *
* తత్త్వము *
పల్లవి
యేమనినుతువాడనూ । నాభాగ్యమును నే । నెంతనిపొగుడూదునూ॥

అనుపల్లవి
భామినీమణిబుచ్చివెంకమ భర్తపరశూరామసీతా । రామదేశికవరుడునన్నటరారయని
దీక్షాత్రయమునిడె..॥యే॥ ॥౧॥

చరణములు
సాధనలుబోధించీ । సంసారమునగల । బాధలన్నియడంచీ । శ్రీధరుడువిధిశివులుగురు
డని । సేవజేయుచుపంచముద్రలు శోధజేయుము పైనజ్ఞానపు సుద్దినీకెరిగింతునని యెను
॥యే॥ ॥౨॥మిన్నుమొదలైనట్టీ । భూతములకుండే । వన్నెలైదిటబుట్టీ । యున్నకమల
పుమధ్యమందున । వెన్నవలెవెలిగేటిపాపని । నిన్నుగాగనవోయియని నాకన్నులకుగని
పించజేశెను॥యే॥ ॥3॥ అంగమావరణమనీ । విశేషశక్త్యన । లింగమగుతెలియుమనీ ।
అంగలింగముసంగమునగల । యింగితంబెరిగించి రెంటిని । మ్రింగివేడ్కను మదినినీవు

ఘొప్పంగుచుండుమటంచుదెల్పెను ॥యే॥ ॥౪॥ చరణతీర్థంబిచ్చి । త్రివిధప్రసాదము । బరువడిగనందిచ్చి । మరచిపోయినస్వస్వరూపము మరలనామది కెరుకజేశియు । స్థిరముగా పరిపూర్ణబోధను । శరణనిన కరుణించె మురయుచు ॥యే॥౫॥ నన్నునిల్పకపాయా నేనుండగానె । అన్ని మాయమాయా । వున్నదున్నట్టుండెలేనిది యన్నటికి లేదాయె కనుగొనఁ। అన్నదీ విన్నదీ కన్నాదున్నదానారాదహాహా॥యే॥౬॥ కలనుదృష్టాంతముగా నిండుజూచి । అచలము ననుమోళుకువగా । తెలుసుకుంటే చాలుమీదట కులము గోత్రము పేరు దెంపను । కలువరింతలు సమయుదీనికి। ఫలమిదింతకు యొక్క వేదనె ॥ యె ॥ ౭॥ నేగలనుసీకృష్ణా । దీప్చటకువినుమో । భాగతులకృష్ణా। వేగవినుపించ్చుమనవినినే । వేడినవినుపించెనన్నియు । వోగుణాధ్యుల్లార వోపురుషోత్తమోత్తములారయికనే॥యే॥౮॥

* పరశురామసీతారామశతకము, *

కం॥ పాతకహరవరకాంచన*పీతాంబరయుగళములును*ప్రీతిగనీకున్
ఖ్యాతిగనర్పణనిరతము*సేతునువర పరశురామ*సీతారామా॥౧౬॥
కం॥ అమరస్తుతనవసూత్రము*అమరినయజ్ఞోపవీత*మర్పణమీకున్
విమలముగ జేతుభక్తిని*స్థిమితముగాపరశురామ*సీతారామా॥౧౭॥
కం॥ భూషణహారకిరీటసు*పూషప్రభకుండలములు*భుజకీర్తులుసం
తోషముగార్పణసేతువి*శేషముగాపరశురామ॥సీతారామా॥౧౮॥
కం॥ అత్తరుపుపునుగుకుంకుమ * యుత్తమకర్పూరమగరు*యుత[ము]గంధం
బెత్తగనలదుదునిశ్చలచిత్తమునన్* పరశురామ*సీతారామా॥౧౯॥
కం॥ మల్లెలుమొల్లలుతులశీ*పున్నాంబుజపారిజాత *పుష్పంబులనే।
కొల్లగపూజింతునురం*జిల్లగవరపరశురామ*సీతారామా॥౨౦॥
కం॥ వరరత్నస్థాపితమగు*యరుణప్రభ ఛత్రచామరాం*దోళికముల్
నిరతంబర్పణశేతును*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా ॥౨౧॥
కం॥ పరిమళగంధవనస్పతి*వరరసములుగోఘృతంబు*వహ్నియుమీదం
బెరయించిధూపమిత్తును*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా ॥౨౨॥

క॥ తిమిరపులోకములందున*సమయముసాజ్యంత్రివర్తి*సంయుక్తముగా
అమితముగదీపమిత్తును*స్థిమితముగాపరశురామ*సీతారామా॥ ౭౩॥

క॥ చేకొనిషడ్రసభక్ష్యసు*శాకముఘృతసూపయుక్త*శాల్యోదనమున్
నీకునివేదనజేతును*శ్రీకరముగపరశురామ*సీతారామా॥ ౭౪॥

క॥ యాలకులునుకర్పూరము*చాలగవరజాజికాయ*జాపత్రులతాం
బూలంబిచ్చెదసద్గుణ*శీలముగాపరశురామ*సీతారామా॥ ౭౫॥

క॥ బంగారుపళ్ళెరంబున*రంగుగముత్యాలుగూర్చి*రాజితభక్తిన్
మంగళహారతులిత్తును*శృంగారుడపరశురామ*సీతారామా॥ ౭౬॥

క॥ అరవిందకుందచంపక*కరవీరకదంబజాతి*కల్హారములన్
శిరముననుంచుదునిరతము*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥ ౭౭॥

క॥ శరణాగతబిరుదాంకిత*పరతత్త్వవివేకనీకు*ప్రాదక్షిణముల్
త్వరగాశేతుననేకము*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥ ౭౮॥

క॥ కరములుపదములుభుజములు*హరుషంబుగయురముఫాల*మష్టాంగములున్
ధరమోపిమీకుమ్రొక్కితి*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥ ౭౯॥

క॥ మద్దెలతాళముమ్రోయగ*దిద్ధిమియనిభూమికదల*దివ్యముగామీ
వద్దనునాట్యముసేతును*సిద్ధంబుగపరశురామ*సీతారామా॥ ౮౦॥

క॥ ద్వాత్రింశతిరాగంబుల*గాత్రంబునవీణెమీటి*గానముసేతున్
శ్రోత్రములవినుమునిర్మల*క్షేత్రజ్ఞడపరశురామ*సీతారామా॥ ౮౧॥

క॥ అష్టాదశపౌరాణము*లిష్టముగాజదివియర్థ*మింపుగమీకున్
నిష్ఠతోజెప్పెదనుమెప్పుమశిష్టస్తుతపరశురామ*సీతారామా॥ ౮౨॥

క॥ సురచిరభక్తినిమానస*సరసిజమునషోడశోప*చారంబులుమీ
చరణములకునర్పించితి*స్థిరముగవరపశురామ*సీతారామా॥ ౮౩॥

క॥ వరశింశుమారమునశే*ఖరముగశ్రీహంసతూలికా*తల్పమునన్
యిరవుగపవళించుంటివి*స్థిరముగవరపరశురామ*సీతారామా॥ ౮౪॥

క॥ యిడపింగళలనురెంటిని*కుడియెడమలదిరుగకుండకొనరంధ్రములో
నడువగజేసినపురుషుడు*చెడిపోడును పరశురామ*సీతారామా॥ ౮౫॥

కం॥ యెక్కడజూచిన బ్రహ్మం*బొక్కడెయని యెరుకగల్గి యుక్తులచాతన్
పెక్కులమాయావిద్యకు*చిక్కవుగద పరశురామ*సీతారామా॥౯౬॥

కం॥ రోసితివి యిహసుఖంబుల*బాసితివి మలినవృత్తి*భవబంధములన్
కోసితివి సుజనసంగతి*జేసితివా పరశురామ*సీతారామా॥౯౭॥

కం॥ వ్రాసితివి రామనామము*చూసితివి బ్రహ్మపదము*చోద్యపుమాయన్
బాసితివి హరిభజనలు*చేసితివా పరశురామ*సీతారామా॥౯౮॥

కం॥ నీవు మహాత్ముడవనుచును*భావకులు జగంబులందు*బొగడుచు భక్తిన్
భావాతీతుడవని నిను*సేవింతురు పరశురామ*సీతారామా॥౯౯॥

కం॥ జీవుని యైక్యము చేసిన*దేవుడవై పరము జెంది*దివ్యమనంబై
కేవలయోగామృతరస*సేవితుడవు పరశురామ*సీతారామా॥౧౦౦॥

కం॥ యోగులకెల్లను యుత్తమ*యోగివి సంసారయోగ*యుతభవరోగ
త్యాగివి జన్మవిరాగివి*శ్రీగురువర పరశురామ*సీతారామా॥౧౦౧॥

కం॥ రాగద్వేషగుణంబుల*త్యాగముగా జేశి యోగ*ధారణమంత్ర
త్యాగము సాంగము పరచిన*శ్రీగురువర పరశురామ*సీతారామా॥౧౦౨॥

కం॥ చూచినవస్తువులన్నియు*నాశంబని యెంచివాటి*నమ్మకయాత్మన్
నాశము జెందని వస్తువు*జేశితివా పరశురామ*సీతారామా॥౧౦౩॥

కం॥ చల్లని గురుడవు దైవము*తల్లివితండ్రియును నీవె*దాతవు నీవే
వల్లములో నమ్మితివిల*శిల్లగ వర పరశురామ*సీతారామా॥౧౦౪॥

కం॥ చిల్లర దేవతలన్నియు*కల్లని నామదికి దెలశి*ఘనభక్తిని నే
నెల్లప్పుడు నమ్మితివిల*శిల్లగ వర పరశురామ*సీతారామా॥౧౦౫॥

కం॥ ఈశతకమెన్న రేనియు*వ్రాసిన చదివిన విన్న*వైకుంఠపురిన్
దాసిముద మొందుచుందురు*శ్రీశుభగుణ పరశురామ*సీతారామా॥౧౦౬॥

కం॥ భూసురక్షత్రియ వైశ్యులు*భాసురముగ శతకపద్య*పారాయణముల్
జేసిన మోక్షంబబ్బును*శ్రీశుభగుణ పరశురామ*సీతారామా॥౧౦౭॥

కం॥ శతకము నెవరు పఠించిన*సతిసుతులను [illegible]ంట*సంపదశుభముల్ ।
సతతము దయజేయుము*యాశ్రితవత్సల పరశురామ*సీతారామా॥౧౦౮॥

కం॥ శతకమును పూసలు జేసియు*పతకముపద్యార్థసూత్ర*భావమలరగన్
ధృతినీకిచ్చితిహారము*శృతిసన్నుతపరశురామ*సీతారామా॥౯౯॥

కం॥ ధరలోకోటేశ్వరునకు*సురచిరముగసుబ్బమాంబకును*సుతుడనునే
నరశింహుల్మడనగవెలశితి*స్థిరమానసపరశురామ*సీతారామా॥౧౦౦॥

ఇతి శ్రీమత్పరశురామ నరశింహ్మదాసకృత
పరశురామ సీతారామ శతకము సంపూర్ణము

* సానందోపాఖ్యానము *

ఉ॥ కోరకుతుచ్ఛభోగములు। క్రూరజనంబుల చెంతకేన్నడుం।
జేరకుతల్లిదండ్రులును। జెప్పినవాక్యమొకప్డునైనతా।
మీరకుదుర్మతస్తులెడ। మిక్కిలియక్కరగల్గియుండినన్।
జీరకునమ్మహామహుని। శిష్టగుణంబునుతింపశక్యమే॥

సీ॥ గురుడువేదముజెప్ప దొరకొనినొకసారి। వినగూడిపాఠంబు వేగజెప్పు।
షట్శాస్త్రములుజెప్ప సాగినపూర్వోత్తరస్థితులెరిగి సారంబుదెలుపు।
కావ్యలక్షణములొక్కట జెప్పబూనిన। కర్కశమతిప్రసంగంబుజేయు।
బహుపురాణంబులుపన్యాసగతిజెప్ప। నిఖిలార్థమరసి వర్ణింపుచుండు।
గీ॥ సకలవేదాంతవేదశాస్త్రంబులిట్టుల। నభ్యసించిప్రవీణుడైయుండులోన।
చిన్మయానందశివభక్తిసిద్ధమనుచు। శంభుసేవార్థసత్కారంభుడయ్యె॥

వ॥ శివరామదీక్షితులవారు పుండ్రేస్థలమునందు,

సీ॥ జనహీనవృద్ధకేసరికిమత్తేభంబు। తనకరంబిచ్చుకైదండగాగ।
పాముపిల్లలకొండపైసోకనివ్వక। నెమలిపింఛంబులనీడబట్టు।
సముదోగ్రశార్దూలశాబకంబులగూడి। హరిణజాలములాటలాడుచుండు।
అందందవృకసమూహంబులుగొర్రెలజేరి। యలరుపచ్చికమోసులందియిచ్చు।
గీ॥ సతతసానందకృతతపస్సత్యగరిమ। జాతివైరములేకల్లజంతుకోట్లు।
కదసివిహరింపనభిరామగతిజెలంగు। చుండునయ్యాశ్రమంబునన్నొక్కనాడు॥

* ప్రహ్లాదహిరణ్యకశ్యపసంవాదకందార్థదరువులు *

పి॥ శ్రీదనరవైత్యకులముల*మోదంబుననుద్భవించిమురవైరికథల్ *గాథలుగ జెప్పు చుండు వె*యీదనుజులకతడువైరి యిదితదగన్నా*మనమతమిది కాదుమాయన్నా ఆదవిసురలోకులఆధారమైమున * మీదానుకోపామా * పాదింపుచున్నాడు యిది తగదన్నా*మనమతమిది॥ కాదుమాయన్నా ॥౧॥

సు॥ అనవినిపుత్రుకుతండ్రికి *వినయంబుననిట్టులనియెవినుమాయయ్యా*ఘనువైకుంఠ రమాధిపు * మనమునసేమరువజాల మానీతశీలా * దిగ్విజయప్రధానావిశాలా* నానాసమతనిపదానూనసుఖరతి * లోనవిలీనామైధ్యానింపుచున్నాడి*మానీత శీలా*దిగ్విజయప్రా॥ధానావిశాలా ॥౨॥

పి॥ వినుసుతరాక్షసకులమున*కనుకూలుడుగాడుహరియనానిశమతని *కొనియాడి పాడినాసుడ*ప్రణుతించెదవేలచాల ప్రణుతవిశాలా*దానవబాలా*నను వినవేలా కనుకానినాడూనాఘనశక్తికినియోడి*మునుకొనిమున్నిటు* మునిగిరాకుంన్నాడు ప్రణుతవిశాలా*దానవబాలా॥నరువినవేలా ॥3॥

సు॥ జనకా శ్రీహరినిటునలె*ననదగునానకలలోకమాతనిలోనక్ *జననము వృద్ధియుల యమును* ననిశంబునుగాంచుచిత్ర*మనఘచరిత్రా*కశ్యపపుత్ర * కనకాక్షుభ్రా త్రా*మనుజాశనేశానా*తనువమానోద్ధనమూలు *పనిబూనినరహరిపనులాలోనం న్నాడి*ననఘచరిత్రా*కశ్యపపుత్రి॥కనకాక్షుభ్రాత్రా ॥౪॥

పి॥ సుతకప్రతిపీరుడవై * చిత్రంబుగసంఘటించు శ్రీహరివినుతుల్ *స్తోత్రము శేయు మానికి*పాత్రుడవై మొల్లగదగునాపాత్రామిదేనా*వైరివినుత * పాత్రామిదేనా* ...చరారినాపాత్రాముసకునీగి* గోత్రాముక్రిందాణుమాత్రామైయుంన్నాడు ...దేనా*వైరివినుత॥పాత్రామిదేనా ॥౫॥

సు॥ ...దానవకుల శేఖర*ప్రణుతింపగస్వాంతమందు*పరికింపుతగన్ మనసేవైరిజగం ...నుసుడిగినవైరిలేడు మానానిధానా*యోగతిసీలో ధ్యానింపుజాణా*మా ...ప్రధానత్వమునచక్రి * ధ్యానావిరక్తుల బూనియుండుటమేలు*మానాని ...యోగతిసీలో*ధ్యానింపుజాణా ॥౬॥

ప॥ లీలన్ మద్బాహుబల*జాలంబున దిశలు గెల్చి* జయశీలుడనై* యేలుచునుండగ నీవన
మాలియు నా యెదుట రాడు* బాలా కావినరా * నాతో వాదు చాలించి మనరా* పో
లించి నాభుజస్ఫాలా నామునకోర్వ*జాలా కావెరచి పాతాళామందున్నాడు * బాలా
కావినరా* నాతో వాదు॥చాలించిమనరా ॥౭॥

సు॥ ఏలా రాజీవాక్షుని*యీలాగున బలుకజనక * యిలగగనదిశల్ * వాలాయము గాలి
చితినట జాలింబడి మనసు గల్వ జాలావదేలా * తాలిమి నీలో గీలింపు చాలా* గేలించే
చిత్తుకరాళించి నినుబట్టి*జాలిబొందింపగ మేలు దాని గల్వ *జాలావదేలా * తాలిమి
నీలో॥గీలింపు చాలా ॥౮॥

ప॥ సురరాజవైరినందన*పరిపరివిధనుతుల చేత పద్మాక్షుహరిన్ *స్మరియింపుచు నా స
న్నిధి* వెరపెరుగక నిలువనీకు*వీరా సామటరా * నాతో ప్రతిశూరత్వమిడరా*పురు
శక్తి నాతో సంగరమందు నిలువాక *నరహరిరూపము ధరియింపుచున్నాడు॥వీరా
సామటరా*నాతో ప్రతి॥శూరత్వమిడరా ॥౯॥

సు॥ వరదానవవంశాగ్రణి * పరికింపుము నాదు పలుకు * భావములోనన్ *పరమాత్మ
భక్తసులభుని*స్థిరముగ ధ్యానించి మోక్షసిరిగను మేధా * శ్రీహరినుతి గరిగొనరా
దా* అరలేని భక్తి సుస్థిరలీల గీలించి*కరివరదుని సత్య నిరతుని ధ్యానించి*శిరిగను మే
ధా*శ్రీహరినుతి॥గరిగొనరాదా ॥౧౦॥

ప॥ వినరా పుణ్యజనాధమ *మనసున భయమింత లేక*మూఢప్రకథలన్ *వినుతులు చేశెదు
నిన్నును*ఘనముగ దండింపదిక్కు*ఘను డెవ్వరన్నా*నాతో వైరమను పొగాదన్నా*
ననరంగ నాతోడ రణరంగమున కోడి *పని బాడి భిక్షూడై*జనియించగల వా[illegible]ఘను
డెవ్వరన్నా*నాతో వైర॥మను పొగాదన్నా ॥౧౧॥

సు॥ యిదిగను మాదితినందన * అదనుగ జగములకు నీకు*నిఖిలాత్ములకున్ *[illegible]ముగ
దిక్కెయ్యది * పదపడి నాకదియెదిక్కు * పదమూగుజనకా*యీగతి [illegible]దు
కినుకా*కదలాని భక్తి సంపద బొంది శ్రీహరి* పదములు ధ్యానించి*ము[illegible]ను
నిత్య*పదమూగుజనకా*యీగతి లేకా॥వదలాదుకినుకా ॥౧౨॥

ప॥ తనయా వినుజడతన్ *ప్రత్యనుకూలము లైన మాటలాడిననింకిన్ *దనుజ[illegible]ంచె
ద*మునమున భయమంది పలుకమానామహరినీ*నాతోపగ బూనాకిత్తరినీ*మును

కొనినను యుద్ధమున డాయశంకించి *మునిముఖ్యునింటతా జనియించగలవాడు*మా
మామహరిని*నాతో పగ॥బూనకిత్తరిని॥౧౩॥

సు॥ దనుజాధీశ్వరఘనమా*వనజోదరుపాదభక్తి*వదలకనాలో *తనుదానెతగిలియున్న
ది*దనుజులభయమిందునాకు * దనరదుతండ్రీ*శ్రీపతిభక్తిమానాదువిండ్రీ* ధ్యా
నాము నారాయణానామానపదరతి * బూనిసుఖింపుచుతా నేమిప్రతిచింత * దనరదు
తండ్రీ*శ్రీపతిభక్తి॥మానాదువిండ్రీ ॥౧౪॥

పి॥ నందనయిందరువినగా*మందమతింజెందికాని*మాటలచేనా*డెందంబునునొప్పించె
దు*పందాహరిమనకువైరినందానమిడరా * నిన్నుబట్టి బాధింతునటరా*యిందిర
పతిసమరమందునాతో బోర*సందేహపడిమనుజ *నందానుడగువాడు*నందనమిడ
రా*నిన్నుబట్టి॥ బాధింతునటరా॥౧౫॥

సు॥ రాత్రిచరోత్తమువినుమా*పాత్రంబనివిష్ణుభక్తి*భావములోనన్ * సూత్రంబుగగీ
లింపుము*రాత్రించరభావముడిగి రాత్రివిహారి*కోపదృష్టిమాత్రామువిడరీ*గాత్రా
ములక్ష్మీకళత్రునినేవాలో*స్తోత్రామగానిల్పి*పాత్రుడై తెమేలు*రాత్రివిహారి
కోపదృష్టి॥మాత్రాముదీరి॥౧౬॥

* ప్రహ్లాదలీలావతి సంవాదము. *

మా॥ శ్రీకర దానవవంశవ*శీకరమైయుద్భవించి*చిత్తములోనన్ * లోకేశుడుహరియ
నుచును*ప్రాకటముగనీవుదలపరాకుమారా*నామాటవినరాసుకుమారా*
నాకూనవినుశ్రీమన్నారాయణుడుమన*కేకాలమునువైరినీ కేలతలపోయ*రాకు
కుమారా॥నామాటవినరాసుకుమారా॥౧॥

సు॥ ఓయమ్మనీవుబలికిన * మాయామయమైనప్రకృతి*మాటలువిని నే* కాయమునన్య
ర్థము చేసుక* మాయవికారమున లోకమాయాకుబోనే*శ్రీహరి నేడాబాయా
గలేనే * నాయందుమహరివిష్ణుడాయుతసత్కృప * శ్రేయముగానిల్పిడాయాగై
కొన్నాడు*మాయాకుబోనే॥శ్రీహరి నెడాబాయాగాలేనే॥౨॥

మా॥ అన్నాదనుజకులాంబుధి * కెన్నసుధాకరునిభంగి*నెసగుమదుక్తుల్ * చెన్నుగ
నిచిత్తంబున * మన్నించియుచెకిమీాది మన్నానవినుపా*నాదుపల్కు పన్నా

గానుడువు * చిన్నికుమారాకా వెన్నాడుమన వైరి * యెన్ని జెప్పుదునన్ను గన్న
య్యహరియిూదిమన్నానవిడువు॥ నాదుపలుకు—పన్నాగానుడువు॥ 3॥

సు॥ యన్నగభాగవతార్థము*పన్నుగ వినకిట్లుబలుక పాటియెతల్లి * యెన్నెన్ని జెప్పనే
టికి*కన్నారగమన్నరీతి కన్నానేహరినీ *పామరమిూడీయున్నానేతరుణీ*ఉన్నాత
భక్తిరసోన్నాతభావాసు*భోన్నాతి నన్నుచేకొన్నట్టి హరికృప*కన్నానేహరి
నీ॥ పామరమిూడీయున్నానేతరుణీ॥ ౪॥

మా॥ వినుప్రహ్లాదకుమారక *ఘనబలశౌర్యములయందు * గనుమిూపినతం* డ్రినవధి
యించినపగతుని*దనుజాంతకుదలుపవలదు*దనుజకొమారా *నేజేసేటి మనవి
చేకోరా*వినుమానినేనెంత వినయామున్ జెప్ప * మనసూనహరిభక్తిమానావ
దెందూకు*దనుజకుమారా॥ నేజేశేటి మనవిచేకోరా॥ ౫॥

సు॥ చెల్లునెయిటువలెబలుకుట*తల్లీ హరిదాసదాస*దాసుడనగునా * కెల్లప్పుడుహరి
పైమది*మల్లడిగొనిపొల్లుబోదు*పల్లవాపాణీ*దానవకుల బల్లీదురాణీ*కొల్లాగ
భక్తిరసోల్లాసమునుబొంది *వుల్లామచ్యుతుజేరి మల్లీ తిరుగబోదు* పల్లావాపాణీ॥
దానవకుల బల్లీదురాణీ॥ ౬॥

మా॥ అనుజునిజంపినపగకై *మునుకొనిమిూతండ్రిరోష *మున శ్రీహరిపై * గనలుచు
నుండగనీవిటు*సనకాదిమునీశుదలపజనదూరపుత్రా *పావనగాత్రా ప్రణుతాచ
రిత్రా*వినవన్నమనవంశమునకు శ్రీహరిశత్రు * వనకనునీవిటు లనిశాముదినుతింప
జనదూరపుత్రా॥ పావనగాత్రి ప్రణుతచరిత్రా॥ ౭॥

సు॥ జననీయిట్లు వచింపను * జనునేహరివిశ్వమయుడు సర్వాత్మకుడై * సనుభోటి
న జనముల*ప్రణుతింపగరక్ష సేయువనరూహనేత్రీ*మజ్జనయిత్రిజననుతగాత్రీ ఘ
నులారక్షింప దుర్జనులాసిక్షింపచే *తనుడైనహరిశత్రు వనిపల్కదగునేనోవ
నరూహనేత్రీ॥ మజ్జనయిత్రిజననూతాగాత్రీ॥ ౮॥

మా॥ మిూతండ్రిశౌర్యభుజబల* ఖ్యాతికిభయమింతలేక ఘనముగహరివిఖ్యాతిని *ప్రస్తు
తిజేశెదు*నీతిగనామాటవినకనీతీయెతలపా*హరియందునీ కీతీరువలపా*రీతిగనేనె
న్ని రీతుల జెప్పిన*మాతావాక్యమువినక*మాధావునీతీరునీతీయెతలపా॥ హరియం
దునీకీతీరువలపా॥ ౯॥

సు॥ మాతా యేమని చెప్పెదు*భూతేశుడు సర్వభూత చేతనుడై వి*ఖ్యాతిగ నేలుచునుం
డగ*నీతీరున భయము లేశమిత్తారిగలదే*హరికరుణ నిర్భీతియె కాదే * ఖ్యాతిగ నా
పాలిదాతానుగూడిసం * ప్రీతితో నుండాగ నేతీరు భీతి నాకిత్తారిగలదే॥హరికరుణని
ర్భీతియెకాదే॥౧౦॥

మా॥ రాజై యీభువిలోపల రాజులతా చరలుబట్టి రాజ్యవిభూతిన్ *మీ జనకుడుంటదె
లశియు*రాజని హరిదలపదగునె *రాజాకుమారా సద్గుణకల్ప భూజామయేరా
యీజగతికి నెల్ల పూజితముగ హరి*రాజానిపల్కుట రాజీయెనీకీది రాజాకుమారా
సద్గుణకల్పభూజామయేరా॥౧౧॥

సు॥ వోజననీయీరీతిగ*రాజసమున మాటలాడ రాజితమగునే*పూజితముగ హరిజగతికి
రాజగుప్రతిరాజుగలడే రాజాలలామా*శ్రీహరికన్న రాజేడి చెప్పుమా*రాజీవా
నయనానా పూజాఫలంబున * రాజీగాముల్లోక రాజూను జేరితి రాజాలలామా
శ్రీహరికన్న రాజేడి చెప్పుమా ॥౧౨॥

మా॥ హరిహరియనుచును నిరతము*పరిపరివిధములను నీవు బలికెదవన్నా*పరువడిమన
మతమునకును*హరిదూరుడుగానదలప నహాన మెప్పుత్రా*పావనగాత్రా ప్రణుత
చరిత్రా*హరికి దానవులాకుదరలేని పోరు నిర్భరముగనుండ శ్రీహరియానిదలపానీ
కహాన మెప్పుత్రా॥పావనగాత్రా ప్రణుతాచారిత్రా॥౧3॥

సు॥ తరుణీ శ్రీహరిపదములు*స్థిరముగ ధ్యానింపము క్తిసిద్ధివహించున్ *కరమర్థిననుచు
గురువులు*యిరువుగ బోధించినారు యెరిగితినమ్మా*కేశవునందుమరిగితికొమ్మా
పరికింపమతము సమ్మతమా యీహరికృప * పరగని రైవ్వరా నిభానవామైయుం
న్నాది*యెరిగితినమ్మా॥ కేశవునందుమరగితికొమ్మా॥౧౪॥

మా॥ అన్నా గురువులు జెప్పిన*సన్నుత శాస్త్రంబులన్ని చదువక చక్రిన్ *యెన్నెదవునీ
వునిత్యము *చెన్నగయిదిదగునే నీకు చిన్నకొమారా*శాస్త్రార్థము లెంన్నావదే
రా*నినాన్న నెడువిను నీతోటిబాలురాలు * అన్ని శాస్త్రార్థాను లెన్నగ సేచిర్రి
చిన్నికొమారా॥ శాస్త్రార్థము లెన్నావాదేరా॥౧౫॥

సు॥ అమ్మా చదివించిరినను*యిమ్ముగ నే చదువుశాస్త్ర మేర్పడవినుమీ*నెమ్మది శ్రీ
హరిపదజలజన్ములు మదినమ్మినానే సంతోషముతో నె*శ్రీహరిని నే నమ్మకుం

నన్నా నే*కొమ్మామహారికన్నా దైవమ్మో లేకదాని * నెమ్మాదిభక్తిరసమ్ముప్పతిల్లగ
సమ్మానితిత్రో నే॥ శ్రీహరిని నేనమ్ముకున్నా నే ॥౧౬॥

మా॥ మందత్వంబునపుత్రము*కుందుభజించెదవు దనుజకుంజరుప్రోలన్ *సందేహమే
మిలేక సనందనవందితునిదలప నందానాతగునా*దానవరాజానందితమగునా*అం
దారువిన తండ్రిముందారాపగతు*పురందారాధీశుగోవిందునినుతి శాయూ*నంద
నాతగునా॥దానవరాజానందితమగునా॥౧౭॥

సు॥ తల్లీయిూతీగుననన*జెల్లు నెసందేహమేల చిత్తములోనన్ *యల్ల జగత్తులకునుహరి
వల్లభుడనియున్నవాడా పల్లావాపాణీ*దానవకుల వల్లభురాణీ * చల్లాగనేనుని
శ్రోవల్లాసామున చెక్రి*నుల్లాములోగలశి యున్నానే సతతాము*పల్లావాపాణీ॥దా
నవకులవల్లభురాణీ॥౧౮॥

మా॥ అనఘాశుక్రాచార్యులు*పనుపడబోధింపడిట్టి భాగవతార్థం * మునుకొనియేపు
రుషునిచే వినగలిగెనో తెలుపుపుత్ర*వినయామృతోడా * సంశయమూడా వనజా
క్షుగూడా*అనినప్రహ్లాదుడిట్లనువినుమోతల్లి *మునునారదుడు దెల్పెనరనీభావా
ము*ఘనమతిత్రోడా॥సంశయమూడావనజాక్షూగూడా॥౧౯॥

సు॥ అనిప్రహ్లాదుడుతల్లికి.* తనమార్గము తేటపరచి తన్మయవశుడై * ఘననారాయణు
రూపము*ననయముతానయ్యెనిత్యమానందామూనా*నారదసన్మునికృపావలనా
లేసివిశ్వభ్రాంతి లేనివాడైనిల్చి*తానుతానై సంత తానందమునగలిశి*స్వానుభా
వమునా॥యేమియు లేనిజ్ఞానాశూన్యమునా॥౨౦॥

సు॥ ఘనుడగుప్రహ్లాదుసుతా * ననఘమతికి తల్లితోడ నాడినమాటల్ *వినిచదువవ్రా
యనేర్చిన*జనులకుమోక్షంబు జెందు జనలోకమునను * మద్గురులింగ మనువా
క్యామునను * వనరపాటైయలింగ మనుపేరరచియించె * మునుకొనియూకృతి
మోక్షాహితార్థాము*ప్రణుతి శాయగనూ॥ భావజ్ఞాలువినిసంతోశిలనూ॥౨౧॥

* షణ్ముఖ కవికృత గురుశిష్య సంవాద కందార్థదరువులు *

శ్రీవీరదేశికేంద్రుని* భావంబునదలచియతనిపదపంకజముల్ *సేవించిగురుని కరుణను*వావిరికందార్థములు తత్త్వవరులుమెచ్చగనూ * వచింతుసత్కృపులుల్ల శిలనూ*భావామలరశివ జీవైక్యామర్మము * భావజ్ఞులుతమభావానచేతత్త్వవరులుమెచ్చగనూ॥వచింతుసత్కృపులుల్లశిలనూ॥౧॥

క్షితిలోకహితమతిశిష్యుడు*అతులితవైరాగ్యగరిమ*నరయుచుగురునిన్ *కృత పుణ్యవశతగనియెను*చతురకళాభిజ్ఞమూర్తి శరణావత్సలునీ*మలత్రయజితసత్య వ్రతుని*సతతాష్టావిధయోగ సారావిచక్షణు*పతితాపావనశీల పరమస్వతంత్రుని*శరణావత్సలునీ॥మలత్రయజితసత్యవ్రతునీ॥౨॥

కనిసాష్టాంగమొనర్చియు*వినుతింపుచుదేవనాదువిన్నపమిదెగై *కొనుజనన మరణబాధల*పనుపడిభయమందినాడా పాలింపవయ్యా * భక్తలోక పాలానాథుర్యా అనుపమజ్యోతిర్మ యాకారశివతత్త్వ*మనుపుజూపిస్వానుభవమందజేయుచు*పాలింపవయ్యా॥భక్తలోక పాలానాథుర్యా ॥౩॥

కరుణించెదవినుపుత్రిక*యురుతరమగురాజయోగ మున్నతమహిమం*బరుదనిశివయోగీంద్రులు*బనుపడిశివతత్త్వమనుచు భావింపగానూ*జీవన్ముక్తి స్ఫురణాదెల్పెదనూ*పరమాశాంభవిముద్రిపటిమెగూర్పగనిత్య*నిరుపమగురుబోధ మిదమిద్ధమనిపల్కి*భావింపగానూ॥జీవన్ముక్తి స్ఫురణాదెల్పెదనూ ॥౪॥

తిలలందుతైలభావన*సలలితకాష్ఠములయగ్ని చందంబునతా*నిలభూతకోట్ల నూధ్విగ్స్థలనులచిత్కళలతోడా తగవెలుంగుచునూ*పరశివుడుండు చెలగిసాక్షిగనూ యలమీసిలతోయద మధ్యగనబడు*లలితవిద్యుల్లేఖ లతభాతినౌరయుచు॥తగవెలుంగుచునూ॥పరశివుడుండు చెలగిసాక్షిగనూ॥౫॥

చటులస్ఫటికఘటాంతర*పటుదీపముభంగిచాల బాహ్యాంతరసం*ఘటితంబై వటబీజో*త్కటవటతరుభంగిసర్వ ఘటచేతనూడై *నిటలాక్షుడుతానటనతత్పరుడైయిటుజీవకోటి నటుజొచ్చిచాలాది క్తటులందునిండి విస్ఫుటసుప్రకాశత ఘటచేతనూడై॥నిటలాక్షుడుతానటనాతత్పరుడై ॥౬॥

తారక యోగంబనునది*ధారుణి నేత్రాంతరాళతన్మధ్యమునన్ *చేరక ళాభావం బున*భూరిజగత్ప్రభూపమనుచు పొందిక గనుచు *స్ఫురత్తారాకాకారమగుచు *చేరి దహారమున చెలగిచిన్మయతనం *సారామహద్భూతిస్ఫురణకారణముగ*పొందికాగ నుచు॥స్ఫురత్తారాకాకారమగుచు॥౭॥

సర్వంమనసునగనుచును * సర్వంశివుడనుచుదెలిసి సహజావస్థల్ *బరగినసంకల్పంబును*నిర్విషయతశివ నిగూఢ నిర్లేపుడావై* హరుని జెందునిర్వికారుడవై *పృథ్వియందగ్నికరూపముభాతిని*నిర్వాణాపదమంద నిలచి* సర్వముమరచి నిర్లేపుడావై॥హరుని జెందునిర్వికారుడవై॥౮॥

యిదిశివజీవైక్యస్థితియిదిపరతత్వార్థబోధ*యిదిమోక్షపదం*బిదియని తెలిపిన శిష్యుడు*మదినుద మొదవంగవినుచు మధురావాక్తతిని*సన్నుతిజేశే ప్రథితాసద్గురుని*చిదచిద్వివేకాయ శిష్టాతత్వామృత*మదిగ్రోలయానంద మగ్నభావమున మధురావాక్తతిని॥సన్నుతిజేశే ప్రథితాసద్గురుని॥౯॥

సుకవిజయానందంబుగ* నికరంబగుతత్వబోధ నిర్ణయమ్ములుగా * మకరధ్వజారికృపచే*ప్రకటితముగ బలుకబడియె భాసురముగనూ*పల్కులుబుధ తోషాణాముగనూ*వీకషణ్ముఖకవి విమలావాక్యములు*చేకొనబోధిని శ్రీవీరగురువర్య*భాసురముగను॥పల్కులుబుధ తోషాణాముగనూ॥౧౦॥

౯* మనుసిచ్చివినుడియికనొక*మనవిదినాపాలిగురునిమదిలో పలనే*నునుచుకొని పెద్దలాజ్ఞను*పనిబూనుక చేస్తినిట్టి*పద్యాములిన్ని *తప్పొప్పులేర్పడదిద్దుండన్న*సునమతిమంతులగనుకా ప్రార్థిస్తి *నను మీకటాక్షేక్షణముల పీక్షింపూచు * పద్యాములిన్ని తప్పొప్పులేర్పడదిద్దుండన్న॥

కం॥ కథగాదుజననమరణ*వ్యథమానుటకై రచిస్తి*వరకవులారా
మథియించిచూచిదిద్దుడి*పథమేమాత్రంబుదప్పి*పారకయుండన్ ॥౨॥

కం॥ మెప్పైనబోధగలమా*యప్పలుతప్పుంచుదిద్దు*డదినాకిష్టం
బిప్పగిదికందములనే*జెప్పితియీకవితజూచి*శిడినుడిపడకన్ ॥౩॥

౧౦* వినిమీరువిధిస్థుండని*పనిబడిప్రార్థించ నేల*పరుసమునినుమి*ట్లను నెస్వర్ణము జైమని*తనకైతానేనుసన్నిధానామందుంటే* తెల్పుడియేను* మానామిందుంటే * మనవి జేసు నెపాలిమ్మని లేగతల్లీకి*తనకై తానిచ్చునుదయ జేసితా*సన్నిధానామందుంటే తెల్పుడియేనుమానామిందుంటే॥

* రాజనీతిరత్నాకరము *

కం॥ కులహీనులైనవిద్యా*బలవిరహితులైనసరస*బాంధవులైనారాజులుమన్నింతురుకృపచే*చెలువలులత లెనయుపట్టు*చేకొనుటరుదే॥

కం॥ కొననుండి చెరుకుదినరుచి*ఘనమగుగతిసుజనుమైత్రి*కడు హెచ్చుభువిన్ మును చెరుకు మొదలనుండియు*దినునటువలెఖలుని మైత్రి*దిగునానాటన్॥

౧౧* అప్పకవీయ్యాద్యాంధ్రము*లొప్పగుమాఘాదికావ్య * మొగిజదివికృతిన్ * తప్పనికవులకుసమముగ*తప్పులు లేకుండ జెప్ప*తరమానాకృతినీ* ఊహాను జేస్తిమరి నే నీకృతినీ*గొప్పపక్షులతో టికొదునాపక్షులుసాటి*కుప్పారవీధిని కూడ్యాడేటందూకు తరమానాకృతినీ*ఊహాను జేస్తిమరి నేనీకృతినీ॥

* భద్రాద్రిరామశతకము *

సీ॥ వేదముల్ వివరించివిననేర్చుకోలేదు। శాస్త్రపురాణముల్ చదువలేదు।
యాంధ్రగీర్వాణంబులభ్యసింపగలేదు। వేదాంతమార్గముల్ వెదుకలేదు।
చూచిఛందంబులుశోధించగాలేదు। సాధుజనులపొందుసలుపలేదు।
విలసత్తలంకారవిధముచూడగలేదు। కావ్యనాటకములుగానలేదు।
గీ॥ నీకటాక్షంబునామీదమిగులగలుగ। జేయబూనితినీమీదనీసశతము।
తప్పులేకుండదయచేసిధరణియందు। కవిజనంబులుమెచ్చువిఖ్యాతి జేయు।
రమ్యగుణధామభద్రాద్రిరామపరశు। రామనరసింహ్వదాస సంరక్షితాంహ్వా॥3॥

* భావార్థము *

వేదములను విచారించి శ్రవణముజేయ నభ్యసించలేదు, శాస్త్రములను పురాణ

ములను చదువుకోలేదు తెనుగును సంస్కృతమును నేర్చుకోలేదు, ఉపనిషత్తుల ధర్మములను విచారించలేదు, లక్షణగ్రంధములను చూడలేదు, పెద్దలసాంగత్యమును జేయలేదు, అలంకారగ్రంధములను కావ్యములను నాటకములను, జూడలేదు, మీయొక్క అనుగ్రహము నాయందు విశేషముగా నుండుటచే మీపేరట సీసశతకమును కృతిచేయ ప్రారంభించితిని, గనుక తప్పులేకుండ అనుగ్రహించి యీభూమియందు కవీశ్వరులుమెచ్చునట్లు చేయుము మనోహరమైన గుణములతో ప్రకాశించుచు భద్రాచలమునందుండెడి శ్రీ రామా పరసురామ నరసింహదాసుని రక్షించునామముగలవాడా?

* నామరహితాచల పరిపూర్ణ సుధాకరము. *

సీసార్థము,

సూత్రభాష్యాదుల జూచియుండగలేను। ఛందస్సులేమియు జదువలేదు। కావ్యంబులైతె నిక్కముగనభ్యాసంబు। సల్పంగలేమనిస్సందియముగ। నెమ్మదిలోగురునమ్మి బార్థనజేసి। నిజమైనవార్తనీనిలజనములు। బొందియుకడ తేరబూర్ణభావంబంత। తెలియబల్కెదవినుడీ। యీగ్రంధమును। కలయనితలచిచదువుడీ। తలపగనందుమీదదప్పులేమైనగలిన। సులలితముగ నేనుసరిపడదిద్దవచ్చు॥

(౧౨) ఛెందంబెరుగకపద్యము* లెందుకు జెశదవటంచుయెందరనిననే* సందేహింపక చేసితి* నిందులతప్పుంటెమీర* లివిదిద్దేరనుచూ* నేజదివితెచెవియొగ్గివినుచూ* అందాముగాచి త్తమందిట్లుతలపోశి* కందార్థములనుమీ* ముందారాబెట్టితి యివిదిద్దేరనుచూ నేజదివితే చెవియొగ్గివినుచూ॥

కం॥ యేకందము కాకందమె* మాకందఫలరసరుచిని* మరిపించుగుచిన్ మీకందములైననువిను* డీకందములన్ని స* త్కవీంద్రుల్లారా॥ 3॥

కం॥ నేఛందముజదివెరుగను* నాచందంబిదియుగురుని* నమ్మిరచిస్తిన్ యీచందపుపద్యములను* చూచందరునగక* దిద్దజూడుడిసుకవుల్॥ ౪॥

* జ్ఞానాంజనేయము *

కం॥ యతిగణప్రాసంబులు నే* మతి నెరుగనుసుజనులార* మరిసద్గురునిన్ గతియనినమ్మినవారికి* యతిగణప్రాసంబులెల్ల* యెందుకు తెలియన్॥

గీ॥ లక్షణంబుజూడరమ్యమనిపించును। దీక్ష జేసిదాన్ని తెలియలేదు।
లక్ష్యశుద్ధిభావ్యులగుచుండువారికి। లక్షణంబుజూడదక్షులయాలా॥

వ॥ అదియెట్లంటేని,

గీ॥ రాత్రియందుదివ్వెరంజిల్లుచుండును। తనదుకాంతిచాతధరనుమిగుల।
భానుడుదయమైన ప్రబలునాదీపంబు। యిట్లుభావమందు నెరుగవలయు॥

కం॥ తప్పులుగలిగనయీకృతి*యొప్పుసుసద్గురుసుమదిని*యొప్పినయవలన్
తప్పనియెన్నవలువను*వొప్పుగకృతిజూచికరుణ*నుంచగవలయున్॥

* ఛందస్సు *

సీ॥ శ్రీకరలక్ష్మీనృసింహశ్రీశంకరవంద్య। ధారుణీధరరూపమేరుధీర।
యనుచువర్ణించియు యతులక్రమంబెల్ల। వినబల్కెదనుమోదమునునుపను।
స్వరమెద్దిగల్గునచ్చట తదాకారంబు। నిలిపినస్వరమైత్రి జెలువుదనరు।
అరవిందనిభలోచ నార్తావనచరిత్ర। యనిపల్కగయకార యతిదనర్చు।
హరినీపతనకింక రోహంబులుత్త। విసర్గకస్వరవళిసాజ్ఞదనరు।
ఋభురిపుద్వేషధరిత్రీవినుతరమా। ధవయనంగను విఋవళిబరగు।
ఇనకోటిసంకాశ వృషభవాహనహిత। ఋత్విజస్తుతఈశ కృష్ణయనుచు।
బలికినఋత్వసంబంధవళియనగు। పృథ్వీశగోవింద కృతివినోద।
యనగనుఋత్వ సాంమ్యవళిబరంగును। ఇభవంద్యసర్వలోకైకవీర।
యశవృద్ధివళిమోద మమరుచుండును వేడ్క। కంధరనిభ దేహగరుడవాహ।
యనిచతురాంఘ్రుల నలరినయాదివర్గ। యతియనదళుకొత్తునందముగను।
జ్ఞానవేద్యాయ కాంచనవినిర్మితభూష। ణాయనీలనిభకంఠప్రియాయ।
యనబిందుయతిక్షి దనరునుసుగుణసం। పూర్ణ వందితసురముఖ్యయనగ।
నుముకారయతియగు క్రమమునదైత్య। విమర్దనలోకసంరక్షయనగ।
వలనొప్పగానుమవర్ణవిరామంబు। నగుకృష్ణపాదతోయరుహయనగ।
ఋఋయతివాటిల్లు నెలమినిగ్గులుదేలు। నరిరమాధవుచేతి యదియనంగ।

దివ్యారిశౌరిచేతిదియనిపల్క । ప్రత్యేకయతియునగుప్రాకటముగ ।
రిపులనుశౌరిహరించెననగలచ్చి । నేదశౌరితగధరియించెననగ।
భిన్నయతియుజనుప్రియుముత్తుడుత । కృష్ణరారనర్ వరారవ్వలేల ।
యనసేకతరయతిదనరుదేవాధిప । వరదసంతతభవభయవిదూర ।
లాలితపదనఖదంభగోపార్భక । యనిపల్కగనభేద యతిదనర్చు ।
ఘృష్మధరశిరశృంగారగాత్రయనంగ । సంయుక్తవిశ్రామసాజ్ఞదనరు ।
అదరించకురముద్దరాలనుసీకునే । కాంతమేలర జవరాండ్రతోటి ।
యనగనాగమసంధి యతియగుచెలులకు । కృష్ణుడిచ్చును నాలుగేశిమణులు ।
నాగవిభాగవిశ్రామంబువాటిల్లు। హరిమున్నుబ్రోవంగదయ్యవెంక ।
టప్పరాచలమేలయనగనామాఖండ । వళిమోదమమరునుసలలితముగ ।
గణుతింపరఘురాముకంటెదైవంబులే । డనషంచమివిభక్తియతిదనర్చు।
షష్ఠణాజితసుప్రసంగయనగనూష్మ । విశ్రాంతిదనరుప్రావిణ్యమొప్ప ।
అజనుతకమలాక్షయఘబృందమదశిక్ష । యనిపల్కగసరసయతిదనర్చు ।
ఇమ్ములనున్నవాడేహరియనిపల్క । కాకుస్వరవళిప్రకాశమలరు।
హేరామనన్నుబ్రోవవేదీనజనుడజుం । డోనన్నుబ్రోపరారోమహాత్మ్య।
లారనకాకుస్వరప్లుతవళియగు । ఇనతేజననుగావవేయటన్న ।
శోకప్లుతంబగుప్రాకటంబలరగ । నచ్చుతననుగావవాయటన్న ।
సంశయప్లుతమునిశ్చలతదనర్చు । నీవేగతిలక్ష్మిపతీయటన్న।
ప్లుతయుగవిశ్రామముప్పతిల్లునువేట్క । నలినాక్షసుగుణావతంసయనగ ।
నగ్రాహ్యవిశ్రామమమరునగ్రాహ్యసం । బంధవళులునాదిబరిధవిల్లు ।
గీ॥ నిక్కమలరగనలుబదియొక్కయతులు । దెలిపితినిసంపదలొసంగిమెలమిబ్రియము
గలిగిచిరుమగ్రినరసింహ్వాకవినిబ్రోవ । నగునుజలదుగ్ధపురిరంగఖగతురంగా॥
సీ॥ ఊకునుకఖగఘల్ చఛజఝల్ శషసలు। అయహలకెల్లకియ్యలుఘటించు।
పోలింపపుపుబుభుల్ మాలకుజెల్లును । నామిడిజెల్లునునణలకెల్ల ।
మామిడిజెల్లునుమాకునుంబాలకు । తామిడిజెల్లునుతథదధలకు ।
కీర్తింపకారిరకుగిల్కయురేభయు । లామిడిజెల్లునులళలకెల్ల ।

గీ॥ తలపతలకట్లకైత్వమాత్వంబు జెల్లు । కొమ్ములకునోత్వమును జెల్లుక్రిమ్ముకొనగ ।
ఇత్వమేత్వంబుఋత్వంబు నేకసరణి । యతులకివిలక్షణాలుపద్మాయతాక్షా॥

* శార్దూలలక్షణము. *

సారాచారవిశారదా॥నయతిం శార్దూలవిక్రీడితా ।
కారంబై మసజంబులిమ్ములగసతా గప్రాప్తితో జెప్పినన్॥

* చంపకమాలలక్షణం *

నజభజజల్ జరేఫల బెనంగిద శాయతితోడ జెప్పినన్ ।
త్రిజగదభీష్టదాభువి పతీదగ చంపకమాలయైచనున్॥

* ఉత్పలమాలలక్షణం *

భానుసహస్రవిన్ భరన భారలగంబులతోటి జెప్పినన్ ।
పూనికచేసను స్తుజన పూజ్యమునుత్పలమాలయైచనున్॥

* మత్తేభలక్షణము *

స్మయదూరావిలసత్రయోదశయతి న్మత్తేభవిక్రీడితా।హ్వాయమైయొప్పుచునుండు॥

* సీసపద్యలక్షణము. *

కరమొప్పదేవేంద్రగణములారిటిమీద । భానుద్వయమునిల్పపాదమయ్యె।

* గీతలక్షణము. *

ఇనగణత్రయంబు నింద్రద్వయంబును । హంసపంచకంబు నాటవెలది।
సూర్యుడొక్కరుండు సురరాజులిద్దరు । దినకరత్రయంబు తేటగీతి॥

* కందలక్షణము. *

కందము త్రిశరగణంబుల*నందముగా భజసనలము*లైదేగణముల్ ।
జాన్ నారిటనలజము*లొందుందుదిగురుప్రజగణ*ముండదు బేశిన్॥
ద్వాదశమాత్రలు తొలుతటి*పాదంబునకును ద్వితీయ*పాదంబునకున్ ।
మోదంబుతో షనిరుబది*స్వాదుగజెప్పంగవలయు*బహుపదిలముగన్॥
కూడా-ఱర-లఘునక్షరములు.

* గణలక్షణము *

చంద్రసూర్యవంహ్ని చక్షుషౌరుద్రుని । మూడుకన్నులందుమూడుగురువు।

లుదయమయ్యెదానన్నోప్పరెమగణంబు। అందునప్తగణములమరబుట్టె।
గురువులునిడుదలుజడ్డ। కౄరములుబొట్లులుపిరుందకడనూదినయు।
కౄరములు పెరయువిలఘువులు గురులఘువులు వరసగూడుకొనిగణమయ్యె॥
కం॥గాయన్ననొకౄగురువగు*లాయనగాధాత్రినొకౄ*లఘువుకునామం।
బీయకూర్రములుగణముల*పయినిప్రయోగంబుగాగ*బరపగవలయున్॥
కం॥భరతనగనలసంబులు*వరుసంనివియూరు నెన్న*వాసవగణముల్
ధరనహాలుయినగణంబులు*ఉగుతరసత్కీర్తిహార*యుత్తమగుండా॥
భగణం తగణం నగం నలం సలం రగణం యీ ౬ న్నూ ఇంద్రగణాలు.
నగణం హగణం యీ ౨ న్నూ సూర్యగణాలు.
కం॥గురువులుమూడిడమగణము * పరగంగానాదిగురువు*భగణంబయెన్
సరిమధ్యగురువుజగణము*విరచితముగనంత్యగురువు*వినుసగణముగన్
శ్లో॥ఆదిమధ్యావసానేషు। యరతాయాంతిలాఘవం।
భజసాగౌరవంయాంతి। మనౌతుగురులాఘవం॥

శ్రీరామా	మగణం	ల ల ల
కాయజు	భగణం	ల । ।
విధాత	జగణం	। ల ।
కమలా	సగణం	। । ల
కరము	నగణం	। । ।
మహేశా	యగణం	। ల ల
పావనీ	రగణం	ల । ల
గోపాల	తగణం	ల ల ।

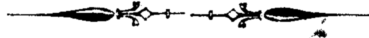
కం॥ నగణంబుమూడులఘువులు*యగణంబునకాదిలఘువు* యమతనయనిభా *రగణంబు మధ్యలఘువగు * తగణంబున కంత్యలఘువు*తత్వజ్ఞనిధీ॥

ఈ ఎనిమిది గణాలు.

(చంద్రగణాలు.)

సీ॥ కమలనాభానగగంబుకమఠరూప। నహామసురాంతనాగసలల।
మద్రిధరభలంబుభద్రియశాయన్న। భగురువంభోజాతుమగణలఘువు।
భువనేశ్వరాయన్న నవమఘువిద్వేషి। సహామఃపీతాంబరసాజ్ఞతలఘు।

కైటభారిరలంబుగజవరదా నవమ్ము । నవమజవినుతనాననలమయ్యె ।
గీ॥ రగణగురువుదేవరాజాయనంగప । ద్మాపతీయనంగ తగణగురువు ।
నరహరీయనంగనరహరినరసింహా । నాగనొప్పునగము నలము సలము॥

కమలనాభా	| | | U U ...	నగగం ...	నగణంమీద రెండుగురువులు.
కమఠరూప	| | | U | ...	నహం ...	నగణంమీద గురులఘువు
అసురాంతక	| | U | | ...	సలలం ...	సగణంమీద రెండులఘువులు
అద్రిధర	U | | | ...	భలం ...	భగణంమీద లఘువు
భద్రియశా	U | | U ...	భగురువు ...	భగణంమీద గురువు
అంభోజాక్ష	U U U | ...	మగణలఘువు	మగణంమీద లఘువు
భువనేశ్వరా	| | U | U ...	సవం ...	సగణంమీదలఘుగురువు
అఘవిద్వేషి	| | U U | ...	సహాము ...	సగణంమీద గురులఘువు
పీతాంబర	U U | | ...	తలము ...	తగణంమీద లఘువు
కైటభారి	U | U | ...	రలం ...	రగణంమీద లఘువు
గజవరదా	| | | | U ...	నవం ...	నగణంమీద లఘుగురువు
అజవినుత	| | | | | ...	నలలం	నగణంమీద రెండులఘువులు
దేవరాజా	U | U U ...	రగణగురువు	రగణంమీదగురువు
పద్మాపతీ	U U | U ...	తగణగురువు	తగణంమీదగురువు

(ఈ పదునాల్గు చంద్రగణాలు,)

౧౪ చంద్రగణాలు.
౬ ఇంద్రగణాలు,
౨ సూర్యగణాలు.

౨౨ ఇదిగణక్రమం

తగణం నగం రగణం సలం నగం భగణం నగణం గలం
రాజేంద్ర। వినుసుధా। రాశిలో। నొకపర్వ।తమ్ముత్రికూ।టంబన। దనరు। చుండు।

(విషమాక్షరములు.)

కం॥ మూడవతా నమొదటివి*మూడు సరళవర్ణములును*మూడవస్వరమున్
మూడవయూష్మాక్షరమును*గూడమగదింపనట్టి*కూళకునైనన్॥
మూడవఅక్షరముందు గ । జ । డ । ఇ । స । యీ ౫ అక్షరములు చెప్పకూడదు.

గీ॥ వర్ణంబు జాక్షరమునసొప్పువాలిలోన । షోడశాక్షర మూలవచోటనిల్పి ।
మత్సరంబునదనుజాపవచ్చినట్టి । చెమగునకునైనపద్యంబు నుడుగవలదు॥
ఆదియందుమనిగ్రహబీజంవత్త్వాక్షరంబుంటు అదిమొదలుకొని
ఆరవది యేడవదితకారంపడనివ్వవద్దు॥

శ్లో॥ పురాస్త్రరసగిరిరుద్రేష్వకచటహామాత్ర్యకాసిందాృః । అనే వ్యాకరణసూత్రం చాతను పురా మూడింట అస్త్ర అయిదింట రస ఆరింట గిరి యేడింట రుద్రపదకొండింట అ । క । చ । ట । హ । యివ్విరూడదు తెల్యవలెను.

కం॥ గలనగణములినులింద్రులు * నలనగసలభరతలింక * నగగ । నహ । సలా । భల
భగురు । మలఘు । సవ । సహ । తల । రల । నవ నలల । రగురు । తగ । కందులజా ।
గలం । నగణము । యీ రెండున్ను సూర్యగణాలు.

నలం । నగం । సలం । భగణం । రగణం । తగణం । యీ ౬ న్ను యింద్రగణాలు.
భలం । భగురు । మలఘు । సవం । సహం । తలం । రలం । నవం । నలలం । రగురు।నగగం
నహం । సలలం । తగురు । యీ ౧౪ న్ను చంద్రగణాలు.

కం॥ శ్రీకారముగ్రత్యాదిని*ప్రాకటముగనున్న జాలు*బహుదోషములన్
బోకార్చి శుభములొసగును*ప్రాకృతముగనినుముసోకు*పరుసముభంగిన్॥

టీక॥ శ్రీకారమునకు సుభకర మెట్లంటేనని శవర్ణ ఈకారసంయోగమువలన శ్రీకారమయ్యెన్ శవర్ణ రేఫలకు చంద్రుండును ఈకారమునకు సూర్యుడును గ్రహములుగాన వారిరువురకు అన్యోన్యమిత్రత్వము గలుగుటవలననున్ ఈకారశవర్ణంబులకు లక్ష్మి యధిదేవతయగుటవలననున్ లక్ష్మీప్రదోహంతాశనః శ్రియమిచ్ఛేద్ధుతాశనాత్ ఇట్లని చెప్పుటవలననున్ శ్రీకారము లక్ష్మీప్రదంబని యెరుగవలెను॥

* కందార్థము. *

౧౩* పునరుక్తిగలిగియుండిన*వినికోపము శాయవలదు* వేడుకొనియెదన్ * విను వారుదూరపక్షము*గనవలెదగ్గరనటంచు*గల్పించినానూ* తెలియకకాదీ *గ్రంథా ముతోనూ*జననిజనకులు*తమతనయూలపునరుక్తి*వినగోరుదురుతన్పుచనకా నేనదిదె లశికల్పించినానూ* తెలియకకాదీ గ్రంథాములోనూ॥

* రామస్తవరాజం *

గీ॥ తనయుడైనవాడుతలిదండ్రిసుందర । విద్దెమూడనదియుసుద్ద గాదె ।
యట్లమీాసునన్నుహర్షించిసతతంబు । ప్రీతిపోషణంబు శేతురయ్యా॥

* నీతిశాస్త్రం *

శ్లో॥ అమృతంసద్గుణాభార్యా । అమృతంబాలభాషితం ।
అమృతంరాజసన్మానం । అమృతంమానభోజనం ॥

* భాస్కర శతకం *

చ॥ నుపురులనేపుణ చాలిని మనుష్యుష్యుదైరుంగక తప్పనాడినన్
గడుకృపతో జలంగుదురు కానియదల్పరుతజ్ఞులెల్ల
దప్పుడుగులుబెట్టుచున్న డచునప్పుడు బాలునిముద్దుసేయగా
వాడగుమరింత్తేకాని పడద్రోయుదురే యెవ్వరైనభాస్కరా॥

* కందార్థము *

౧౪* యిదియాంధ్రకవిత్వంబని*మదిరోయందగదు దీనిమర్మమరయుడీ*పదియారో వన్నెపశిడిని*మదమునతోల్పబైనుంచ*ముట్టాకుందురా * లోకులుచాత * బట్టా కుందురా* యిదిగాకకులహీనుడిచ్చినద్రవ్యాము * విదితాముగాయంతవేత్తలైనను దాన్ని*ముట్టాకుందురా*లోకులుచాత*బట్టాకుందురా॥

శ్రుతి॥ ప్రాకృతే సంస్కృతే చాపి । స్వయం ప్రోక్తా స్వయంభువ ।
త్రిషష్టిశ్చతుఃషష్టిర్వా । వర్ణాః శంభుమతే మతాః॥

* రామలింగేశ శతకము *

సీ॥ ఆరగింపంగ యోగ్యముగాకయుండునే । పైత్వక్కు బిరుసైనపనసఫలము ।
మాధుర్యమెడలునే మామిడిపంటికి । దాడిమపట్టునజీడిత్రోడగుమాత్ర ।
గేదంగివిరిమాళిగెలింపకుండురే । యగ్రభాగమునముండ్లలమమాత్ర ।
అఖిలాంగసీమనొయ్యారంబుతిలకించు । కమలాక్షికొకవంకగలుగనేమి ।
గుణముబహుళంబుదోషంబుకొంచమైన । గొదవజెందకయుండునెక్కువగుణంబు
తారుమారైననిదియెపద్ధతిదలంప । రామలింగేశ రామచంద్రపురవాసా॥

* కందార్థము *

(౧౫) * ఆసాంతముయీగ్రంధము * ప్రాసయతుల్ శబ్దగణము భావముయుక్తుల్ *
జూచిసరిపడనిచోటను * యీసభలో పెద్దలెల్లా * యిదిదిద్దావలెనూ * దిద్దియిదేనా * మది
కద్దవలెనూ * మీసాటివారికివ్యాసాట లేదుంటే * నాసాటివారి ప్రత్యేసాటిగాకుండు *
నిదిదిద్దావలెనూ * దిద్దియిదేనామదికద్దవలెనూ॥

* రాజనీతిరత్నాకరం *

గీ॥ కంటకోత్కరపూర్ణంబుగాని మొగిలి । తరుప్రపంకస్థమునుగాని తామరసము ।
మొదలకౌటిల్యవతిగానిమోహనాంగి । నిణకళంకరహితమైనమణియుగలదే॥

చ॥ కదశినబంధుకోటికుపకారము శేయగబూనికిన్క చే ।
గదిరెడిశత్రురాజికపకారము శేయగబూనివైభవా ।
స్పదులగు భూమిపాలకులసన్నిధినుండుటగాక నెట్టినా ।
డదయతపొట్టబోసుకొనడబ్ధిపరీతవసుంధరాస్థలిన్॥

కం॥ సంగడిపలుపుర నెవ్వడ * పాంగకరుణప్రోచువాడు * బ్రతుకగవలయున్
మునగలగని చెంచుపుచే * కొంగతనముపొట్టబోసు * కొనదేయుండున్॥

కం॥ యిలనొక్కగడియయైనను*బలవిక్రమకీర్తిరుచుల*భాసిల్లెడునా
బలియునదె బ్రతుకుగాకిక*బలిదిని వెయ్యేండ్లు కాకి*బ్రతుకదె యెందున్॥

కం॥ బలవిద్యావిక్రమములు*గలవస్తువులనుభవించు*ఘనుడొప్పలుగా
నలుకక్కత్రొక్క ద్రిప్పుచు*పలుమరు వంటకపు కడికె*పరువులు బెట్టున్॥

కం॥ కడికై శునకంబడుగులు*ముడుచుక కూర్చుండి కడుపు*మొగమే చూచున్
పుడమిని దేభంబెవ్వరి*నడుగక నొందినదు*ధీరమగుమతిగాంచున్॥

చ॥ శునకము వట్టియన్న ముడుసున్ పలువై పులకంకికంకియం।
తనెకడు తృప్తినొంది ప్రమదంబువహించు మృగేంద్రుడైతె తెతం।
న్నెనసిననక్క నుగ్గిడి మదించుగజంబె హరించు భూమినే।
జనుడు బలానురూపఫలసాధనవాంఛయొనర్చు నేకదా॥

గీ॥ అతిభరము లేదు కార్యసమర్థునకును। రాజితోద్యోగనిధికి దూరంబు లేదు।
జగతి కోవిదునకు విదేశంబు లేదు। ప్రియముగా బల్కువారికి రిపులు లేరు॥

* కందార్థము *

౧౬* తప్పొప్పులు రెంట్నెరుగని*తప్పాతనందుండి దీన్ని*తప్పనికూశే * తప్పాడునరు
నకు జెప్పెద*చప్పుడు చాలించుమనుచు*సభవారువినగా* సరెసరెనాని * సభవారిట్ల
నగా*చెప్పినవినకుంటె తప్పువాని దెసుమ్మి* తప్పొప్పుగలిగిన వెనక గొప్పవాడల్లాను *
సభవారువినగా*సరెసరెనాని*సభవారిట్లనగా॥

కం॥ తక్కువపాండిత్యముచే*నిక్కిపండితులు మెచ్చ*నేరరు పిటికిన్
యెక్కువపాండిత్యముగల*చక్కనిపండితులు మెచ్చి*నరెనన్నట్లన్॥౯

కం॥ స్వచ్ఛాన్వయగుచ్ఛములని*స్వేచ్ఛయొనర్చెదరు కవులు*స్పర్థయశలారా
యిచ్ఛజనించినజడుపుడి*యచ్చాపద్యంబులివ్వి*యాసాంతముగాన్॥౧౧॥

కం॥ తామిత్తమతప్పు నెరుగక*నామాటలుతప్పులనుచు*నవ్వేజనముల్
సామాన్యులనుచు దెలియుము*నీమానసమందు లెస్స*నిరుపమసుగుణా॥౧౪౭॥

* వేమన శతకము *

గీ॥ తప్పులెన్నువారు తండోపతండముల్ । పుర్వజనుల కెల్ల నుండుతప్పు ।
తప్పులెన్నువారు తమతప్పు లెరుగరో । విశ్వదాభిరామ వినర వేమా॥

* కవిచౌడప్ప శతకము *

కం॥ పెద్దనవలె కృతి జెప్పిన* పెద్దనవలె నల్పకవిని* పెద్దనవలెనా
యొద్దనవలె మొద్దనవలె* గ్రద్దనవలెకుందవరపు* కవిచౌడప్పా॥

* సభావిజ్ఞాపన *

(కీర్తన)

* పల్లవి *

సభికులారామీకు। మ్రొక్కేనూ । నామనవివినుడో ।
సభికులారామీకు మ్రొక్కేనూ॥

* అనుపల్లవి *

ఇభముఖునిజనకుణ్ని సీతావిభుని నే కీర్తనలచాతను । లభితకామ్యుడ నాటకోరకై
యభినుతించెద నిపుడువినుమని ॥ స ॥౧॥

చరణములు .

అప్పకవిముఖకవి కృతాంధ్రములూ । మేఘమాఘాదిక । గొప్పగొ సంస్కృతపు కావ్యములాలూ । యిప్పటికి నేజదువ లేదవి చెప్పినాడనుయీ కవిత్వము తప్పులో వొప్పులోయిదివిని తప్పులుంశేదిద్దవలెనూ ॥ స ॥౨॥ చదువులను చతురాననులుమీరూ । యజనాదికర్మ సముదయమునను వసిష్ఠులైనారూ । మదనవైరినిమదనుతండ్రినిహృయకమలమునందు నిడుకొని । వదలకనుపూజించువారని । మదికిదోచెనుగాన నేనూ॥స॥౩॥ గురుముఖోక్తిని మిమ్ములనుమీరూ । గురు తెరిగిప్రాకృత । నరులవలెనే సంచరించేరూ వారలుమీసామర్థ్యమెరుగరు । యెరిగిమీచరణములుగొలిచితే । చరమపురుషార్థంబువారికి । కరతలామలకమాగావున ॥ స ॥ ౪ ॥ వాసిగాకొలనూరుభద్రాద్రి । వాసులకునామది । చేశితౌ కొలనూరుభద్రాద్రి । యీసమయమున భాగవతకృష్ణా దాసరమ్మని పిల్చుకొనిమీ । దాసునిగ జేకొనుడునను నే జూసుటకు సరయూమతినివ్వో॥స॥౫॥

* రాజనీతిరత్నాకరము *

గీ॥ గుడికొనకురాయిమెక్కించతడవుగాని । పుడమిమీదికిదోలుపంగతడవుగాదు ।
ధర్మసంస్థాపనముసేయ తడవుగాని । కడతభవకోటులోనరింప తడవుగాదు॥

గీ॥ వాకరి తెరవుబోప్రచుండెడి మనుజుండు । తివిరితానేకీడుదెచ్చుకొనుట ।
వాకరి తెరువుబోకనుండునానగునకు । నిపుణవృత్తి నెన్న రిపులుగలరే॥

గీ॥ హంసపరివృతమగుకొంగయశముజెందు । క్రౌంచపరివృతయంచవిఖ్యాతిగనదు।
ఘనులలోనుండుహీనుండుఘనుడు చెనటి । జెనులలోనుండునధికుండు చెనటిగాడే॥

కం॥ తనపట్టు నెనరుబలిమియు*తనబలిమియుగాన లేక*తామసమున నొ
ప్పనిపని జేశిననతనికి*నొనగూడు నెశుభములశుభ*మొందక తెలియన్॥

కం॥ తనపట్టె గెలుపుపట్టని*తనమెడనొక నేర మేమి*దగులదనుచుదు
ర్జనుతంతమకమునగానడు*గనకనధర్మమునవాడా*కడుభగ్నమగున్॥

* కందార్థము. *

౧౭* యిలుజొచ్చిగ్రామసింహ్వము*కలదొంతులగూల్చునింటిగరితలోరుగదొం*
తులుచక్క జేతురట్లనె*యిలసుకవిజనోక్తితప్పు లెంచూదుర్జనుడూ * తప్పొప్పుగావిం
చూసజ్జనుడూ*తులలేనిబుద్ధిమంతులు సర్వజ్ఞులుమీరు * తెలుసునాతలపునే దెలిపేదే
మికతప్పు * లెంచూదుర్జనుడూ* తప్పొప్పుగావించూసజ్జనుడూ॥

కం॥ అందరినిశణుకుచుందురు*కొందరుదుర్మార్గవృత్తి*కుటిలజనంబుల్
యందరినొగిచ్చికరుచుచు*మందలవలెకోతులుండు*మూడిక్కనిక్రా ॥౨౧౨॥

* రాజనీతిరత్నాకరము *

కం॥ చెనటియగువానిదుర్గుణ * మనయముదొలగింప*బ్రహ్మకైననువశమా
శునకంబుత్రోకబద్దల*దినముంగట్టంగవంక దీరునె చెప్పుమా॥

చం॥ యితఁడుసమస్తనీతివిదుఁ డీతఁడుధర్మకళాధురంధరుం।
డితఁడనిశాన్నదానపరుఁడీతఁడుమూర్ఖుఁడితండుసజ్జనుం।
డితఁడుమహోజడుండని పరేంగితభావమెఱుంగుధార్మికీ।
పతికిలభింపకుండునె యపారధనప్రభుతావిశేషముల్॥

గీ॥ అహితహితవిచారమరయక కూర్చిన। పలుకువినకనుదరభరణయాత్ర।
వశతదిరుగుమనుజ పశునకుపశువున। కేదిభేదమాత్మ నెంచిచూడ॥

పశువులకువిశేష గుణంబులు గలవు.

చం॥ వెరపునబట్టబైటికసవేతిని నాగటిదుక్కిచేవసుం।
ధరఫలియింపజేశిబెడిదంబగుపోటులకోర్చిబండిపై।
బరువువహించిప్రోచుటకె పాల్పడునట్టిగవీంద్రునెన్నుచో।
నరపశునీఁడు శేయదగునా సకలాగమశాస్త్రకోవిదుల్॥

* రామాలింగేశ శతకము *

సీ॥ నారమేయంబుట్టి చేరుదెంపునుగాని। పడకుండబట్టునే పాలకుండ।
కోతికొబ్బరికాయ కొనకెక్కపడద్రోయు। దానిజలంబులు ద్రావగలదె।
ముదుసలిపెండ్లాడి ముదితయౌవనమువ్య। ర్థముజేయుగాకేమిదానగాంచు।
కాకిముంగరనోరగరచిదాంకలపాలు। గావించుగాకేమి గాంచుదాన।

గీ॥ చెడుగునకుడారు సంపదజెరుచుగాని। తనకుఫలమేమిగలుగును తథ్యమరయ।
నిందమాత్రంబువానికి నిల్చుజగతి। రామలింగేశ రామచంద్రపురవాస॥

* కందార్థము. *

౧౮ * తనగొప్పనెంచరేమో*జనులనితలపోశిసాధు*జనకృతకవితల్ * వినడితరులు వినగోరిన*వినకనరాదనుచుమనసువిరుచూదుర్జనుడూ* వినివినిపించువేడ్కసజ్జనుడూ* కనవాచ్చముంజేతికంకాణాలకువేరె*ఘన నిల్వుటద్దానుగావాలెనామనసు* విరచూ దుర్జనుడూ*వినివినిపించూ*వేడ్కసజ్జనుడూ॥

కం॥ వాకసారమైనవినకన్ *వికవికనవ్వేటి కుకవి* వేత్తల్లారా
ప్రకటించకమీశౌర్యం* బికదాచుటమీకుమాకు *హితవైయుష్మన్ ॥౧౦॥

కం॥ అర్థముదెలియకగ్రంథము*వ్యర్థంబనినింద శేయు*వ్యర్థులమాటల్
వ్యర్థములనియీగ్రంథం*బర్థముసద్గురునివలన*బాగుగవినుడీ॥౨౧౭॥

* రాజనీతిరత్నాకరము *

కం॥ జలజాకరమునమకరము*మలయజతరువునభుజంగి*మధువునసరఘా
కులముగుణాఢ్యునిదండన్ *ఖలుడుండుట లెల్లనివి*వికారగుణంబుల్ ॥

గీ॥ శేయరానిపనులు శేయగారాదెందు * శేయవచ్చుపనులు శేయవచ్చు।
బైటవోడబోదుపదికింపనీళ్ళలో * బండిబోదగానప్రౌఢిదెలియా॥

* రామలింగేశ శతకము *

సీ॥ మనుజునిదారిద్ర్యహాని మత్కుణంబెరుగునే। యెరుగునేవాయసంబెద్దునొప్పి।
మధుపానమత్తుమగ్నాలి సేవయెరుగునే। కంటివేదన మశకంబెరుగునె।
పేనెమెరుంగును పెడతలకండూతి। యెరియించుష్యథ చీమయేమెరుంగు।
తనభార్యవిరహవేదన జారుడెరుగునే। మృగయుండెరుంగునే మృగముబాధ।
గీ॥ యెరుగునేయల్లుడత్తవారింటిలేమి। ప్రజలకష్టమునిర్దయ ప్రభువెరుగునె।
యెరుగరింతియుగాక పరేంగితంబు। రామలింగేశ రామచంద్రపురవాసా॥

సీ॥ ముంజేతికంకణంబున కద్దమేటికి। తంగేటిజుంటికి దాపయేల।
వెలికాటుగ్రమ్మగూరలు చప్పగానేల। పరులెన్ననేలస్వభార్యగుణము।
దొడ్డదియనేల దొరదాల్పురత్నంబు। గోచిబెట్టినలేమిదాచనేల।
జవ్వాదియలదిన జంకలెత్తగనేల। విధవకుదలసుళ్ళువెదకనేల।
గీ॥ వెర్రితనమున్నచేష్టల వికృతులెల్ల। దేటపడుగాకవాక్రుచ్చి దెలుపనేల।
గృహిణిలేకున్న గృహసౌఖ్యమెన్ననేల। రామలింగేశ రామచంద్రపురవాసా॥

* కందార్థము. *

* అగామీకథయట్లన*బాగుగవివరింతుచెవుల * పండువగాగన్ * ఆగమనిగ
మోపనిషత్సాగరమథితార్థమువల * సాంగోపాంగముగాన్ *దయత్రో*వినుడి* సాంగో
పాంగముగాన్ *ప్రాగర్థచరమార్థయోగాములకుసం *యోగాముగావించి నేను త్రైరిగి
నదంత*సాంగోపాంగముగాన్ *దయత్రో వినుడి*సాంగోపాంగముగాన్॥

కం॥ సకలనిగమాగమాది*ప్రకరమహానారికేళ*ఫలసారముదీ
శ్లోకగ్రంథము జేసితిలో*కికజనులోకవేళ గొన్న*కీడుదొలంగన్ ॥ ౨౬॥

*** కందార్థము. ***

౨౦* మోదమునప్రోద్బోధకు*వాదిప్రతివాదులగుచు*వరగురుశిష్యుల్*వాదిం
చిరనుచునొకసం*వాదముకల్పిస్తికలగా*వదలాకవినుడీ * మొదటినుంచి తుదవెళ్లగ
నుడీ* వేదాంతార్థతీత వేత్తాలుమీరిందు * యేదేదిసవరించుడిదెనావిజ్ఞాపన*వదలాక
వినుడీ*మొదటినుంచితుదవెళ్లాగనుడీ॥

కం॥ గురుశిష్యులమాటలవలె*పరిపూర్ణపుబోధకంద*పద్యఫణితిచే
విరచిస్తివినుడిముందర*జరిగేముచ్చటలుమీకు*సహ్యంబైనన్ ॥౨౫॥

*** గురుశిష్యసంవాదషోడశి ***

కం॥ శ్రీమద్భాగవతాన్వయ * తామరసాదిత్యకృష్ణధాత్ర్యమరునకున్
మామకగురునకు మ్రొక్కి * మహామోదముతోడ*సజ్జనానందముగాన్ ॥౧॥

కం॥ గురుశిష్యవచనములుగా * పరమరహస్యార్థమెల్ల*బల్కెదవినుడో
నరులారతప్పులెన్నక * హర్షంబీరీతియాట*లాడించుజుమీ ॥ ౨ ॥

కం॥ సారముగనిసంసృతినిః * స్సారముగాజూచినట్టి*సద్గురుమూర్తిన్
జేరియొకబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠుం*నేరుపున మ్రొక్కియెదుట*నిలచిట్లనియెన్ ॥ 3 ॥

కం॥ బిసరుహాభవకులభూషణ * వసుధామరవర్యవినుత*వరగుణబృందా
వసుధీశవంద్యచరణా * కుసుమాయుధశతసహస్ర*కోమలగాత్రా॥ ౪ ॥

కం॥ అనివినుతిజేశినేనని * తనుశ్రీనుదలపోయుచుంటి*తద్దయుబ్రీతిన్
మునుపిపుడిదినేగానం * చనితో చెను తెల్పవయ్యా*అతివిశదముగాన్ ॥ ౫ ॥

కం॥ నేననువస్తువయెట్టిదో * నేనువిచారించితెలియ*నేరనుయీమేన్
దేనబుట్టినదోయెఱుగను * నీనుతమద్గురువరేణ్య*దీనశరణ్యా ॥ ౬ ॥

సీ॥ అనిపల్కవినిగురుండాపెత్తోనిట్లనె । భూతకర్తమును చేబోడమెస్థూల ।
తనువు ప్రదృశ్యంబగు స్తంభంబువలెనీకు । కనుకయీదేహంబుగావునీవు ।
అనవినియయ్యనేనదిగాకమరియేమ్య । పంచకృతములైనపంచభూత ।
ములజనించ్చనలింగమును నేననెటిభ్రాంతి । దగిలెనీవదిగావుదాన్నిబాయు ।
మనదానివిడిచినేననెటిదేమనియన్న । నీవునీవయ్యుండినిన్నునీవు ।
గీ॥ మెరుగబోవుటకారణమెరుకననిన । నదిమహాకారణమువీటినరయదీవు ।
అవియునిన్నెరుగలేవనియనినమ్రొక్కి । చేతులుమొగిడ్చిప్రస్తుతుల్ జేశిజేశి ॥ ౭ ॥

సీ॥ పంచభూతములెందు ప్రభవించెననవిని । ఆత్మలోనేనాత్మనెటిదొకటి ।
గలిగెమహాతత్వముల మహాతత్వము । కుదయించెనొకగుణక్షోభిణియది ।
చెలగిసత్వాదుల సృజియించెతామస । గుణముకంబరమనుకొడుకతనికి ।
వాయువావాయువందనలమాయనలమం । దుదకంబుబోడమెనాయుదకమందు ।
గీ॥ భూమియీయన్నటికివిరాట్పురుషుడతడె । స్థూలతనువయ్యెశివునకుసూక్ష్మముఖల
దేవతానీకమయ్యెనాదేవవిభుని । కతనికారణతనువుప్రకృతిసర్వ ।
సాక్షినాలవదేహమాసక్షియవినవే ॥ ౮ ॥

గీ॥ అష్టతనువులవర్ణములష్టగుణము । లష్టమాతృకలష్టాభిమానులష్ట ।
నిలయములుగలవవితమ్మునిన్నెరుగవు । యిన్నిటినినీవెమెరుగుదువీవె నేను ॥ ౯ ॥

సీ॥ అణుమహాచైతన్య మవ్యయమవ్యక్త । మజమచలమనంతమాత్మవీవు ।
అనవినికర్తృత్వమాత్మదోతనువుదో । పాపపుణ్యద్వయఫలమెవరిదో ।
తనువున నెట్లుచైతన్యప్రవేశమో । ఉత్పత్తినాశంబులేతనువవో ।
యిన్నిటినెరిగించుమన్ననాగురుడనె । ఖరకరదీపప్రకాశములను ।
గీ॥ జనులుతమతమస్వప్రయోజనములన్న । జేయరవిదీపములువాటికాయసాక్షు ।
లట్లనీతేజమునను యీయంగసమితి । కార్యములుజేయుజూతువకర్తవరయ ॥ ౧౦ ॥

గీ॥ అరుకుడుదయింపగనిపశుఘ్నావసీసు । రులొనరించినఘనులసూర్యుడుస్పృశించ ।
నట్లుసుకృతాఘములనునీవంటవంగ । మెరుగదవిటెనిజడముదానెట్లెరుంగు ॥ ౧౧ ॥

సీ॥ అనుభవింపుచునుండునజ్ఞానియపుడు । బాబుచ్చినిగనిపశిబాలఘుడశి ।
నట్లుకుస్మరిజేయుకోట్లబానలయందు । గగనంబుజొచ్చినగతినియాత్మ ।

జొచ్చుతత్వములలో జొచ్చిఘటోదక । మునఘటముగలిగినవనజహితుడు ।
జావలేదట్లాత్మజావడీదేహంబు । విచ్చిపోయిననైదువిధములైన ।
గీ॥ ప్రళయములుగలవందులో ప్రళయయుగము । పిండమందుండురెండుబ్రహ్మాండమందు
గలిగియుండునుగురునిచేగలుగునొకటి॥ ప్రళయమనుమాటమృషసుమీపద్మనేత్రి ॥౧౨॥

గీ॥ అక్షిపురుషాద్యుపాసనలాదియైన। వెన్నొకలవాత్మనెరుగుటకన్నిటందు।
మొక్కవైనట్టిదీబోధపెక్కుపలుకు । లేలనామాటనమ్మితెచాలుచాలు॥౧౩॥

క॥ అనిశమునీవీబోధను*మనమున యేమారబోకు*మతివిభ్రమచే
మునుపట్టిమాయనుజూడవె*నినునీలోనిలువనివదు*నశ్చయముజుమీ॥౧౪॥

కం॥ అనిబోధించెనుదేశిక*జనపతితద్బోధనమ్మి*జాలమదాలగన్
జననమరణములకట్లనె*వినునృతతికిమాతృగర్భ*వేదనయణగున్ ॥౧౫॥

కం॥ తల్లావర్ఘులజాలమ*యుల్లంబీబోధమీద*యునిచియితరమా
చిల్లరబోధలవిడచెను*బెల్లముదినువాడు*చేదుబెట్టునెనోటన్ ॥౧౬॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతకృష్ణదేశిక ప్రభువిరచితగురు
శిష్యసంవాదషోడశీ సంపూర్ణం

* కందార్థను. *

౨౧ కొంచములోసరిపుచ్చక* పెంచినవీగ్రంధమనుచు* పెద్దలలుకగన్ * మించిన వేడ్కతొవినుడీ పెంచినయర్థంబునేదె* ల్పెదలోకులెల్లా* అర్థముదెలశి*మదినుల్లాసిల్లా పెంచీతి పెంచీతి కొంచాము వెడలూపు*పుంచుండెనదిలోతం చెంచీనామదినీదె *ల్పెద లోకులెల్లా*అర్థముదెలసి మదినుల్లాసిల్లా॥

గద్య

* ఇతి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణవిరచిత ద్వైతాద్వైత రహిత పరమతత్వ
శక్తిద్వయనిరాసకంబైనశుద్ధనిర్గుణతత్వకందార్థానేకసదృష్టాంత
ప్రకాశిక యందలిసభావిజ్ఞాపనమను ప్రథమోధ్యాయము.

